

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A flotta.

Írta: Dr. Kmety Károly.

A minap udvarias levelet hozott a bécsi posta a magyar képviselőknek az ujonnan alakult osztrák flotta-egyesülettől. A levélhez az egyesület az osztrák képviselőházhoz intézett felirata mellékelve volt, melyben sürgeti a haditengerészetnek gyors fejlesztését, illetőleg új hadihajóknak mentől előbb való építését.

A flottaegyesület kérelmét azzal küldi meg nekünk, hogy mivel a haditengerészet is közös, számítsa arra, hogy a magyar törvényhozás tagjai is méltányolják ezt a hazafias kívánságot, ugy a honvédelem, mint a tengeri kereskedelem szempontjából.

Amit a flottaegyesület quasi az osztrák társadalom nevében kíván, azt mintha már olvastuk volna nemrégiben abban a félhivatalos közleményben, amit Bécsből a flottaépítés szükségéről nemrégiben szélnek eresztettek.

El volt ebben a beharangozóban mondva, hogy haditengerészetünk harc-képességének fenntartása végett nagyarányú hajóépítéshez kell haladéktalanul hozzáfognunk. El volt mondva, hogy a Sterneck-féle hajóépítési mód szerint épült „Monarch” típusú csatahajók hasznavehetetlenek, építésük tévedésnek bizonyult, mert úgy páncélzatuk, mint

gyorsaságuk oly inferioris, hogy teljesen akcióképtelenek; el volt továbbá panaszolva az is, hogy a most építés alatt levő „Erzherzog Franz Ferdinand”-típusú hajókat is tulszárnyalta már a legújabb hajóépítési technika és haditengerészeti taktika és hogy az ezekre kiadott több mint 120 millió korona költség tulajdonképp szintén elhibázott, mivel nem emeli a mai színvonalra flottánkat és hogy tengeri védelmünk nagy érdekét szem elől tévesztjük, ha nem építünk gyorsan 18—22 ezer tonnás új csatahajókat és ezzel kapcsolatosan egy csomó czirkálóhajót, torpedónaszádót és megfelelő mellékajókat.

Ugy emlékezünk, hogy ebben a hiteles forrású közleményben biztos tényképp említett az is, hogy Montecuccoli gróf, a mint azt az őszi delegációban is sejteteni engedte, már a legközelebbi delegációs ülészekben, nagyon jelentékeny több százmillió új hajóépítési kölcsön iránt fog nyomatékos előterjesztést tenni.

Mérget vehetünk rá, hogy a haditengerészeti főparancsnok nem fog késni e fenyegetés beváltásával és hű maradand óséhez, kitől azon híres mondás származik, hogy a háborúhoz három dolog kell, t. i. pénz, pénz és ismét pénz kell.

Montecuccoli ur is hazafiságunkra fog appellálni, mikép a Thun gróf alatt neki igen kedves működésű osztrák

Flottenverein; Montecuccoli ur is hízelgenni fog nekünk azzal, hogy ez a haditengerészet is közös, osztrák-magyar haderő.

Lehet, hogy a magyar képviselők el is fogják hinni és honorálni is fogják ezt a közösséget, aki azonban nemcsak hinni, de tudni is szeret, ki a reális valóságnak a haditengerészet viszonyai-ban is utána kutat, azt fogja felelni, hogy a haditengerészet effektive sem nem közös, sem nem osztrák-magyar, hanem csak is osztrák császári haderő. E haderő legénységében is aránytalan csekély számarányban vannak magyar honosok, de tisztai és altisztai karában már éppen csak elvétve kerülnek magyarok; jellegében sehol sem domborodik ki sem a közösség, sem a paritásos dualizmus, keresve sem található benne az, a mi utalna, vagy emlékeztetne arra, hogy ez a magyar államnak is hadserege.

Hol van állami nyelvünk, államiságunk valamely külső jelvénye a flottában, hol vannak a magyar osztagok a matrózkarban, hol van a flotta magyar része, hol a magyar hajók, magyar hajóosztályok. Szinosztrák és tisztán császári ez a tengeri haderő, éppen csak egy közösség van realizálva arra nézve ez a teher közössége.

A magyar nemzet valóban közösen viseli a terhet és áldozza munkája gyümölcsét ezen jómódon idegen haderő

Az okos Adolf.

Írta: Peterdi Sándor.

(Utánnyomás tílos.)

Tulajdonképen a neve csak az volt: pszt! — vagy az, hogy: hallja! 200-as! — mert Adolf — hordár volt. Tíz év óta állt már ugyanazon a helyen. Azaz, dehogyan állt! Adolfinak nagyon is sok dolga volt és így ő nagyon keveset lebzelt az utcasarkon. A vörös Dávidot, a nagyszakállú Károlyt, a poczakos Miksát, akinek pedig katonai szolgálati kereszt is fityegett a hordár-dolmányán, majd megemésztette a sárga irigység, hogy mindenki, mindig csak Adolfot kereste, Adolfot küldte. Ha Adolf nem volt ott, inkább elment, de mást nem küldött.

De ne higgye senki, hogy ennek nem volt meg a nagy oka! Dehogyan nem! Adolf tíz évi hordári működéséhez sok siker emléke fűződik. Becsületessége, ügyessége vetekedett megbízhatóságával. Senki oly feltűnés nélkül nem tudta a lakásból a könyveket, ruhákat kicsempészni, hogy a zálogházba vigye, mint Adolf. Senki anynyi pénzt nem hozott értük, mint Adolf. És ha rendes, ismert megbízói már kifogytak minden becsapható könyvből és ruhából, akkor Adolf még a semmiből is pénzt tudott kifacsarni.

— Adolf, — egy vasam sincs!

— No... no... hümmögött Adolf, az baj.

— Kedves Adolf... talán maga... hiszen tudja, hogy én pontos vagyok...

Az utcán folyt e beszélgetés; a megszorult elegáns ur fütyörészett, mosolygott, nehogy a járó-kelők sejtsek, hogy most miről folyik a szó. Adolf alázatos arca ugy sem árult el semmit.

— Hát majd meglátom nagyságos ur... né-

hány koronát majd kiszorítok... van nekem egy pálinkás boltosom... az majd kiránt minket...

És kirántotta; a pálinkás-e, a fűszeres-e, az titok maradt; de becsületes kölcsön, nem is nagy interesre mindig akadt.

Az ilyen szivességek természetesen elég szépen hoztak a konyhára. Pedig ez még csak a kisebb része volt Adolf megbízatásainak. Amiben Adolf azonban, hogy úgy mondjam, legyőzhetlen világ-champion volt: — az a titkos levelek közvetítése volt. Csak annyit kellett mondani a megbízónak:

— Hanem a papa ne lássa meg! — vagy: — De aztán a férfi meg ne tudja, — és Adolf értelmesen pislogott apró szemével, fejével — melyen a piros sapka, mint valami haragos bóbirta ült — csak biccentett, — ez elég volt. A többi az ő dolga. És a megbízó nyugodt lehetett; Adolfot még sohasem csípték meg.

Igy aztán nem csoda, hogy Adolfinak bőven volt dolga és a jövedelem iránt sem lehetett panasza. Nem is volt. Megbízói gondoskodtak róla, hogy ő is meg legyen vellik elégedve, jobban mondva: hogy el ne játszzák Adolf jóindulatát. Volt is Adolfinak akárhány megbízója, akiket már hét, nyolcz éve kiszolgált. Hei! ha ő beszélni akarna! Ő meg tudná mondani, hogy a Pintérné nagysága hová megy hetenkint egyszer, vagy kétszer, amikor állítólag bevásárolni indul; ezt is megmondhatná, hogy is hívják azt a „nagy-nénit”, akitől a fitos Miczi kisasszony — pénztárosné egy nagykereskedésben — azt a nagy kalapot és aranylánczot kapta. Annak a nyitját is elárulhatná, hogy a szemben lakó báró briliáns nyakkendő-tüje egyszer szebben ragyog, más-kor pedig kevésbé. A báró ur azt szokta ilyenkor mondani, hogy a tü... „biszkos”. Pedig hát a mási-

kat, az igazít, vitte el Adolf éppen tegnap... Hová? Talán az ékszerészhez, talán a zálogházba. A báró ur tudja, Adolf is, de más nem.

Adolf éppen most jött vissza egy megbízatásból (a méltóságos asszonynak hozott kölcsön egy prêmes színházi belépőt a Teleki-térről), amikor Pajzsos Jenőt látta maga felé jönni. A legrégebb és leggavallérbab megbízói közé tartozott. Adolf találgatni kezdett.

— Nincs fekete kabátban: — nem párbai; tegnap pénzt kapott: — nem zálogház; de mert tegnap pénzt kapott: — szerelem. Biztos, hogy szerelmes levelet kell valahová vinnem.

Pajzsos odaért.

— Adj Isten Adolf bácsi! Hogy vagyunk?

— Nem olyan jól, mint a nagyságos ur. Én már senkinek se irhatok szerelmes levelet; de bezzeg a nagyságos ur...

— No... no...

— Hát hogy néz ki az a nagysága?

— Miféle nagysága? — kérde nevetve Pajzsos.

— Akinek a levelet kell vinnem...

— Ördöge van kedves Adolf. Csakugyan levelet kell vinnie... Adolf bácsi, még olyan szép leányt maga nem látott.

— És az a gömbölyű szöke... akinek husz levelet és minden héten két csokrot vittem...

— Adolf, — az semmi! Ennek fekete szeme van, ilyen, mint az öklöm, — lelkesedett a fiatal ember, aztán az alakja, a tartása... Adolf bácsi! evvel meg kell ismerkednem...

— Kérem a levelet... Persze a papára vigyázzak...

— Nem tudom, él-e még, vagy meghalt; én semmit se tudok, csak annyit, hogy Emmának hívják...

an minden
a közönséges
lérel, kompakt
llérelfizetendő

Cédulákat

Kiszálogosított,
gyöngyü-
nyat, ezüstöt és
100.000 kor.
ontesen kivál-
tjes értéket ki-
zetem.

Jakab

kereskedő
DAPEST,
tea 91. szám.
a-utasarkán

gyártmánya

ézbutorok

— 45.—
racsosai 8.50

y — 11.50

y-betét 8.50

ézbutorok gyár

árban. 28046

Z LIPO

zoza 99. szám

ON 87.-01.

ányság.

ült eredménytől

laxer a dr. Vil-

ley tanár amo-

táp-pára. Sová-

tó, szép tal-

kat nyernék. —

romok keblét.

alatt 20 kilo

lástát jótállást.

ység, gyengo-

ség elon és gyo-

knak nélkülöz-

tápa. Kín-

bcago, Berli-

lamburgban.

velek minden

— Dobozon-

10 kr. Hasz-

ítással. Főrak-

lász Mór E.

VII. István-ut

ome et 1.

modern

butorok

tele és eladása

edlő-, ozalón-

s irodai teljes

ek. Dus raktár

függönyök, teri-

ok, vas- és réz

rokban.

NDOR és lársz

iszt Ferencz-téi

tt Gyár-utca

r 14-08.

ZEN

B. MINT

DELÉ FÉNYKÉP

ASOK

LETNAGYSÁG

ROMÁÉRT

ZPARTUVAL

NAGYSÁGBAN

TA SZINES

JKÉP

KORONA.

M KINDEKÖTT

TETNB.

SSAG

NYBAN

KNAGYÍTÓ és

STRI KÖTBAN

OTTENKÉLÉB-0-0

1908. évi PÁR-

ZI MŰVÉLETÉN

L. KERESZTTEL

BREMMEL.

fentartására. Az osztrák flotta-egyesületnek könnyű lelkesedni az osztrák flottáért, melyben fiai kenyeret és diszes állásokat nyernek, melynek hajóépítése is csak az osztrák iparnak fog száz és száz millió hasznot hajtani, de Magyarország képviselőinek a hazafiság azt is parancsolja, hogy a nemzet keserves keresetét nemzeti cél szerint használják fel.

Ha majd a mi fiaink arányosan alkotják a flottát és vesznek részt annak tisztikarában, ha majd a mi iparunk arányosan építi a hajóhad hajóit, ha a mi hazánk lobogóját és czimerét hordja büszkén a világ minden tengerein a hadiflotta, akkor visszhangra talál a magyar társadalomban is az olyan felhívás, minő az osztrák flottabarátoké.

Ma egy ilyen felhívás nekünk csak fájdalmas figyelmeztetés arra, hogy politikusainknak kötelessége minden további teheremelkedést a haditengerészetre vonatkozólag is meggátolni mindaddig, míg a közös hadiszervezet minden részében egyaránt érvényre nem emelik a mi természetes és törvényes nemzeti kívánságainkat. Ezek nélkül szó se legyen se létszámemeléslről, se honvédtüzérségről, se nagyarányú flottaépítkezésről. Ha a hadügyi kormányzat nem várhat már tovább az új áldozatokra, lássa be, hogy mi már régebben várakozunk a mi jogos igényeink kielégítésére és a türelem pohara már csordulig telve van.

Budapest, december 22.

Szentesítés. A legfelsőbb szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok szövegének átvizsgálására kiküldött bizottság ma délelőtti ülésén a főrendiház elnöki tanácstermében gróf Dessewffy Aurél elnöklésével ülést tartott. Az ülésen jelen voltak: Csizmazia Endre és gróf Csekonics Endre jegyzők, a képviselőház és főrendiház részéről Holtsy Pál és Bernát István előadó, továbbá Lers Vilmos miniszteri tanácsos a kereskedelmi minisztérium, Zavadovszky Alfréd miniszteri

titkár a pénzügyminisztérium és Soós miniszteri titkár a belügyminisztérium részéről, a főrendiház részéről Palmer Kálmán főrendiházi elnöki osztálytanácsos, a képviselőház részéről Tassy Károly irodafőigazgató. A bizottság átvizsgálta a törvényjavaslatok kettős szövegét és megegyezőnek találta.

A bank.

Budapest, december 22.

Az a huszonegytagu bankbizottság, melyet a képviselőház a bankkérdés előkészítésére kiküldött, ma ismét ülést tartott. A törvény értelmében az Osztrák-Magyar Bank e hó végéig köteles úgy az osztrák, mint a magyar kormánytól szabadalmának meghosszabbítását kérni, máskülönben 1910 december 31-én a bankszabadság automatikusan lejár s akkor a közös jegybank likvidálni volna kénytelen. Már a februárban tartott közgyűlésen az Osztrák-Magyar Bank részvényesei kimondták, hogy a szabadság meghosszabbítását fogják kérni, ami a napokban már meg is történt, bár ez még hivatalosan nem publikáltatott. A képviselőház által kiküldött bankbizottság tanácskozási tervét tehát igazán csak most lép az aktualitás stádiumába. Mindaz, amit a bizottság eddig tett, csak anyaggyűjtés volt s az igazi feladat csak most kezdődik.

De a helyzet nagyon bonyolult. Bonyolítja az, hogy egyrészt a kormány a kiegyezési törvény értelmében a jegybank kérdésében állást nem foglalhat, míg az Osztrák-Magyar Bankkal előzőleg nem tárgyal, másrészt pedig a parlamenti bizottságnak minden állásfoglalása most praejudikálna a kormánynak, ami az ügynek nem használna, de a kormányt is nagyon kényelmetlen helyzetbe hozná. A közvélemény azonban ezeket a nehézségeket nem akarja figyelembe venni s olyan türelmetlen, hogy a bizottságot is, a kormányt is valósággal falhoz szorítja.

A bizottságot tehát már csak azért is össze kellett hívni, mert a közvélemény

pressziója követelte, de miután kétségtelen, hogy senki sem óhajthatja azt, hogy a bizottság egyenesen a kormány ellen foglaljon állást, előrelátható volt, hogy a bizottság érdemleges határozatot ma nem hozhatott már csak azért sem, mert a kormány meg sem kezdte még az Osztrák-Magyar Bankkal a tárgyalásokat.

Mi hivi vagyunk az önálló jegybanknak. Egész gazdasági életünkre elhatározott jelentőségűnek tartjuk, hogy önálló jegybankot állítsunk föl, de azért teljesen osztjuk a bankbizottságnak mai állásfoglalását mikor kimondta, hogy addig, míg a kormány az Osztrák-Magyar Bankkal a megkezdendő tárgyalásokat be nem fejezte, elnapolja üléseit, mert a bankkérdést nem akarhatja senki a kormány ellenére megoldani. Hisz ez oly fontos kérdés, hogy igazán minden mérvadó faktor megegyezése lehet csak a garanciája annak, hogy úgy is oldatik meg, ahogy azt az ország érdekei megkövetelik. Már pedig, ha törvény kötelezi a kormányt arra, hogy az Osztrák-Magyar Bankkal tárgyaljon s a bizottság ezt a kötelezettséget nem respektálva, olyan határozatot hozza, mely a kormány kezét a tárgyalások idejére a bankkal szemben megkötné, ez a kormányval szemben bizalmatlansági nyilatkozat volna, melynek súlyos következményei el nem maradhatnának.

Mert Wekerle jóindulatában igazán nem lehet kételkedni. Sokkal kiválóbb pénzügyi elme, hogysen egész horderejét át ne látna annak, amit a döntés magában rejt, bárminő legyen is a döntés. Ha a tárgyalások alatt politikai tekintetek vezetnek, az semmi esetre sem irányulhat a függetlenségi párt ellen, mert hisz az kétségtelen, hogy a bankkérdést a függetlenségi párt ellenére megoldani nem lehet. Tehát attól nem lehet tartani, hogy a kormány az önálló jegybankot elalkudja. Meg vagyunk győződve arról, hogy azokban a tárgyalásokban, amelyeket a kormány folytatni fog

— Hm... ez nem sok...
— És itt, a keresztutcának a végében, a kétemeletes házban lakik...
— Hm!... Abban a sárgára meszeltben?
— Abban. Menjen Adolf bácsi, aztán juttassa kezébe a levelemet... és tudjon meg mindent róla... mindent, ami engem érdekel...

A fiatal ember hamiskásan hunyorgatva pördörte meg kaczkias kis bajuszát.

— Majd elintézem nagyságos ur...
— A választ hozza el az Európa-kávéházba...
Itt egy kis előleg...

Két koronát adott a hordárnak.

— Még egy szót nagyságos Pajzsos ur. Honnan tudja, hogy a kisasszonyt Emmának hívják? Ő mondta?

— Dehogyan mondta! Hallottam, amint a barátnéja utána szólt... Hát csak siessen, öregem...

Adolf szapora léptekkel fordult be az utcába.

— Hm... Emma... a sárga házban lakik... fekete szemű... gyönyörű tartású... ez az én leányom... Biztos, hogy az én leányom...

Meggyorsította lépteit.

— És ez a tolokodó kalandor reávetette a szemét... ez üldözni fogja... hálójába került... a csirkefogó érti a módját... én tudom, hogy érti...

A hordár megtörülte homlokát, amelyen kiült az izgatottság harmata.

— Hát én leittöm ezt a sihedert, ha a leányomat bántani meri...

Adolf most megállt, levette a sikkát a fejéről, belemarkolt két kezével a saját üstökébe és derekasan megzibálta.

— Elhallgatsz te számár! Ilyen butákat beszélni! Lássuk csak...

Néhány pillanatig elgondolkodott.

— Emma még nem tud semmit... Vigyázz Adolf... okos Adolf... most résen légy...

A sárga házhoz ért, felment a második emeletre. Mielőtt a lakásba benyitott, a levelet eltette kabátja zsebébe...

Felesége és leánya otthon voltak.

— Mi az, már dél van?

— Nincs, csak fáztam...

— No akarsz ebédelni... az ebéd kész...

— No gyorsan... mert sürgős utam van... szerelmes levelet viszek egy szép leánynak... nagyon szép... majdnem olyan, mint az én Emmuskám...

— Ugyan papa...

— Finom ur küldi... a fiatal Pajzsos...

Adolf figyelte a leányára. Azt a Pajzsos név hidegen hagyta. Tehát még nem beszélt vele. Pajzsos nem tolokodott hozzá az utcán. Emma nem ismeri.

Jókedvűen bekanalazta a levelet és még néhány falatot evett, aztán készült.

— Mentek ma valahová?

— Nem, itthon maradunk.

— Jó; este korán hazajövök...

Elsietett. Az utcán vidáman fütyürészett, zümmögött magában.

— Eddig rendben van... dörögte az öreg, de vigyáznom kell... Pajzsos legjobb kundsafatom... és nagyon bőkezű... nem szabad őt elvesztenem, hanem Emmuskámat is meg kell védenem...

Az Európa-kávéházhoz ért; Pajzsos már messziről intgetett feléje. Adolf titokzatos arccal állt eléje.

— Nos, mi van?

— Tudom már, nagyságos ur, ki az az Emma kisasszony. Tyű, de szép leány...

— A levelet átadta?

— Ha nincs valaki odahaza, akkor még Adolf tudománya sem segít. A kisasszony kora délután elment. Vártam, lestem a kapu előtt, de még nem tért haza. Megtartsam a levelet?

— Persze, hogy meg; és holnap aztán okvetlen juttassa kezébe...

Másnap Adolf a következő válaszzal érkezett meg.

— Nagyságos ur! sikerült átadnom a levelet.

— Adolf, maga aranyos ember.

— Választ is hoztam...

De már erre Pajzsos szó nélkül a nyakába ugrott a hordárnak.

— A kisasszony azt üzeni, hogy majd holnap ad választ. Elmenjek érte?

— Micsoda kérdés! Persze, hogy menjen el. De nagyságos ur... ma is négyszer jártam...

Pajzsos öt koronát nyomott Adolf markába. A hordár távozott; mikor már jó messze volt, nevetett és a térdeit verte.

— Tegnap két korona... ma öt korona, ez hét korona és Emma a levelet nem is látta! Adolf, gratulálok neked!

Este Adolf a vacsoránál azt mondja a leányának:

— Emmuskám, édesem, szeretném, ha holnapután elutaznál Rákospalotára, a Róza nénihez...

— Szívesen apám, de miért oly hirtelen...

— Nem ok nélkül mondom, majd megtudod. Mamus, — fordult a feleségéhez, ird csak egy levélpapírra, amit mondok.

— Én irjak? — csodálkozott az asszony.

— Te bizony, még pedig szerelmes levelet és pedig egy csinos fiatal embernek.

— Adolókám, nem beszélsz te félre?

az Osztrák-Magyar Bankkal, Wekerlét az a törekvés fogja vezetni, hogy a függetlenségi párt álláspontja minél teljesebb diadalt arasson. És maga a bizottság is hangoztatta ma, hogy sem a kormány, sem különösen a miniszterelnök soha egyetlen egy olyan nyilatkozatot sem tett, amely az ország önrendelkezési jogát csak egy pillanatra is kétségbe vonta volna. Ilyen viszonyok közt tehát nincs szükség arra, hogy ez a kérdés izgalommal töltse el a közvéleményt. Főleg ma, amikor a bankbizottság a legjobb határozatot hozta, amit csak hozhatott.

A fontos az, hogy a kormány a tárgyalást a bankkal sürgősen megkezdje s azt sürgősen be is fejezze. Mert a bankbizottság igazában csak akkor kezdheti meg majd a munkásságát, ha már Wekerle be fog számolni tudni a bank proppozícióival. De ahhoz, hogy a bankbizottság egész munkássága azután komédiává ne süllyedjen, szükséges, hogy fajt accompli elé ne állíttassék s hogy a kormány a bankkal szemben olyan kötelezettségeket ne vállaljon magára, amelyeket aztán csak a kabinetkérdés felvetésével lehet ráoktrojálni a nemzetre. Ha a bankbizottság kiküldetett, akkor ez önjogu legyen és szabadon dönthessen, vajjon a parlamentnek a bankszabadalom meghosszabbítását, vagy az önálló jegybank felállítását ajánlja-e s ne kerüljön ellentétbe a kormányval oly módon, hogy a kormány már végleg megállapodott az Osztrák-Magyar Bankkal, mielőtt a bankbizottság egyáltalán állást is foglalhatott volna a kérdésben s hogy a kormány álláspontja esetleg ne kapjon többséget a parlamentben. Mert ma Széll Kálmán is kijelentette a bizottságban, hogy a parlament előreláthatólag úgy fog határozni, ahogy azt a bizottság proponálja. A kérdés tehát könnyen rejt súlyos válságot magában, ha a kormány fajt accompli teremt, amely a bankbizottság egész tárgyalását illuzóriussá tenné.

— Nem! nem! — nevetett a hordár, csak írj bátran, majd mindent megtudsz.

Az asszony nagy fejesóválások között készült az íráshoz. Adolf kis ideig gondolkodott, aztán bízott.

— Ez jó lesz; ird! — Uram! Leányomhoz irt levelét megtaláltam a munkakosárban. Hogy leányomat tolakodásától megmentsen, vidékre küldtem; ha pedig még egyszer közeledni mer hozzá, nyílt utcán kikaparom a szemét. Az anya.

A feleség befejezte a levelet, de most még nagyobb szemeket meregetett.

Adolf átvasta a levelet, szépen összehajtott és borítékba tette.

— Jól van. De a címet már Emmuska írja rá. Ird fiam: Nagyságos Pajzsos Jenő urnak. Így ni! Készen vagyunk. És most Emmuskám, nesze a levél, amit Pajzsos ur, ez a léha aszfaltbóvár irt neked...

A leány átfutotta a levelet, majd lángoló arccal fordult atyjához.

— És te elfogadtad ezt a levelet, hogy nekem kézbesítsd?

— Persze, hogy el. Miért ne keressek én husz koronát... Meg van az uti költséged és még marad is...

— Husz koronát kaptál?

— Még nem... de fogok kapni...

Másnap Adolf háromszor is kereste Pajzsost; vigyázott rá, hogy mindig olyankor, amikor nem találhatja. Délben végre Pajzsos elfogta.

— No, mi van Adolf?

— Beszéltem a kisasszonnyal... estére átadja a választ. Kerestem már háromszor a nagyságos urat...

A politika világából.

Budapest, december 22.

A miniszterelnök Bécsben.

— Osztrák harci riadó. —

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután három órakor Bécsbe utazott és holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A miniszterelnök bécsi útja elé nagy várakozásokkal tekintenek politikai körökben, mert azt hiszik, hogy fontos elhatározások történnek a királyval való tanácskozás során, bárha az is bizonyos, hogy most még nem hoz magával kész eredményt.

Az osztrák keresztény-szocialisták már arra a jelentésre, hogy báró Schönauich közös hadügyminiszter a minimálisra leszorított magyar kivánságokat teljesíthetőknek találta, harci riadót fújtak. A bécsi hadvezetőségnek vélnék szolgálatot tenni azzal, ha a hadsereg egységének védelmében tajtékozva támadják Magyarországot. Lapjukban, a „Reichspost“-ban „Elég hadügyminiszter ur!“ ezímen vezércikkben heves támadást intéznek báró Schönauich közös hadügyminiszter ellen s azt mondják, hogy a napokban kibocsátott kommunikében a hadügyminiszter valótlán dolgokat állított. Mert, miként a lap állítja, tudomására jutott, hogy a magyar katonai téren való nemzeti követelményeit nem tartják az összes mértékadó körök teljesíthetőnek, sőt nem is értenek valamennyien egyet a közös hadügyminiszter határozatával. Befejezésül pedig arra a következtetésre jut, hogy Schönauichot sürgősen el kell távolítani a hadügyminiszteri székből.

Készülnek azonban Luegerék más akcióra is. Az urak háza a jövő kedden, e hó 29-én ülést tart, amelyen a jobboldal a katonai tárgyalások miatt támadásokat készül intézni a kormány ellen. Ezenkívül pedig népgyűléseket is hívnak össze, hogy tiltakozzanak a magyar nemzeti követelmények teljesítése ellen.

A katonai kérdéseken kívül természetesen nagyfontosságú tanácskozásokat fog folytatni

— Tudom öregem... Este aztán elmenjen a választás...

— Igen... már egy fél órával előbb lesni fogok...

— Menjen egy órával előbb... ne sajnálja az időt...

— Igen. A kisasszony mamája beteg, azért nem jöhet le... de majd-ő jelt ad nekem az ablakból...

— Adolf! maga a hordárok nagymestere, királya, császára... maga megfizethetetlen...

— Dehogy kérem! tiz koronával meg lesznek fizetve...

— Megkapja... még ráadást is adok...

Késő este Adolf diadaltól sugárzó arccal állított be Pajzsoshoz.

— Itt a válasz...

Pajzsos örömmel kapott utána, moilón felnyitotta és elolvasta. Nagyot nyelt utána. Adolf kaján örömmel nézte.

— Bocsánat nagyságos ur... kellemes hír?

— Igen... kellemes... nagyon kellemes...

— Akkor nagyságos ur szivesen fizeti meg fáradozásomat. Sokat kellett lótnom-utnom, mert a mama, mint egy áspis-kigyó úgy vigyáz a leányra... hát még a papa, a kiszolgált örnagy...

— Jól van Adolf... itt a tiz koronája... köszönöm...

Adolf hálálkodva vette el a pénzt, aztán el-sietett. A lépcsőn nagyon gyorsan ment le, mert már alig bírta a nevetést visszatartani. Hanem, amint az utcára ért, ott aztán kitért belőle. Még a könnyei is csurogtak, olyan szívből nevetett. Volt is rá oka.

Wekerle Sándor miniszterelnök a bankkérdésben is. A bankbizottság ma délelőtti ülésén hosszas vita után elhatározta, hogy január második felében tartja legközelebbi ülését, de abban az esetben, ha a kormány akkorra az Osztrák-Magyar Bankkal még nem fejezte be tárgyalását, a bizottság februárban folytatja érdemleges tárgyalását. A miniszterelnök ismételtén is kijelentette a vita során, hogy a bankkérdés megoldását igenis sürgősnek tartja. Sürgősnek azért is, mert az ügy megoldatlan voltán bizonytalanság támad a közgazdasági életben és a dolog befolyásolja járadékainkat is. Érdekes bejelentése a miniszterelnöknek az is, hogy a jövő hónap derekán új, végleges kormány várható Ausztriában.

Wekerle Sándor miniszterelnök audienciája előtt ma báró Bienert, az osztrák miniszterelnök jelent meg a király előtt. Bécsi tudósítónk jelentése szerint báró Bienert miniszterelnök mai audienciája minden bizonynyal a katonai kérdésekkel függ össze. A miniszterelnök jelentést tett az uralkodónak arról, hogy az osztrák parlament valamennyi pártjának kebelében erős ellentállásra kell elkészülni abban az esetben, ha Magyarországnak a korona messzemenő engedményeket tenne a hadsereg nyelve tárgyában. A magyar miniszterelnök holnapi audienciáján e részben semmiesetre sem fog még döntés lenni. Katonai körökben különben általános az a vélemény, hogy a zárókonferencia a Magyarországgal kötendő katonai kiegyezésben küszöbön áll. Wekerle miniszterelnök nyilván abban a helyzetben lesz szerdán, hogy a helyzetet teljesen tisztázhassa és megállapíthassa, vajjon a magyar kormány garanciákat vállalhat-e a tervezett katonai engedmények fejében és mi-nőket, s akkor aztán hozzá lehet látni a végleges tárgyalásokhoz. Miként a félhivatalos közlemény jelentette, az osztrák kormánynak módjában lesz a javaslatok felett bírálatot gyakorolni és álláspontját a magyar kormányval szemben képviselni. A katonai kiegyezésnek különösen ama rendelkezései, amelyek a magyar ezredekben a magyar nyelv terfoglalásáról szólnak, az osztrák kormány által különösen gondosan bírálandók meg, mert kétségtelen és előrelátható, hogy e rendelkezések egyben korlátozzák a német nyelv használatát a belső szolgálat terén és Ausztriára nézve fontos körülmény, hogy az új rendelkezések a kisebb csapat egységek kebelében, esetleg az osztrák ezredekben is szűkebb térre korlátozzák a belső német szolgálati nyelv használatát. Báró Schönauich közös hadügyminiszter — mint a vezető katonai körökben mondják — azoknak a katonai engedményeknek megvalósítása körül, amelyeket lehetségeseknek és keresztülvihetőnek tart, állásának teljes súlyát érvényesíteni kívánja.

Mindenképpen jelentőségteljes lesz tehát a miniszterelnök holnapi audienciája. Újév napján a kormányt támogató pártok küldöttségben jelennek meg a miniszterelnök és pártjuk vezére előtt, hogy az évforduló alkalmából üdvözöljék őket. Wekerle Sándor miniszterelnököt Bizony Ákos, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert pedig gróf Teleki Arvéd fogja üdvözölni.

Budapest, december 22.

A választási reformról. A „Jogállam“ jog- és államtudományi havi folyóirat holnap megjelenő, 1909. évi január havi számában „A választási reform“ cím alatt Issekutz Győző országos képviselőnek közel két nyomtatott íven egy tanulmánya jelent meg, amelyben kimutatja, hogy a jogtörténelmi fejlődés alapjaira helyezkedik gróf Andrássy reformjavaslata, amely az általános választói jog jegyében született. Elismeréssel szól a javaslatról. Különösen

védi a „több” szavazat tervezett intézményét. Az állam szuverén jogát, a törvényhozás hatalmát teljesen új és még politikailag iskolázatlan, ismeretlen tényezők kezébe letenni nem szabad, mert a számarányban kisebb, de szellemi, erkölcsi és vagyoni erejével erősebb, politikailag érett, megbízható osztályoknak vezető szerepe ebben az országban állami és nemzeti legjogosultabb érdek, legfőbb közérdek. A „több” szavazat intézményében ezen közérdeket látja védve; amelyet jogfejlődésünk szerint minden korszak czéludatosan követett. Hivatkozik Francia és főleg Ausztria példájára, ahol az általános választói jog parlamentje, az ellenkező eredményt valószínűsítette meg, mint amelyet attól vártak.

A tengერიogi értekezlet. Londonból jelentik a Budapesti Tudósító-nak: A nemzetközi tengერიogi értekezlet csütörtökön tartotta meg a karácsonyi szünet előtt utolsó ülését. Eddig mindössze hat teljes ülést tartottak, amelyen a tárgysorozat több pontja került megvitatás alá. A bizottsági üléseken a tengeri zár és a háborút viselő államok kereskedelmi hajóinak átadására vonatkozó bonyolult kérdésekben jutottak megállapodásra. Külön bizottságot alakítottak arra a célra, hogy a tanácskozások eredményét írásba foglalja és végleges elfogadás céljából az értekezlet elé terjessze.

Ünnep előtt utóljára.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 22.

Ma még összeült a képviselőház; legközelebbi ülése január tizenhétedikén lesz. Ezen az ünnepelőtti ülésen csak a főrendiház által elfogadott javaslatokat kellett volna tudomásul venni; ezt meg is cselekedték.

De még néhány javaslatot is terjesztettek a Ház elé, azonkívül pedig Nagy György két sürgős interpellációval rukkolt ki. Az egyik interpellációja a létszámemelés kérdését bolygatta meg. Azt kérdezte a kormánytól, igaz-e, hogy a létszámemelés kérdése napirendre került s ha ez igaz, hajlandó-e ezt onnan levenni és a nemzet elé vinni? A másik interpellációja arról szólt, hogy a dévai honvédtiszteknek megtiltották egy hangversenyen való részvételt, mert ezen magyar dalokat adtak elő. A zászlóalparancsnok szigorú megbüntetését kérte.

A két interpelláció egyelőre válasz nélkül maradt.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délután egy órakor. —

Elnök: Rakovszky István.

Jegyzők: Vertán Endre és Hammersberg László.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A Ház tudomásul veszi a főrendek üzenetét az eléjük terjesztett törvényjavaslatok elfogadásáról.

Hoitsy Pál betérjeszti a pénzügyi bizottság jelentését az adóreform-javaslatról.

Polónyi Géza: Szép kis reform!

Főlkialtások: Eljen Hoitsy!

Hammersberg László a pénzügyi bizottság részéről előterjeszti a kongrua javaslattól szóló jelentést.

Nagy György az elnök engedelmével két sürgős interpellációt terjeszt elő. Első interpellációja a katonai létszámemelésről szól. A koalíciós kormányának, ugymond, erkölcsi lehetetlenség a létszámemeléssel foglalkoznia. A kérdést a paktum kikapcsolta, mi több, Apponyi sürgetésére belevették azt a kikötést, hogy a létszámot magyar vezényszó nélkül nem lehet emelni. (Meg-megújuló élénk éljenzés: eljen Apponyi! főlkialtások.) A kormányának még a vezényszóval sem lehet fölemelnie az unjonclétszámot új választás nélkül. Kérde a kormányt, összeegyeztethetőnek tartja-e a kormány a létszámemelést a nemzet előtt vállalt kötelezettségével s hajlandó-e a létszámemelésről kezdett tárgyalást azonnal abbahagyni s választás után a nemzet elé vinni a létszámemelés kérdését?

Másik interpellációja arról szól, hogy a dévai zsebtörténeti hangversenyről a honvédtisztek tüntetően távolmaradtak, még pedig Arnoldfalvi zászlóalparancsnok tilalmából. Első tekintetre ez nem nagyjelentőségű kérdés, (Zajos helyeslés), mégis fontossága van, mert a honvédtiszteket azért tiltották el a hangversenyről, mert ott vitézi kurucz-nótákat és labancz-ugrató nótákat is adtak elő. A honvédelmi miniszterben a szülő megbízik, mert jó magyar

érzésű embernek tartja. (Helyeslés.) Kérde a minisztert, hajlandó-e intézkedni, hogy a zászlóalparancsnokot szigorúan megbüntessék?

Az interpellációkat kiadják a kormány illetékes tagjainak.

Az ülés öt percczel kettőfél óra előtt végződött.

Az adóreform.

— A pénzügyi bizottság jelentése. —

Budapest, december 22.

Hoitsy Pál, a pénzügyi bizottság előadója a képviselőház mai ülésén terjesztette be a pénzügyi bizottság jelentését az adóreform-javaslatokról. A jelentés csaknem egy egész kötetet tesz ki.

Bevezető általános részében elmondja a jelentés, hogy az adótörvényt általában akkor szokás reformálni, amikor az állam pénzügyi helyzete követeli. Nálunk ezek a követelő jelenségek már régóta mutatkoznak, különösen azért, mert évszázadokon keresztül idegen kormány nevében s igen gyakran idegen érdekek számára szedték az adót. A mostani adóreformnak tehát bevallott és nyílt célja az, hogy az adózásunkban meglévő aránytalanságot kiegyenlítse, tehát könnyítést akar azok számára, akik eddig túlságosan voltak megterhelve és viszont adózásra akarja kötelezni azokat, akik eddig éppen az eddigi adózási rendszer tökéletlensége miatt kibújtak az adóterhek alól. Végző célja pedig, hogy a legszegényebb osztályok számára kedvezményt nyújtson.

A jelentés ezután az eddigi adózási rendszerrel foglalkozik, melynek egyes adónemei aránytalanok voltak, mert önmagukban véve is nem voltak egymással összhangban és a földadórendszer pedig egészen átalakítja, mert az 1875. évi VII. t.-cz. a kataszteri munkálatok által csak fogyatékosan reformálta azt. A javaslat tehát egyes adókat részlegesen, másokat teljesen megszüntet, a többieket teljesen átalakítja és végül egy teljes adót hoz be. Megszünteti az első osztályu kereseti adót. Névleg megszünteti a bányaadót, de tényleg azonban nem. A IV. osztályu kereseti adót is csak névleg törli el a reform, amennyiben ennek arányait a jövedelmi adókba veszi át. De teljesen megszünteti a II. osztályu kereseti adót. Ez volt a legaránytalanabb adó és különösen a kisbirtokosokra és kistökekre nehezedett és az ő sorsukat van hivatva az adóreform a legkedvezőbb módon szabályozni. A megszűnő adók közé tartozik végül az általános jövedelmi pótdadó. Azok az adók, melyek megmaradnak ezentul is, a következők: A földadó, a házadó, a keresetadó, a tőkekamat és járadékadó, végül pedig a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója. Ezek mindannyian végleges változáson mennek át. A jelentés később részletesen fejezetenként adja meg a szükséges felvilágosítást. A tervbe vett új adóról, a jövedelmi adóról is külön szól a jelentés. A bevezetés csak annyit szól, hogy ezzel a reformmal valószínűleg meg az ujkorú adóknak egyik leglényesebb elve, a progresszió.

A reformot a maga egészében vizsgálva, három nagy elvet látunk benne érvényesülni. Az egyik a meglévő aránytalanságok megszüntetése, a másik kisemberek kímélése, adóinak lehető mérséklése, a harmadik elv pedig az adók egy részének áthárítása azokra, akik ezt jobban bírják és gazdaságilag erősebbek.

A törvényjavaslat anyagi rendelkezéseire vonatkozólag a bizottság beható tárgyalást folytatott és tájékoztatást kívánt szerezni az alkalmazásnak különböző módoszatairól. Ezekre vonatkozólag, mint főbb jelentőségű tetteket, a következőket tartja szükségesnek kiemelni:

1. A reáladókra vonatkozó elemi árok esetében megóvándónak tartja a bizottság azt az elvet, hogy a törvényben megengedett adóleengedések valóban helyet foglaljanak és ne csak egyes károsultakra, hanem az egyenlő teherviselés érdekében ugyanazon község, vagy vidék valamennyi károsultjára alkalmaztassanak.

2. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok megadóztatásánál részletesebb körülírást igényelnek a veszteségek címén engedélyezhető leírások és az adómentes tartalékalap kiépítésére adómentesen visszatartható jövedelmek. Ugyancsak ezen adójavaslat azon rendelkezésénél, mely a túlzott kamatokkal dolgozó intézeteket magasabb adó alá kívánja vonni, amint egyrészt közgazdasági érdekek követelik, hogy a túlzott kamatszámításokat az adóteher övelésével is korlátozzuk, úgy másfelől a gazdasági életnek legáltalános megnyilvánulásait meg kell óvniunk a bénító teherviseléstől. Evégből a kamat fogalma alá kell vonni minden burkolt kamatszámítást, de másfelől nem szabad a kamat körébe vonnunk azokat a járandóságokat, amelyek valóban külön teljesített szolgáltatások ellenértékét képezik. A végrehajtási utasításban kell tehát gondoskodni arról, hogy a valóban külön szolgáltatásokért szedett proviziók, a

konzorciójális ügyletekből való részesedés, a hitel-egyleti tagok kölcsönös szavatosságából eredő fizetés, a hátralékok után joggal felszámítható kamatok és általában nem a burkolt kamatemelés körébe vonható fizetésre külön intézkedések tetessenek.

3. A jövedelmi adónál előzetesen és akként rendezendők be az összeírások, hogy azok, akik előre feltételezhető, hogy minimálisták lesznek, ha csak a községi pótlék miatt nem szükséges adójuknak eszményi megállapítása, hiába össze ne irassanak. A törvény azon újabb intézkedése folytán, mely tágabb teret enged a könyvvizsgálatoknál a pénzügyi közegeknek, ennek a rendelkezésnek gyakorlati kivitele közelebbi szabályozást igényel. Még tüzetesebb rendelkezések lesznek teendők a tanuk és szakértők igénybevételénél. Szabályozandó lesz, hogy a tanuk és szakértők csak ott vétessenek igénybe, ahol az adóalap helyes megállapítása valóban szükségessé teszi. Vallomásuk csak tényköri-ményekre szorítkozzék. A szakértők lehetőleg csak általánosságban legyenek meghallgatandók és végre az érdekeltektől ellenséges viszonyban levő tanuk és szakértők kihallgatása mellőzendő legyen, valamint el kell kerülnünk a zaklató eljárást.

A jelentés ezután az egyes törvényjavaslatokkal foglalkozik részletesen.

A bank-kérdés körül.

— A bankbizottság ülése. —

Budapest, december 22.

A képviselőház bankbizottsága ma délelőtt gróf Batthyány Tivadar elnöklésével ülést tartott. A kormány részéről jelen voltak Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Zichy Aladár, ő felsége személye körüli miniszter, Popovics Sándor államtitkár.

Gróf Batthyány Tivadar üdvözölve a megjelenteket, előadja, hogy a bankszakértők véleményét a bizottság legutolsó ülésén hozott határozatának megfelelően kinyomatta és a képviselőház tagjai között kiosztatta. Ismerteti az időközben beérkezett irományokat. Bejelenti, hogy Zemplén vármegye közönsége feliratot intézett az önálló bank felállítására tárgyában. A bizottság a kérvényt az érdemleges tárgyalás alkalmával veszi tárgyalás alá. Jelenti, hogy Bozóky Árpádnak a Házban tett javaslatát a képviselőház kiadta a bankbizottságnak. Bemutatja Kornfeld Zsigmond szeptemberben beérkezett levelét és szakvéleményét, amelyet a lapok már annak idején közöltek. A bizottság elhatározta a szakvélemény kinyomtatását. Bemutatja Vrbanics Ferencz írásban küldött véleményét, amelyben Vrbanics több nézetét ismerteti és több konkrét indítványt tesz.

Szöll Kálmán: A Ház a bizottságot azzal bízta meg, hogy tárgyaljon. Minden bizottsági tagnak joga van és kötelessége is az összes üléseken megjelenni és azokon előszóval indítványokat tenni, azokat a jegyzőkönyvbe vétetni és különvéleményt leadni. De azt, hogy bizottsági tag a tárgyalásokon részt ne vegyen és írásban küldjön véleményt, szokatlan és különös eljárásnak tartja. Így soha nem lenne diszkusszió, sem tanácskozás. Milyen khaosz történnék akkor, ha mind a huszonegyen írásban küldenék el a bizottság elnökéhez?

Ugron Gábor: A véleményt visszautasítani kéri, nehogy ebből a precedensből a horvát képviselők odakonkludáljanak, mintha nekik joguk lenne a Ház egyes bizottságaival írásban nuncziumok után érintkezni.

Gróf Batthyány Tivadar: Minthogy a házszabályokkal és a fennálló parlamentáris szokásokkal a képviselő eljárása össze nem egyeztethető, a bizottság a bejelentést tudomásul nem veszi, hanem értesíti Vrbanics képviselőt, hogy a bizottsági tagnak nemcsak joga, de kötelessége a bizottság ülésein résztvenni, ahol nézeteit és indítványait előszóval előadhatja. Ezután utal arra, hogy a bizottság határozatának megfelelően a szakértők véleményei immár kinyomattak és aziránt kéri a bizottság határozatát, hogy minő eljárást kövessen a bizottság további tárgyalásai iránt. Bizalommal a kormány iránt, azon óhajának ad mindenekelőtt kifejezést, hogy a bizottság a bankprobléma nagy horderejű kérdését lehetőleg az összes tényezők egyetértése mellett oldhassa meg. A törvény felhatalmazza az osztrák-magyar bankot, hogy az év végéig előterjeszthesse a bankszabadalom esetleges meghosszabbítására vonatkozó kérelmét. Ezt be kell várni, valamint respektálnunk kell a kormány azon vállalt kötelezettségét, hogy a bankkal tárgyalásokon folytathasson. Amde a bankügyben a döntést soká halasztani már nem lehet. A bizottságnak kötelessége, hogy az ügy érdemleges tárgyalásába mielőbb belemenjen. Ezért a bizottság határozatát kéri, hogy mikorra hívja össze a bizottságot az érdemleges tárgyalások megkezdésére?

Holló Lajos: Kétségtelen, hogy a kiegyezési tár-

edés, a hitel-
eredő fi-
mató kamatok
körébe von-
senek.
akként ren-
zok, akik
lesznek, ha
ükséges adó-
ssze ne iras-
dése folytán,
gálatoknál a
zésnek gya-
gényel. Még
dők a tanuk
ozandó lesz,
vétessek
apítása való-
k ténykörü-
etölég csak
lók és végre
vő tanuk és
en, valamint

nyavaslatok-

ül.

ember 23.

ma délelőtt
ésével ülést
váltak We-
róf Zichy
niszter, P. o-

a megjel-
véleményét a
zatának meg-
tagjai közt
zett iromá-
ve közönsége
a tárgyában.
tárgyalás al-
ogy Bozóky
képviselőház
ornfeld Zsig-
és szakvé-
dejein közöl-
mény kinyo-
sban küldött
zetét ismer-

azzal bizta
tagnak joga
n megjelenni
ni, azokat a
rt leadni. De
n részt ne
szokatlan és
enne disz-
sz történnék
üldenék el a

tasítant kéri,
t képviselők
enne a Ház
után érint-

y a házsza-
okásokkal a
tó, a bizott-
hanem érte-
sági tagnak
ság ülésin
it előszóval
bizottság ha-
eményei im-
tság határo-
bizottság to-
mány iránt,
st, hogy a
éjü kérdését
mellét old-
osztrák-ma-
jeszthesse a
ására vonat-
mint respek-
lelezettségét,
on. Amde a
nár nem le-
ügy érdem-
Ezért a bi-
vija össze a
gkezdésére?
gyezési tár-

valásoknál a kormány fentartotta volt az ország szabad rendelkezési jogát a bankkérdésben minden tekintetben. Eppen azért a kormány azon lojális elrását a bankbizottság azzal honorálta, hogy az érdemleges tárgyalásokat nem kezdte meg mindeddig. Örömmel vette tudomásul a miniszterelnöknek a Házban tett ama kijelentését, hogy a kérdést most már részletelni nem szabad. Ez a szempont reánk nézve irányadó. Ugyanaz a kötelességünk nekünk is, hogy a kormányval harmóniában akként intézkedjünk, hogy az érdemleges tárgyalást mielőbb megkezdjük. Fontos szempont emellett, hogy az ország tisztázott gazdasági helyzetet nyerjen. Akár fölláttuk, akár nem az önálló bankot, okvetlenül szükség, hogy a döntés olyan időben legyen, hogy a gazdasági érdekek meg legyenek óva. A politikai helyzet mielőbbi nyugvópontra segítése is országos érdek. Mindezekre figyelemmel, indítványozza, hogy a bankbizottság január második felében kezdje meg az érdemleges tárgyalást. A tárgyalás rendjére nézve az enné véleménye, hogy a bankbizottság ne tárgyalja a szakvéleményeket részleteiben, hanem általános, az ország érdekeit tekintő vita után döntésük abban a kérdésben, hogy felállítsuk-e az önálló bankot vagy nem? Ha pedig a bizottság az önálló bank elállítását határozza el, akkor a döntés után vegyük észre tárgyalás alá a felállítás módjainak feltételeit.

Széll Kálmán: Habár csak a további eljárásról határoz a bizottság, nagyfontosságúnak tartja a bizottság állásfoglalását. A bankkérdés olyan nehéz és az ország egész közgazdasági életére mélyen kiható kérdés, hogy igen alapos és a következmények lelkiismeretes megfontolása után lehet fölötte dönteni. Elismeri, hogy soha bonyultabb viszonyok között ez a kérdés napirendre nem került, mint most. Komplikálva van minden irányban. A bankkérdés emmenter gazdasági hitel és pénzügyi kérdés. Tagadni azonban ma a politikai viszonyok fejlődése folytán az összefüggést a politikai szituációval nem lehet. Ez teszi a kérdés megoldását még nehezebbé, mint máskor. A bankkérdést a 67-iki kiegyezés egészen érintetlenül hagyta s az ország szabad rendelkezését teljes szűztisztaságában fentartotta. Már ez maga mutatja, hogy milyen nehéz volt akkor is ez a kérdés. Tizenegy évig hozzá sem nyultak a rendezéshez. A bankprivilegiuma és működése tényleges alapon nyugodott. Az első megoldást az 1878-iki kiegyezés hozta meg, akkor is becikkelyezte azonban, hogy az önálló bank felállítására iránti joga Magyarországnak nemcsak érintetlen, de ez el is lett ismerve Ausztria részéről.

A bankprivilegium lejár 1910. év végén. A most becikkelyezett kiegyezés a bankkérdést nyitva hagyta. Volt idő rá. A két kormány egyezménye szerint a kérdés kikapcsolatott. Most azonban a kiméleti idő lejáráójában van. Ő is egyetért abban, hogy égetően sürgős a kérdés. Tovább már nem szabad a levegőben függnie. Ez a bizonytalanság mindennél rosszabb. Nem csak az ország gazdasági, hitel- és pénzügyi életére nehezedik rá a bizonytalanság, de a politikai helyzetre is. Mi mindnyájan bona fide mindnyájunk vállvetett működésével az ország javát és gazdasági életünkre néve a legjobb megoldást fogjuk keresni, nem szabad tehát ezt a függő kérdést tovább nyitva tartani. Mert mondom, hogy egy félig jó megoldás is jobb a tartós bizonytalanságnál.

Hozzá kell fogni a tárgyaláshoz minél előbb: sietnünk kell, de azért a döntő szót elhamarkodottan kimondani nem szabad. A kormány és elsősorban a miniszterelnök nem eléggé elismerhető lojális és okos magatartással eddig semmi állást nem foglalt s a kérdésnek nem prejudikált. Nem volna helyes és nem is szabad, hogy ez a bizottság, melynek döntő határozata ellen a Házban többséget aligha lehet találni, elhamarkodottan döntsön. A Holló Lajos indítványát nem fogadhatja el. Mikor a bankbizottság a szakértők meghallgatását elrendelte, azt határozta, hogy a szakértők elé terjesztett kérdéssel nem akar prejudikálni és az érdemleges tárgyalásokat akkor kezd meg, mikor a két kormány a bankprivilegium tárgyában tanácskozásait befejezte. Azt hiszi, hogy most sem helyes parlamentáris szempontból érdemlegesen nyilatkozni mindaddig, míg a két kormány nem tisztázza a helyzetet a bankkal. Az ország érdekében valónak tartja, hogy a tárgyalások befejezése előtt a bizottság, ez a fatkor, amelyre a döntővélemény megalkotása bízva van, ne nyilatkozzék. Zavarná a tárgyalásokat, a törvény szelleme ellen lenne, magának az ügynek is ártana, mert elmettszené a tárgyalások fonalát, amelyeket a bank és a két kormány megegyezése előir. Viszont azonban óhajtana, hogy a bizottság a kormányt kéri fel, hogy a tanácskozásait minél előbb kezdje meg és fejezze be. Véleménye szerint a kérdést a két kormány február elejéig megtárgyalhatja és így ezen rövid időre való halasztás semmi kárral sem jár. Holott a prejudikált érdemleges határozatot a kérdés helyes megoldása egyenesen lehetetlenné teheti. Ha a bizottság pl. az önálló bank mellett döntene a tárgyalások alatt, mire való lenne a tárgyalások folytatása? A kormányt szólítsuk fel, hogy a tárgyalásokat a bankkal haladéktalanul kezdje meg és le-

hetőleg sürgősen fejezze be. Utána aztán rögtön vegyünk érdemi tanácskozást alá a kérdést.

Holló Lajos hangsúlyozza, hogy a bizottságtól távol áll, mintha a kormány tárgyalásait megnehezíteni kívánná, ellenkezőleg, teljes harmóniában kíván a kormányval maradni, mert elismeri, hogy sem a kormány, sem különösen a miniszterelnök soha egyetlenegy olyan nyilatkozatot sem tett, amely az ország önrendelkezési jogát csak egy percze is kétségbe vonta volna. Mi azonban nem akarunk fait accompli elé állítódni és a képviselőház elé azzal a kijelentéssel állani, hogy a kormány ebben és ebben egyezett meg. Ragaszkodik előbb tett indítványához.

Széll Kálmán kijelenti, hogy egész január hónapra a két kormánynak szüksége van a tárgyalásokra. Ha várunk addig, akkor épp a kapuzárás előtt néhány hét miatt ne precipitáljunk a kérdéssel. Figyelmezteti a bizottságot, hogy már egy olyan határozatot hozott, hogy érdemleges tárgyalásait csak akkor kezd meg, ha a két kormány tanácskozásait befejezi.

Gróf Teleki Arvéd sem kívánja a kérdés elintézését sietteni, de gyakorlati szempontból fontos, hogy a bizottság végre állást foglaljon. Látjuk, hogy a most letint korszak alakjai, akik azonban a jövőben is reménykednek, nem tartózkodnak attól, hogy prejudikáló nyilatkozatokat tegyenek; nem volna helyes tehát, hogy éppen ez a bizottság hallgasson. Nem akar a kormányval nehézségeket okozni, de az előadó indítványát nem is járhat ezzel az eredménnyel, ezért azt elfogadja.

Földes Béla csak a tanácskozási rend iránt akar nyilatkozni, érdembe nem bocsátkozik. Ha csak szakvéleményről volna szó, akkor a halasztásnak nem volna jogosultsága. De a kérdés emmenter politikai kérdés és mintegy kulcsa az egész politikai helyzetnek. További tárgyalásokat kell folytatni, melyeket megzavarni nem lehet a bizottság szándéka. Eh-ből az következik, hogy itt bizonyos parallelizmus szükséges a bizottság tárgyalásai és a kormány által folytatandó tárgyalások között. Egy dolog kétségtelen, az, hogy a kérdés mielőbb megoldandó, mert az egész gazdasági élet a bizonytalanság által szenved, mert a jövő számításbavétele lehetetlen. A bankbizottság tárgyalásainak megindítását szükségesnek tartja, természetesen azzal a hozzáadással, hogy amennyiben a kormány a tárgyalások felfüggesztését a tárgyalások érdekében kívánatosnak tartja, a bizottság ezen kívánalomnak természetesen engedni fog.

Buzáth Ferenc a kormányval egyetértésben kíván eljárni és azt hiszi, hogy a pár heti különbség, mely a két álláspont közt kifejezésre jut, nem lényeges. Kéri a miniszterelnököt, nyilatkozzék, mikor gondol ő abban a helyzetben lenni, hogy nyilatkozhassék.

Wekerle Sándor miniszterelnök mindenekelőtt köszöni, hogy a bizottság honorálta a kormány eljárását és hogy a két kormány tanácskozásai érdemben nem döntött. Hangsúlyozza, hogy mint a Házban megígérte, úgy ő, mint a kormány tagjai, fontosnak tartják, hogy ez a kérdés mielőbb tisztáztassék, mert ez a kérdés a politikai helyzetet is annyira dominálja, hogy békés és eredményes munkásság ennek a kérdésnek rendezése előtt nem is képzelhető. A kormány legjobban érzi, hogy milyen deprimálólag hat pénzügyi viszonyainkra ez a bizonytalanság. Kifejti a bizonytalanság hátrányait és igéri, hogy mielőbb igyekszik a kérdést megoldani. Ha tisztán töle függne, határidőt is mondana. De itt tárgyalni kell előbb a kormány tagjainak, akik előtt ma még a bank beadványa teljesen ismeretlen. Tárgyalni kell azután az osztrák kormányval, végül a bankkal. Legyenek meggyőződve, hogyha a bankügyet gazdasági és pénzügyi kérdésnek tekintjük is, ennek dacára a tárgyalások során sem jogaink fentartását, sem politikai érdekeinket negálni nem fogjuk. Ezen tárgyalások nélkül mi a bankbizottságnak sem tudnánk tiszta képet nyújtani. Csakis ezután lesz a bizottság abban a helyzetben, hogy pozitív tényezők alapján és figyelembe vételével döntsön. Nehezíti a helyzetet az is, hogy most Ausztriában ideiglenes kormány van. Igéri, hogy igyekezni fog a lehetőség szerint mielőbb a kérdést megoldani. Elismeri a bankbizottság erkölcsi kötelezettségét és nem ellenzi, hogy a bizottság január végén összeül.

Holló Lajos és Széll Kálmán felszólalásai után gróf Bathányi Tivadar kimondja a határozatot, mely szerint a bizottság örömmel vette tudomásul a miniszterelnök ama kijelentését, hogy a kérdést mielőbb megoldani kívánja, legközelebbi ülését január második felére a kormányval egyetértőleg megállapítandó napra egybe fogja hívni; amennyiben ezen az ülésen a kormány azon óhajának adna kifejezést, hogy az ügy érdekében a bizottság érdemleges tárgyalásának megkezdését még rövid időre elhalasztja, ilyen rövid halasztásra készségét kilátásba helyezi.

A balkáni események.

Budapest, december 22.

Ma már pozitívabb hírek érkeztek azokról a lépésekről, melyeket örgróf Pallavicini tett a portánál a megegyezés érdekében. A monarchia ötven millió frank kárpótlást kínál azzal a feltétellel, hogy Törökország ezt nem tekinti hűbéradónak. A pénzbeli kárpótlás tanácsát Vámbéry adta Aehrenthalnak, miről maga a nagy tudós nyilatkozott egy újságiró előtt. Vámbéry meghallgatását Edvárd angol király ajánlotta külügyi hivatalunknak.

Izvolzski a birodalmi gyűlés pénteki ülésén fogja expozéját elmondani. Diplomáciai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak Izvolzski pénteki beszédének, mert ebben fogja ismertetni európai körútjának eredményét és Oroszország álláspontját a balkáni eseményekkel szemben.

Mai híreink a következők:

Kárpótlás Boszniáért.

Pallavicini örgróf nagykövet tegnap megjelent a portán és a Bécsből tegnap érkezett utasítás értelmében kijelentette, hogy Ausztria és Magyarország hajlandó nagyobb pénzüsszeget fizetni, azzal a feltétellel, hogy Törökország ezt a pénzt nem fogja hűbéradónak tekinteni. Ausztria és Magyarország ötven millió frankot kínál, de viszont biztosítékot követel, hogy Törökország megrendeléseinek egy részét Ausztriában és Magyarországnak fogja tenni. A helyzet határozottan javult.

Más forrásból jelentik, hogy alaptalanok azok a híresztelések, amelyek az annexió fejében Ausztria-Magyarország részéről fizetendő kárpótlás összegének nagyságáról és a tárgyalásra kiküldendő megbízottak kinevezéséről szólnak. Mindössze annyi igaz, hogy tegnap Pallavicini örgróf tanácskozott a nagyvezirrel és ennek a konferenciának eredményét a nagykövet megátáviratozta Bécsbe. A tárgyalások kedvező eredménnyel kecsegtetnek. Ettől függetlenül a bojkott tovább tart, de a mohamedán lakosság ellenszeme szemléletmást csökken az osztrák és a magyar árucikknek vásárlása iránt.

Izvolzski expozéja.

Pétvárról jelentik, hogy Izvolzski külügyi expozéját pénteken fogja a birodalmi дума előtt elmondani. Beszédében ismertetni fogja az Ausztriával és Magyarországgal folytatott tárgyalást, hogy elhárítsa magától azt a vádat, mintha az annexióról már előbb lett volna tudomása. Az orosz külügyminiszter ezután meg fogja erősíteni Anglia, Franciaország, Olaszország és Oroszország fölfogásának azonosságát, amely szerint az annexióhoz az összes szignatárius hatalmak hozzájárulása szükséges. Kifejezést fog adni a Balkán-félsziget szlávjai iránt való szimpátiának, de határozottan ki fogja jelenteni, hogy Oroszország az ő kedvükért sem micsetre sem fog háborút kezdeni. Izvolzski rá fog tovább mutatni arra is, hogy általa, hogy Oroszország hozzájárult a legutóbbi osztrák és magyar jegyzékben tett javaslatához, minden veszedelmes feszültség eltűnt; nyomatékosan fogja hangoztatni Oroszországnak Törökország iránt való szimpátiáját s ki fogja fejezni Oroszországnak azt a kívánságát, hogy mindazok a kérdések, amelyek Európa nyugalalmát ez idő szerint fenyegetik, békés megoldást nyerjenek.

A cattarói öböl megerősítése.

A „Pokret” jelenti Cattaróból, hogy oda egy külön bizottság érkezett avégből, hogy a kikötői munkálatokat és az erődítéseket megvizsgálja. Megállapították, hogy Theodor ördje nem felel meg a céljának és ezért elhatározták, hogy a munkálatokat ott

beszűntetik és Moglinet fogják új hadi kikötőnek berendezni. Theodo ugyan is ki van téve a mirceai montenegrói ágyuk tüzelésének, ezenfelül pedig nincs alkalmas környéke, ahonnan ostromzár esetén löszert és élelmiszert szerezhetne.

Ugyanez a lap azt az értesülést kapta Cattaróból, hogy Montenegróba Törökországon át nagy hegyi lőszállományok érkeztek és hogy Montenegró lázas érdeklődéssel folytatja készüldéseit.

A szerb válság.

Kormánykörökben hire jár, hogy a szkupstina holnapi ülését, ha a pártvezérek között a kabinetváltozásra vonatkozólag nem jön létre megegyezés, el fogják napolni. Mihelyt azonban ez a megegyezés létrejön, a jelen kormány a szkupstinának az egyes szerb missziók eredményeiről jelentést fog tenni. Csak a kormány-nyilatkozatról leendő vita befejezése után, ami valószínűleg néhány napot fog igénybevenni, vizik keresztül a kabinetváltozást, feltéve, hogy ezt a szkupstina a Velimirovics-kabinet beszámolójának meghallgatása után is még szükségesnek tartja.

Kréta annexiója.

A legutóbbi parlamenti ebéden György görög király olyan értelemben nyilatkozott vendégei előtt, hogy Kréta és Görögország egyesülését egészen bizonyosan kilátásba helyezheti. A király többek között azt mondta:

— Boldog vagyok, hogy az európai udvaroknál tett látogatásaim is hozzájárultak ehhez, dacára annak, hogy az itteni sajtó erősen megtámadott, mert a felelős miniszter nem volt velem.

A királyné ehhez még hozzátette, hogy Görögország és Kréta egyesülése, ami mindnyájuk álma, valamennyiüket örömmel fogja eltölteni, de különösen fiát, György herceget, akinek neve Krétával elválaszthatatlanul össze van kapcsolva.

Vámbéry közbenjárása.

A Berliner Zeitung am Mittag mai számában interviewet közöl Vámbéry Árminnal. A nagynevű tudós elmondta a lap munkatársának, hogy Edvard király hívta fel Ferencz József király figyelmét ő reá, mint aki a legalkalmasabb közvetítőnek látszik az ifjutörökök és a monarchia között. Így aztán meghívást kapott báró Aehrenthal külügyminiszterhez. Vámbéry szerint a pénzbeli kárpótlás a megegyezés leghelyesebb és legegyszerűsebb módja, mert Törökországnak nagy szüksége van pénzre. Ő értesítette az ifjutörök-bizottságot, hogy hajlandó Konstantinápolyba utazni s egyben jelezte azt is, hogy amennyiben a komité kívánja a békés megegyezést, szándékainak őszintén voltát csak azzal bizonyíthatja be, ha előbb beszűnteti a bojkottot.

Bulgária a török trónbeszéd ellen.

A bolgár kormány ma a nagyhatalmak képviselőseinek verbál-jegyzékét küldött meg, melyben utalással eddigi korrekt magatartására és Bulgária megegyezésére irányuló kísérleteire, a török trónbeszédnek Bulgáriáról szóló barátságtalan hangja miatt panaszt emel. A jegyzék az első helytelenül fordított trónbeszéd szövegén alapszik és a többi között a Bulgária királysággá történt proklamálása és Bosznia és Hercegovina annektálása közti hamis ésszerűsége is rámutat. A trónbeszéd hivatalos szövegének időközben történt közzététele által a jegyzék részben tárgyalanná válik.

Husszein Dshid képviselő, a „Tanin” szerkesztője, ma is bírálja a trónbeszédet, különösen a szenátus törvényes jogkörének passzusát. Ő is úgy találja, hogy Ferdinándnak nem lehetett más címet adni. Csodálkozik azonban, hogy a Bulgáriával való tárgyalások eredményét nem említették meg és úgy véli hogy hasonló hang oly országgal szemben, amelylyel meg akarunk egyezni, nem volt helyén. Dshid sajnálja, hogy külügyekkel sok idő vész el, ahelyett, hogy belügyekkel foglalkoznának. Konstatálja, hogy a trónbeszéd Ausztria-Magyarországon nem keltett elégedetlenséget és kívánja a jó viszony és kölcsönös bizalom visszatérését, amire nézve Ausztria-Magyarország igen őszintén bizonyítékokat kell hogy adjon.

Midhad pasa fia — szenátor.

A Surra-i-Ummel szerint Ali Hajdar, Midhad pasa egyik fiának szenátorrá történt kinevezése a szultán saját kezdeményezésére történt, amiért a nagyvezér le akart mondani. A lap azt mondja: Kiamil pasa helytelen cselekedett volna és megmutatta volna, hogy tiszteletben tartja az alkotmányt. Kiamil pasa ezután megkísérelte, hogy Ali Hajdar lemondásra bírja, amit azonban az utóbbi visszautasított. Ali Hajdar az esetről a szultánnak jelentést tett, aki azt az óhaját nyilvánította, hogy Ali Hajdar szenátor maradjon. A Surra-i-Ummel azt mondja: Kiamil pasának ily körülmények között le kell mondania. Ha megmarad, újból világot vet kormányzásának gyöngeségére.

A reform-csendőség elbocsátása.

Tekintettel a szerződés utján alkalmazott reformcsendőr-tisztek elbocsátására, az orosz kormány a portától félévi és a londoni kabinet egy évi végkielégítésre tart számot, Ausztria-Magyarország ellenben, hír szerint nem kíván kárpótlást.

Legújabb.

A P. t. ii. értesülése szerint Oroszország képviselői utasítást kaptak, hogy a berlini egyezmény szignatárius hatalmainak kormányai elé szerdán kör-táviratot terjeszzenek, amely az orosz kormányt a Balkán-konferenciára vonatkozó nézetét tárgyalja. Azt hiszik, hogy a táviratot pénteken fogják közzétenni.

KÜLFÖLD.

Az Egyesült-Államok új kormánya. Washingtoni hivatalos körökből származó értesülés szerint Taft, az Unio új elnöke a következő miniszterekből fogja megalakítani az új kormányt: Knox szenátor külügy, Herrick kincstár, Wickersham igazságügy, Magoon, jelenlegi kubai kormányzó hadügy, Loab (Taft eddigi titkára) tengerészeti, Ballinger belügy, Hitchcock postafőnök, Wilson gazdaság, Knight kereskedelem. Egyedül a tengerészeti minisztérium jelöltje, Loeb, nem biztos; lehet, hogy erre az állásra Thomsent szemelték ki.

A venezuelai válság. Gomez venezuelai alelnök új miniszterinót nevezett ki, mely a következőképpen alakult: külügy Guinard, belügy Alcantara, jólét Obrasz, közmunkaügy Varga, közoktatás Maldonado. Karrakaszból érkező titkos jelentések szerint a városban a legszigorúbb cenzurát gyakorolják. Egész Venezuelában Kasztro elutazása óta forrongás van. A válság néhány nappal ezelőtt tört ki, amidőn Gomez kényszerítve volt, hogy a kabinetet elbocsássa, mert annak tagjai szoros viszonyban voltak Kasztróval. Az Egyesült-Államok „Maine” nevű csatahajója Champton Roadsból dél felé elindult; valószínűleg Venezuela felé való rendeltetéssel. Hollandia Venezuelában követett politikáira vonatkozólag, a „Franki. Ztg.” a következőket jelenti: Biztos jelek arra vallanak, hogy Kasztro legközelebb megbukik és Gomez lesz a köztársaság elnöke, aki iránt a németalföldi hivatalos körök teljes bizalommal viseltetnek. Hollandia hadüzenete elképzelhetetlen dolog, mert a venezuelai kikötők lövése esetén nem a venezuelaiak szenvednének kárt, hanem a hollandusok és más külföldiek. Ugyanezen forrás szerint Hollandia a forradalmárokat legfeljebb közvetve, a fegyverkivételi tilalom megszüntetése által támogatta, más pénzbeli támogatásban azonban semmiesetre sem részesítette.

Castro bukása szombaton vált teljessé, mikor Gomez alelnök komplottja meghírsült. Egy előkező ügved az itteni szövetségi bíróságnál vádat emelt Castro ellen, hogy része van a merénylet-kísérletben és indítványozta, hogy helyezték vád alá. Az Associated Press caracasi jelentése szerint a venezuelai bank kábel-táviratok utján értesítette a vele üzleti összeköttetésekben álló bankokat, hogy Castro elnöknek Európába elutazásakor engedélyezett korlátlan hitelt megvonta.

Lloyd George a lordok ellen. A kincstár kan-czellárja, Lloyd George Liverpoolban beszédet mondott, amelyben a liberális intézkedéseknek a lordok által történt elvetéséről azt mondta, hogy lord Lansdowne oly uralmat követelt magának, aminőre I. Károly ideje óta nem volt példa. Az ország érdeke szükségessé teszi, hogy a lordokkal való viszály eldöntessék. Ezután behatóan védelmezte a szabadkereskedelmi rendszert és azt mondta: A szegények kenyérének megadóztatása helyett a liberálisoknak az ipar megterhelése nélkül adókat kell szedniök. Az ország segítőforrásai a régi feudális rendszer következtében befagytak. Óhajtja a tavaszt, amidőn ismét megnyílnak a források és a nép elfoglalhatja örökségét.

A portugál válság. Beirao kabinetalakító kísérleteit a regenardok megnehezítik, mert nem hajlandó támogatni kizárólag haladópartí kabinetet.

A francia szociálisták győzelme. A lapok folytonosan írnak azokról az eredményekről, amelyeket az egyesült szociálisták a vasárnapi kamarai pótválasztásokon elértek. Jaurés ezt írja a Humanitéban: A tegnapi választási eredmények nagy hatást tettek a politikai és parlamenti körökre. Egybehangzó vélemény szerint az a legsúlyosabb csapás, amelyet a minisztérium hosszú idő óta szenvedett és a legkomolyabb figyelmeztetés a hatalmon lévő radikális párt számára.

A lázadó légionáriusok. A „Petit Parisien” jelenti Oranból, hogy az állítólagos grófi Rhoden a kihallgatás folyamán azt vallotta, hogy az idegen légiónak lázadásra való bujtogatásánál a német kormánynak hivatalos formális utasításai járt el. A francia katonai hatóságok azonban a legcsekélyebb hitelt sem adják a vallomásnak. Meg vannak győződve hogy Rhoden a vallomással csupán érdekes színben akar feltűnni.

Németország viszonya az Unióhoz. Bernsdorff német nagykövet Newyorkba érkeztek az amerikai sajtó képviselői előtt nyilatkozatokat tett, amelyekben többek között a következőket mondotta: Világosan látom az előttem álló utat azon barátságos érzelmekre való tekintettel, amelyekkel kormányaink és népeink egymás iránt viseltetnek. Ez az út a nyíltság és teljes őszinteség utja. Amíg én Washingtonban leszek, az amerikai államokhoz való viszonyainkat illetőleg a német szándékok nem fognak titokban maradni. Németországban meg vannak győződve, hogy az Egyesült-Államok kormánya és népe sajtó tárgyalásos, elfogulatlan ítéletet alkotnak maguknak az európai eseményekről. Ebben az ítéletben megbízhatunk. Ily módon a viszony az Egyesült-Államok és Németország között politikai téren örövendetesen fejlődhetne.

Hadügyi vita a francia kamarában. A kamarát folytatta a tüzérség szaporításáról szóló tárgyalásokat. Az általános vitát befejezték. Messimy elnapolási indítványt nyújt be, amely felszólítja a kormányt, hogy legrövidebb idő alatt terjeszzen elő törvényjavaslatot, amely hadtestenként 144 ágyut és ütegenként 6 ágyut kontemplál, hogy, mint a szónok mondja, a francia tüzérség fölényben legyen a némettel szemben. A tárgyalás alatt lévő törvényjavaslat rendkívüli meglepetés és különben is igen drága, akár a legénységet, akár a költséget tekintve. Clemenceau miniszterelnök félbeszakítja a szórokat és kijelenti, hogy a kormány a törvényjavaslatot egyöntetűen fentartja. (Mozgás.) Messimy képviselő hosszabb fejtegetésekben a hadgyus üteg mellett foglal állást. Ha a kamara elfogadja, az ország és a köztársaság érdekében cselekszik. (Helyeslés.) Picquart hadügyminiszter az elnapolási indítvány ellen foglal állást, amely a tüzérség szaporítását elhalasztaná és a kormányt kötelezné, hogy a hat ágyus üteget fogadja el. A miniszter sem az elhalasztást, sem a kötelezettséget nem fogadja el. Kijelenti: Nem maradhatunk az inferioritás állapotában, amennyiben lehetséges ellenféllel állunk szemben. A négy ágyuból álló üteget először vezettük be, amikor oly ütegeink volt, amely sokkal gyorsabban tüzelt, mint a német. Azóta megállapítottuk, hogy ez az üteg kitűnő harczi eszköz és a tiszték túlnyomó többsége is ezen a nézeten van. Igaz, hogy Németország most a miénkhez hasonló gyorstüzelő ágyuval rendelkezik. Hadtestenként 144 ágyura azonban csak 126 gyorstüzelő ágyu esik, a többi mozsárágyu. A németek 144 ágyujának túlsúlya a 120 francia ágyu felett inkább látszólagos, semmint

tényleges. A miniszter azt mondja: Vannak bizonyos dolgok, amelyekről a nyilvánosság előtt nem lehet kimerítően beszélni. A hadsereg egy része mindenki által megfigyelhető, a másik rész azonban a fontosabb, mely a tartalékokat foglalja magában. Ez képezi helyesléstünket. (Helyeslés.) A bizottság tudja, miként szerveztük a tartalékokat. Vannak tehát erősítőre szolgáló ütegeink, amelyekkel Németország nem rendelkezik. Általában a mi szervezetünk jobb, mint a németeké. Ágyúink száma sokkal nagyobb, mint az ez idő szerint látszik. Legalább is egyenlő erősnek tekinthetjük magunkat. (Helyeslés.) Ágyúink 522 lövést tehetnek a németek 360 lövése ellenében. A miniszter az új tüzezzel rendelkezők létesítését annak szükségességével igazolja, hogy a tűzvonalban kitűnő vezényletet biztosítsunk magunknak. A kormány tervezete sokkal kevésbé költséges, mint Messimyé. A miniszter természetesen a szervezetlenség időszakáért, amely igen kritikus volna, a felelősséget nem vállalhatja el. (Helyeslés.) Piquart bizalomteltjesen appellál a parlament hazafiasságához, kérve a kormány tervezetének elfogadását. (Helyeslés.) Messimy visszavonja javaslatát, kijelenti azonban, hogy a részletes vitára való áttérés ellen fog szavazni. A kamara ezután 473 szavazattal 75 ellenében elhatározza a részletes vitára való áttérést, mire az ülés véget ért.

A kamara 459 szavazattal 53 ellenében néhány változtatással elfogadta az egész költségvetést és elhatározta Jaurés indítványára, hogy a marokkói célokra kért póthitel és az erre vonatkozó interpellációk felett holnap tanácskozik. Az ülés ezzel véget ért.

A török parlament ülése. A képviselőház mai ülésén zajos tapssal fogadták az üdvözlő táviratok felolvasását és különösen nagy volt a tetszés a magyar parlament, ugyszintén a bolgár szobranje hét mohamedán tagjának üdvözlő távirata után. Nagy többséggel vetették el azt az indítványt, hogy az angol parlamenthez intézendő közönséges válasz szövegét különösen meleg hangon fogalmazzák meg és a választ valamennyi képviselő írja alá. Tachsinak, a palota volt titkárnak üdvözlő táviratát lepiszegették. Az ülés késő estig tartott. Gyorsan igazolták 200 képviselő mandátumát. Holnap három jelöltet választ a képviselőház az elnökségre és hatot az alelnöki állásra, akik közül a szultán fogja az alelnököt és az alelnököket kijelölni. A felirati vita holnapután kezdődik. A baloldali képviselők a felirati vita során az alkotmány néhány rendelkezésének módosítását fogják ajánlani, így azt is, hogy a szenatorokat választásuk, ne pedig a szultán nevezzék ki őket.

A perzsa válság. Teheránból jelenti a Vossische Zeitung tudósítója, hogy még mindig igen sokan menekülnek a török nagykövetségre és az osztrák-magyar követség palotájába is, de itt a menekülteket visszautasították. Ezuttal a politikai pártok tagjai az idegen követségek vendéglőjének igénybevételével a mellett akarnak tüntetni, hogy követelik a parlament összehívását. A török nagykövetségre menekült politikusok onnan kérvényt küldtek a sahhhoz, hogy hívja össze a parlamentet és állítsa helyre az alkotmányt.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Az új lakbérosztályok.

A hivatalos lap mai száma Wekerle Sándor miniszterelnöknek rendeletét közli, mely szerint az 1908. évi XXVII. törvény 7. §-a alapján a m. kir. miniszterium az állami (és vármegyei) tisztviselők, altisztek és szolgák állomáshelyeit képező azokat a városokat és községeket, amelyek az idézett t.-cz. szerint a lakpénzekre nézve megállapított I. osztályba nem tartoznak, az 1908. évi IV. lakbérnegyedétől kezdődő hatályval tíz évre a következőképpen sorozta be a II—VII. osztályokba. A II. lakbérosztályba a következő városok tartoznak: Győr, Kassa, Kolozsvár, Pozsony, Szeged, Szombathely, Temesvár, Osiek (Eszék), Zagreb (Zágráb).

A III. lakbérosztályba a következő városok és községek vannak beosztva: Arad, Brassó, Debrecen, Kaposvár, Komárom, Marosvásárhely, Miskolc, Nagyszében, Nagyvárad, Pécs, Petrosény,

Sátorlajuhely, Sopron, Szolnok, Trencsén, Zombor, Bjelovar (Belovár), Sisak (Siszek), Susak, Vukovár.

A IV-ik lakbérosztályba a következő városok tartoznak: Alsókubin, Balassagyarmat, Besztercebánya, Csáktornya, Csikszereda, Czegléd, Dés, Eger, Eperjes, Kecskemét, Liptószentmiklós, Losonc, Makó, Máramarosziget, Nagybánya, Nagybecskerek, Nagy-károly, Nyiregyháza, Nyitra, Oravicabánya, Pápa, Resiczabánya, Szabadka, Szatmárnémeti, Székesfehérvár, Ujvidék, Ungvár, Zalaegerszeg, Zsolna, Djakovó, Gospic, Karlovac (Károlyváros), Mitrovicza, Slatina, Varazdin (Varasd), Vinkovci (Vinkovce), Vitrovitica (Verőce), Zemun (Zimony) tartoznak.

Az V-ik lakbérosztályba a következő városok és községek tartoznak: Alsóendva, Aranyosmarót, Baja, Bán, Bártfa, Békéscsaba, Beregszász, Beszterce, Budafok, Csacza, Czeldömök, Déva, Dicsőszentmárton, Dombovár, Érsekújvár, Esztergom, Fehértemplom, Gyöngyös, Gyula, Gyulafehérvár, Hátszeg, Hatvan, Hódmezővásárhely, Igló, Illava, Ipolyság, Jászberény, Kalocsa, Karánsebes, Keszthely, Királyhida, Kiskunfélegyháza, Kismarton, Lőcse, Lugos, Magyaróvár, Medgyes, Mezőtúr, Munkács, Nagyenyed, Nagykálló, Nagykanizsa, Nagykáta, Nagykőrös, Nagyszombat, Nagytapolcsány, Orosháza, Orsova, Ózd, Pancsova, Pöstyén, Rákospalota, Rimaszombat, Salgótarján, Sárvár, Segesvár, Selmeczés Bélabánya, Sepsiszentgyörgy, Somorja, Stubnya-fürdő, Szamosújvár, Szarvas, Székelyudvarhely, Szekszárd, Szentes, Szentgotthárd, Szerbnagyszentmiklós, Szikszó, Szilágysomlyó, Tapolca, Tiszafüred, Torda, Turócszentmárton, Ujpest, Vác, Vajdahunyad, Veszec, Veszprém, Zilah, Zólyom, Zsilyvajdelvulkán, Zsombolya, Bród, Gradiska nova (Ujgradiska), Koprivnica (Kaproneza), Krizevci (Körös), Nasice, Ogulin, Pozega (Pozsega), Ruma.

A VI-ik lakbérosztályba a következő városok és községek tartoznak: Abrudbánya, Balászfalva város, Betlen, Boglár, Borgóprund, Brád, Breznóbánya, Buziásfürdő, Csákiárbó, Csongrád, Csorna, Csúrgó, Dárda, Derecske, Delta, Dunaszerdahely, Edelény, Enying, Erzsébetváros, Facset, Fehérgyarmat, Felsőpulya, Felsővízköz, Fogaras, Galánta, Galgóc, Gödöllő, Gyergyószentmiklós, Gyoma, Halmi, Heves, Homonna, Hosszufalu, Huszt, Ilosva, Jász-kisér, Jolsva, Kapuvár, Karczag, Késmárk, Kézdivásárhely, Királyhelmec, Kiskundorozsma, Kiskunhalas, Kisszeben Kisujzállás, Kisvárd, Körmend, Körösbánya, Korpona, Kovászna, Kraszná, Kunszentmárton, Letenye, Léva, Lippa, Magyarcséke, Magyarigen, Magyarlajos, Magyarpécska, Magyarrégen, Malaczka, Marczali, Maroshévíz, Marosillye, Marosludas, Mátészalka, Mezőcsát, Mezőkövesd, Miava, Mindszent, Mocs, Módos, Mohács, Monor, Mór, Moson, Muraszombat, Nagybecse, Nagydísznód, Nagy-kikinda, Nagylak, Nagymihály, Nagyrőce, Nagyszalonta, Nagyszőlős, Namesztó, Nemetbogsán, Nezsider, Nyírbátor, Óbecse, Ógyalla, Orosvég, Pacsa, Paks, Palotailva, Pétervársár, Puhó, Ráczeke, Rózsahegy, Rozsnyó, Sajószentpéter, Sárkány, Sárospatak, Siklós, Soroksár, Szászrégen, Szászsebes, Szászváros, Szécsény, Szeghalom, Szempcz, Szeicz, Szerencs, Szigetvár, Szilágycseh, Szolyva, Sztropkó, Tab, Tamási, Tasnád, Tata, Técső, Temesrékás, Topánfalya, Topolya, Törökbecse, Ujarad, Vágbeszterce, Vágújhely, Vál, Varannó, Verebely, Visegrád, Zenta, Zsibó, Daruvár trg., Delnicze, Ilok, Jastrebarsko (Jaska), Otocac, Pakrac, Petrinja, Petrovaradin (Pétervárad), Vrđnik.

A többi, itt fel nem sorolt városok és községek a VII-ik lakbérosztályba tartoznak. Ebbe az osztályba van a legtöbb város és község sorozva.

Ha a fenti besorolás alapján valamely állami (vagy vármegyei) tisztviselő, altiszt vagy szolga kisebb lakpénzt kapna, mint amennyit lakpénz és lakpénzpótlék címén együttvéve eddig élvezett, az 1908. évi XXVII. törvény 7. §-a értelmében, személyére nézve a már élvezett magasabb lakpénzt megkapja mindaddig, míg jelenlegi székhelyén a fennálló szabályoknak megfelelően ennél magasabb lakpénzre való igénye meg nem nyílik, vagy más állomáshelyre át nem helyeztetik.

A fel nem sorolt községek (városok) a VII. osztályba sorozottaknak tekintendők mindaddig, míg magasabb osztályba nem soroztatnak.

A tanítók lakpénzeinek megállapítására ennél fogva a felsorolt városoknak és községeknek a lakpénzekre nézve történt új osztálybasorozása semmi-féle kihatással nincs.

Egyidejűleg a miniszterelnök hatályon kívül helyezte az előbb kibocsátott és a IV-ik fizetési osztályba tartozó állami tisztviselők lakpénzpótlékaira vonatkozó rendelkezését.

Főszolgabírák felemelt utátalánya. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a vármegyéi alispánjához intézett rendelete a főszolgabírák eddigi ezer korona évi utátalányát visszamenőleg 1908. január 1-től, 1400 koronára emelte fel. A miniszter rendelete így szól: Az 1908. évi állami költségvetésről szóló 1908. XXVII. törvény 21. cikk a járási főszolgabírák utátalányainak emelésére megfelelő hitel engedélyeztetvén, a vármegye járási főszolgabírának ez idő szerint egyenként 1000 koronában megállapított utátalányát 1908. január 1-től kezdődő hatályval 1400 koronára emelem fel. Felhívom ennél fogva alispán urat, hogy a jelen rendelettel megállapított utátalánytöbbletet a folyó évre, 1908. évi január hónap 1-ig visszamenőleg egy összegben, jövőre pedig szabályszerű részletekben a vármegye főszolgabírái részére utalja ki: egyúttal megjegyzem, hogy a jelen rendelettel megállapított magasabb utátalányösszegek fedezésére az 1908. évre szükséges állami pótvadalmazást az illetékes adóhivatalnál folyóvá tettem.

Bácsvármegye törvényhatósági bizottsága ma Fernbach Károly főispán elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a négyszáz tárgyból álló tárgysorozat két óra alatt letárgyalták.

A fiumei olasz gimnázium ügye. A fiumei olasz irodalmi kör, az akadémiai egyesület és a „Giovine Fiume” ifjúsági egyesület a napokban memorandumot nyújtott át Zanella Richárd országgyűlési képviselőnek, mint a fiumei iskolaszék elnökének, amelyben a Fiumében felállítandó olasz középiskola ügyét ajánlják figyelmébe. Az emlékirat kiemeli, hogy noha az olasz gimnáziumra Fiumének multhatatlanul szüksége volna, az intézetet a város pénzühiánya miatt a közeljövőben nem létesíthetné és ezért csak azt kéri, hogy legalább az első osztályt nyissák meg a jövő iskolai évben. A város pénzügyi bizottsága a jövő évi költségvetés tárgyalásánál foglalkozott is ezzel az ügygel, de miután a városnak amugyis nehéz az anyagi helyzete, egyelőre lemondott az új középiskola létesítéséről. E szerint az olasz tanuló gimnáziumot — legalább most — nem fogják megcsinálni.

Segesvár magyar utcanevel. Segesvár város képviselőtestülete a napokban tárgyalta a magyar kaszinó és a magyar körnek azt a kérését, hogy az utcanevek magyar felirattal is elláttassanak. A képviselőtestület bizottságot küldött ki ez ügy tanulmányozására, mert fontosnak tartja, hogy egy magyarországi város utcanevei magyarul is jelezve legyenek.

Mezőtúr tisztújítása. Mezőtúron egyhangulag megválasztották: Polgármesterré dr. Spett Ernő, első tanácsnok lett Bódy Antal, gazdasági tanácsos Bordács Sándor, közmunkatanácsos Biró Gergely, ügykörnélküli tanácsosok Kun János, Mándi Lajos és Molnár T. Gábor, tisztügyész dr. Tóth Imre, helyettes-ügyész dr. Ádám Ferenc, számvevő Czebe Dániel, mérnök Csillag Emil, pénztárnok Sáfár Imre, ellenőrök Mészáros István és Fazekas Antal, közgyám Mézes József, árvaszéki üllök Fagyas Károly, rendőrkapitány Magda Sándor, irnokok Boros Kálmán és Lakatos László.

Székesfehérvár vízvezetéke. Gróf Széchenyi Viktor főispán elnöklésével a vízvezetési bizottság ülést tartott Székesfehérváron, melyen felolvasták az Országos Vízműépítészeti igazgatóság véleményét, mely szerint a vízvezetékhez mélyfúrású kutak mindjárt galleriákkal együtt építtessenek. A bizottság a véleményt magáévá tette és ily értelmű javaslatot fog tenni a közgyűlésnek is. Előreláthatólag most már januárban a vízvezeték építésére kiírják a pályázatot és tavasszal már meg is kezdik az építést, amire már évtizedek óta vár Székesfehérvár közönsége.

Uj földek felé.

Budapest, december 22.

Ma még kavargó küzdelem vad üvöltése kóvályog a vérpárától nehéz levegőben. Ma még kegyetlen, dühös ordítások vágatnak át a földön és harsognak bele az őrző zajaiba. Ma még kihallatszik a haldoklók hörgése és a diadalmasok rekedt lármája, a fogcsikorgatás és öklök zuhogása kemény koponyákra. De valahol, nagyon messze, halk muzsikák és sejtelmes melódiák keletén már fölcsendült a zsolozsma. A harci lármán már áttetszik valami zsongó ritmus, kiegészítő, mindent megbocsátó, könyvet ontó és könyvet fölcsapító ének, zsolozsmás, bizó, istenes ének, harcot elsimitő, békét zsongó ének. Nem is kell már sokat várakoznunk utána: még csak belengi áhítatos békéjével a mély tengereket és holnapra, holnaputánra megjön karácsony. És lesz egy napig a földön.

Pihenő, nyugalmas, békét osztó karácsony nehéz küzdelmekbe hoz egy csöppnyi pihenőt. Ha elnyugszanak egy napra a fegyverek, ha simogatóra nyílnak az összeszorított öklök, ha pihenőre ereszkednek a harczra lendült karok, az csak azért van, hogy egy nap mulva újra megcsörrenjenek, ököbe szoruljanak, ütésre lendüljenek. Dalos, zsolozsmás, szent karácsony csak fegyverszünet az örök harczban, altató nóta kimerülteknek, korty cypriusi bor fáradt katonáknak. És ha elszállnak a sejtéses cantaték: elszáll a mámor is és megmorajlik újra a küzdelem zaja. És újra fölhorok a tusakodás. Kegyetlenebbül, vadabban, eszeveszettebben, mint valaha.

Ha szétnézek ebben az őrző kavardásban, azt látom, hogy talán még soha volt ilyen kétségbeesett az ember harcza az ember ellen. Mindig volt marakodás és lesz is az utolsó karácsonyig, de meg tén azon túl is, de voltak mindig pihenő pontok, oázisok, ahol nem folyt a vér és ahol nem dult a harcz. Nagyon kellett az embernek kezei, mert ezeket a csöndes, hullókárogástól szűz területeket is fölcsapította a keserves tusa. Amerre a kutató, pihenésre éhes szem csapong, mindenütt háboru és sehol nyugalom. Ledöntött oltárok és összetört bálványok hevernek az utszélen, letiport tekintélyek és legázolt nagyok, szétvágott rendszerek és agyonhajsolt, agyoncsufolt intézmények gubbasztanak a földeken. Minden a porba hullott, vagy hullásra roskad, de a romok közül nem tudtak kiemelkedni a holnap palotái. De a küzdelem: az ott dult, ott morajlik a sikságokon és a hegyek görbe gerinczén, a mélységekben és az ormokon, a vizek alatt és a szakadékokban. A gazdasági harcz véresebb és izzóbb, mint volt valaha, a tudományokban új kutatások eredményeivel verik agyon a régi tételeket, a művészetben ami szép volt, nem szép, az emberek világfelfogása pedig ellentétes, nekiszeggett szarvakkal farkaszemet néző.

Honnan hát ez a dühös marakodás? És mikor fog elülni és mikor fog elcsitulni? És mikor lesz pihenője a harczokban kíványnyadt agyvelőknek és mikor lesz fölfrissülése a remegve rezgő idegeknek? És mikor száll le az örök Karácsony az Emberre?

Nehéz problémák. Megnyugtatók és kétségbeejtők egyszerre. És fölötté hangosak csöndes karácsony idején.

A nehéz és hosszú harczoknak a lélektanához tartozik, hogy nagy csönd van mögöttük és nagy pihenés van előttük. Az emberóriás életének egy félnapján alszik, de dolgozik és küzd a másik félnapon. A történet korszakai nem folytonos haladás jegyében különülnek el, hanem a haladó korszakokra föltétlenül rákövetkezik a stagnálás. Hosszabbban, rövidebben, de föltétlenül beáll. A kereszténység első százada végnélküli társadalmi forrongásokban pergették le. Valami nagy éhség belevágta a fogát az emberek húzába és Ázsia méhéből egymásután lökte ki a lusra, vére és kenyérre éhes tömegeket. Megrázta a földet egy rettenetes gazdasági válság vihara; nem volt kenyér és a kopogó fogak százezrei és milliói megkezdtek a népvándorlást. Közben a zürzavaros társadalmi alakulásokból győztesen kivágja magát a kereszténység, új szociális alapon rendezkedik be az em-

beriség és új gazdasági alapot teremtenek a népvándorlás lecsapódásával megmaradt tömegek. Aztán stagnálás következik. Az új rendszerek élnek és működnek. Vannak bizonyosságok és meggyőződések. De nincs harcz és nincs szkepszis. Aztán jön a renaissance és újra fölfordul fekekestől a társadalom. Új gazdasági tényezők vernek alapot, a tengeri kereskedelem új államokat, új embereket, új társadalmi osztályokat teremt. Mások az elnyomók és mások a kizsákmányoltak. Új emberek lelkéből új művészet fakad. A régi igazságok a sutba kerülnek, megdől minden, ami a régi harcz méhéből született és új dalok, új muzsikák töltik be a földet. Aztán megint pihenés és megint stagnálás. Mintha az embereknek idő kellene, hogy átmenjenek a vérükbe azok az igazságok, amelyeket ők tuszkoltak a trónra.

A huszadik század a küzdő és küzködő korok közül való. A mai állapot csirái valahol az ipari forradalom idején keltek ki és a technika jegyében fejlődtek. A gazdasági viszonyok változása nyomán kihajtott a szociálisok forrongása. Az új életviszonyok megnevelték a tőkét, a tőke megnevelte a tőkést, a tőkés pedig fölidézte a munkásságban az örök proletárt. Gazdasági és szociális forrongás szelvése zúgott keresztül az emberiségen; százezrek pusztultak el az öldöklő verekedésben — és semmi eredmény. Még benne vagyunk javában a kialakuló korszak derekán, a nagy versengés még sokáig fog dúlni. Már nincsenek régi igazságok és még nincsenek újak. Még nincsen isten. Pedig a harczok végét az jelenti, hogy oltárt emel eszméknek a tömeg. Még nincsen dogma. Pedig a pihenőt az jelzi először, hogy cikkekbe foglalják az emberek a megdönthetetlen hitüket. Még mindent szabad hinni. Pedig a stagnáló korszakok beköszönője a máglya, amelyre az eretnekek jutnak.

A bellum omnium tehát azért tűnik föl olyan széles hullámokat vetőnek, mert a huszadik század a jegezesedő korszakok százada. Az ember rozoga szekere most megy előre. Nem csoda, hogy erősen ráz és zörög a kordé. De amíg küzködve és kínlódva vánszorog fölfelé, mint Rodin kapaszkodó lova, a kerekék nyomán a hegyoldalon új virágok hajtanak ki. A gazdasági és társadalmi forrongás új tudományt és új művészeteket teremt. Megjelenik a szociológia a társadalmi zavarok között. Fölitüti a fejt a biológia, mint minden természettudományos tudások kutféje. És mások és mások, amelyek mind a küzdelem szántotta nyomon fakadtak. A kavargó korszaknak sui generis művészete van. A kaosztól kábult emberi lélek megkívánja a miszticizmust és ez uralkodó istene lesz a művészeteknek. Sejtés, homály, láрма és zürzavar, a bucinát harsogató győzedelmes harcos, vagy a halálra vert elesett nyomorult ajkáról ellesett szakgatott dalok, egy-egy kikapott hangulat: ezekből az új elemekből rakódik össze a nagy verekedések korának a művészete.

A vajdó időknek másik jelensége, amelytől vémhes még ez a fegyverszünetre szánt karácsonyi hangulat is: a nyomor. Nem a huszadik század specziáluma, de a huszadik század véget nem érő küzdelmei érlelték őriásivá és a huszadik század vette észre. A rabszolgaságnak a rettenetes helyzete másféle függőségből, másféle népjogoktól fejlődött, tehát másformává is kell fejlődnie. A letűnt korok csak nyomoruságot ismertek, — a nyomor, óh a nyomor az más valami. Ezt a lelkeket lenyűgöző, lelkeket elcsapító, milliókat összemorzsoló és generációkat degeneráló nép is a küzdelmek gyermeke. A ma életének, gazdasági és társadalmi alakulatainak alapját a gazdasági és társadalmi harcz képezi. Ez pedig könyört nem ismerő és tömegeket gyilkoló. A modern küzdelmeknek egyik jellemvonása, hogy többen pusztulnak el, mint ahányan élve diadalra jutnak. Aki egyszer elvesztette a talajt a lába alól, aki egyszer megcsuszott, az sohasem képes többé fölkelni. Csörtető ember-szörnyetegek rohiannak át rajta és az embert, a tetstvériket, az egyszer elbukottat halálra tiporják. Éppen azért, mert olyan engesztelhetetlen gyűlölettel törnek az emberek egymásra és mert olyan őriási a kockázat a gazdasági háboruban, éppen azért minden egyén a lehető legteljesebben igyekszik kihasználni a maga

helyzetét. Ez a kihasználás pedig csak a gazdaságilag gyengébb féllel szemben lehetséges. De itt aztán nagyon is lehetséges és nagyon is megtörténik. Itt van az a bizonyos könyörtelenség és a gazdasági küzdelem nyomán feltűnő nyomor, ez a lehetőség az igazi oka. Az egyén kihasználja, a végsőkig kiaknázza a maga helyzeti energiáját, mindenki nyomja az alatta állókat, ami aztán a nagy tömegeket rendszerint nyomorba taszítja. A kevesek maradnak fölül, a sokak pedig elpusztulnak.

A tömegnyomorban új jelenség az, hogy általános és hogy az emberek észreveszik. Foglalkoznak vele. A nyomor téma. Témája a politikának, témája a tudománynak, sőt témája a művészetnek is. Valamikor a szegénységgel nem foglalkoztak, a nyomoruságot észre sem vették, — de a nyomorral muszáj szóba állni. A nyomor ordít és lázong. Azaz követel. Könyörög és sikongat. És a nyomor ideát adott a művészetnek, amely fölléptette azt a pusztulás képébe és most odacsapja az emberek elé: „Látjátok, ez rettenetesség. Látjátok, ez a fájdalom. Látjátok, az embernek minden szenvedése a nyomor. És azért a nyomor szép.”

A művészet pedig ezzel az új felfogásával nagyon mély igazságot jelöl meg. Való, hogy abban a küzdelemben, amely a mai gazdasági harcot is fölidézte, az emberek őriási többsége számára a pusztulás képe jelentkezik. Ha nem is a nyomor öli meg az egyéneket, a társadalmi korlátok kényszere nagy tömegek boldogságát és boldogulását semmisíti meg. A modern élet küzdelmeinek nagy eredménye, hogy a régi felfogások és a régi viszonyok megroppantak a támadások zuhatagja alatt. Új emberek jöttek új viszonyok közé. Az újítók azonban az intézményeket, a társadalmi berendezkedést még nem voltak képesek megváltoztatni. Rettenetes sebek fakadnak ebből az ellentétből, mely a fölfogások és életviszonyok és az intézmények között van. Életek, évtizedek, generációk vágyai és törekvései folynak le olyan intézmények között, amelyek már megkorhadtak és amelyek az új eszmék világába sehogy, sem illenek bele.

Az új embereknek új intézmények kellenek. De hogy milyen legyen a holnap társadalmi berendezkedése, — a fölött ma még véres tusák folynak. Nincs bizonyosság, nincs Ariadne fonala az eszmék kaoszából, mert ha volna — akkor már fázódnék a forrongó korszak. Amikor a szkepszis meghal és megszületik a legelső igazság, a legelső dogma: akkor már temetik a forrongó, a küzdő korszakot és akkor már meghasad az égen a nyugalmas béke, az igazak és az eretnekek kora.

Nem is tudom, nem is sejttem, hogy ez az új kor milyen lesz. De azt érzem, hogy fáradt vagyok, hogy megernyedek az izmaim, hogy én is ki fogok dőlni a tülekedésben. És várom, várom a nyugalmas, a békés, a pihenő karácsonyt. És vágyakozom olyan idők után, amelyekben kevesebb lesz a baj, a nyomor, a zokogás és a köny.

Tudom: ez a vágyódás a mindenkié. Zihálón lüktető agyvelejű, forró, gyorsan keringő vérű emberek új korszakot áhítoznak. És hatalmas részük zászlót talált. A boldog bizók és a naiv reménykedők újra kítűzik a piros lobogót, újra megépítik a barrikádokat, a meggyőződéstől lelkesen, büszkén, vörösén hirdetik az új kor megváltó ígétét: a szociálistmust. A zászló alá egyre többen kerülnek, mert egyre többen lesznek az elégedetlenek és az éhesek. Nem tudják biztosan, mi van a jelszó háta mögött, nem tudják, milyen a szociális társadalom kombinatív képe és nem tudják, hogy milyen volna, ha uralomra jutna. Nem is ez a fontos, — hanem az elégedetlenség, az eszme és a holnap. Legfőképpen pedig az a bizó reménység, hogy a holnap szebb és jobb lesz, mint a ma. Még ködös a képe, de épp azért ott látják benne a boldogságukat, az uralmukat és a megpihenésüket. Az emberi léleknek ez a vágyakozása az igazi agitátora a szociálistikus mozgalomnak. Az bizonyos, hogy a mai rendszer rossz és nyomor, igazságtalanságot és fájdalmat okozó, jöjjön hát a holnap, amely jó, igaz és boldogságos. A szociálistmus nemcsak gazdasági mozgalom, hanem ennél jóval több. A keserűségek egybekökögítője, az összetörték álma és az elnyomottak

Marseillaise. És ki tudja, mi lesz, ha egyszer igazában elkapja a lázas tömegeket...

Csendes, békés karácsonykor megpihenünk a fárasztó tusában. Alattunk pedig zakatol, perczeget a nagy mozgató, az emberiség kitörni akaró, karácsonyra elrejtett energiája, amely viszi, ragadja magával az embert előre, folyton előre. Az Ember fáradt, beesett az arcza és kiszáradt a velője, de nem tud megállni. Az örök életenergia tovább vonzolja és ő megy, törtet az ismeretlen partokhoz, új földek felé.

Déri Imre.

Nyilvános játékterek Angliában.

Írta: Stankovits Szilárd.

A városi életnek nagyarányú fejlődése már néhány évtized előtt megérlelte Angliában azt a mozgalmat, hogy több friss levegőt kell hozni a városba, fűvel és fákkal beültetett szabad tereket, kerteket és parkokat kell létesíteni minél nagyobb számban. A nyomorúságos és a közegészségi követelményeknek egyáltalában meg nem felelő lakásvi-szonyok, a gyáriparnak óriási fellendülése, illetve az ennek nyomán fakadó kalamitások és általában a nagyvárosi életnek számtalan árnyoldala, mint a füst, por, piszok, bűz, amelyek némely városban csaknem tűrhetetlené tették az életet, sietteték a kiváncsi megvalósítását és ennek folyamánaképpen a városok egyre-másra szaporították parkjait és a legnagyobb anyagi áldozatoktól sem riadva vissza, ma tényleg e tekintetben olyan haladást mutatnak, hogy példaképp állíthatók oda a külföld más városainak.

E mozgalom sikere sok tekintetben a szabadtéri sportok nagy elterjedésének köszönhető. A legutóbbi félszázad során nyert polgárjogot a sport az angol nevelés körében és oly mély gyökereket vert a társadalmi élet minden vonatkozásában, hogy hatással minden téren érezhetővé váltak. Tudjuk azt, hogy ma a nevelés körében és különösen a magánoktató intézetekben a testnek kultusza csaknem egyenjogú-sítva van az értelmi neveléssel és tudjuk azt is, hogy mindezekből folyólag ma az ország apraja-nagyja foglalkozik a testgyakorlásnak különböző formáival. A szabadtéri sportoknak és játékoknak ez az általános népszerűsége azután szükségessé tette megfelelő játékterek létesítését és míg az első időkben, a sportmozgalom kezdetén csak a magánegyesületek gondját képezte a játékterek létesítése és fentartása, később, amikor a sport már egy általános nemzeti mozgalom és nemzeti szükséglet lett, a köz érdekeit képviselő hatóságok és főképpen a városi testületek kötelességévé vált, hogy a közszükségletet valamely módon kielégítsék.

Igy jötték rá arra a gondolatra, hogy a mindinkább szaporodó nyilvános parkok nem csupán arra jók, hogy friss levegőt adjanak a lakosságnak, vagy amint az angolok mondják, hogy tüdői legyenek a nagy városnak, de rájöttek arra is, hogy azok a legalkalmasabb és legpompásabb színlhelyei lehetnek a testet, lelket egyaránt felüdítő szép szabadtéri sportoknak és labdajátékoknak. És mivel az angoloknál már hosszú idő óta minden testgyakorlatot sportszerűen üznek és minden sportra és játékra szigorúan megállapított szabályok vannak, amelyek határozott nagyságu játéktereket és egyéb előfeltételeket kívánnak, a városi hatóságok, mikor ennek a kérdésnek a megoldását kezükbe vették, a társadalmi e mélyre ható kívánalmával számolva, olyan játéktereket létesítettek, amelyek a létező sportok szabályainak mindenben megfelelnek és lehetővé tették a nép sportérzékének és sportkövetelményeinek megfelelő testgyakorlatok üzését.

A jó példával e téren London járt elől, amely mint az angol kulturális élet központja, leghamarább észmerte fel a kérdés nagy horderejét. A londoni hatóság sorba állította fel a játéktereket és természetesen figyelembe vette az egyes sportágak népszerűségét is. Sok százra rug az angol főváros által fentartott pályák száma és e pályák mind gondos és szakszerű kezelés alatt állanak, legtöbbjük különösen ápolt gyep, amely a legkényesebb angol izést is kielégíti. A sportpályák a parkigazgatóság

felügyelete alá tartoznak és használatuk módja, ideje és egyéb feltétele részletesen van szabályozva. Legnagyobb elterjedésnek örvend a football és cricket, utóbbi nyáron, előbbi az év többi szakában. Azokon a pályákon kívül, amelyeknek használatára külön engedély nem szükséges és amelyeknek fentartására a város különösebb gondot nem fordít, a tanács 542 cricket- és 237 football-pályát tart fenn Londonban, amelyeken a legutóbbi évben 28.904 cricket- és 16.228 football-mérkőzést játszottak. Mindenesetre tekintélyes számok ezek. E pályák egy része a nagyoknak, más része pedig a gyermekeknek szolgál játéktérül és rendes hétköznapi-kon kielégítik a szükségletet, de szombaton délután, amikor a nép nagy tömegei jelentkeznek a játékra, teljesen elégtelenek, úgy hogy a városnak évről-évre kell gondoskodnia a játékterek szaporításáról. A szombat délelőtt a gyermekek napja és ebben az időben a nagyoknak pályáit is átadják a gyermekeknek. A pályák használatáért díjat egyáltalában nem kell fizetni, noha a városnak elég szép pénzbe kerül a jókarban tartás és legtöbb helyen még öltözőkről is gondoskodik.

Az említett pályákon kívül még sok egyéb pálya is létezik. Így golfot, amelynek tudvalevőleg nagy helyre van szüksége, nyolcz parban játszanak, croquet-pálya van harminczegy, hockey-pálya harminczkilenc, lacrosse-pálya tizenkettő, gyepkugli-pálya hetvennégy, lawntennis-pálya négyszázhetvenhat (amelyeken 102.649 mérkőzést játszottak egy évben), a quoit-játékra szolgál harminczhat pálya, továbbá basket-ballra, hurlingre,shintyre és kerekesskorcsolyázásra is vannak pályák.

A szoroson vett atlétikai célokra (futás, gyaloglás, stb.) az összes parkok fel nem használt gyepes területei rendelkezésre állanak, de huszonkilenc helyen külön pályák vannak készítve e nagyon népszerű sportoknak. E pályákon klubok és iskolák rendszeresen versenyeznek is rendezhetnek, de belépő-díjat szedni azokon nem szabad. Kerékpárpályákat nem tart fenn a város, — utakat azonban igen.

Itt kell megemlékeznünk a városi tavak felhasználásáról is. Minden nagy angol parkban van tó és ilyenek a londoniakból sem hiányoznak. Körülbelül tíz tó van Londonban és a város megengedi ezekben a nyilvános fürdést, uszást és uszóversenyek rendezését is. Gondoskodik öltözőkről, trambulínokról, felügyelőket alkalmaz, akik úgy a szárazon, mint csónakban járnak-kelnek, hogy kiváltsággal a kis gyermekek közt baj ne történjék, uszó-mestereket alkalmaz, akik megállapított csekély díj mellett lezckéket adnak az uszásban. Maga a fürdés, uszás teljesen díjtalan. A nagyobb tavakon csónakázni is lehet, amely célra körülbelül négyszáz csónak áll rendelkezésre. Itt hatvan fillér a díj egy órára, háromnyolc fillér a csónakot. Kedvelt játéka a serdültebb és pénzesebb fiúknak a modelljachtok és a kis jachtoknak versenye nagyon kedves és hájos látvány, amely nagy nézőközönséget szokott vonzani. Télen a korcsolyázást tizenöt parkban lehet üzni és a város itt is maga gondoskodik a pályák jókarban tartásáról, a kiszolgáló- és felügyelő-személyzetről, stb.

Az elmondottakon kívül vannak még Londonban torna-játékterek is és pedig felnőtteknek 4, gyermekeknek 15, lányoknak és nőknek 10. E tornatereken van mászópózna, mászókötel, létra, hinta, körhinta, gyűrűhinta, lebegőfa, néhol még korlát és nyújtó is.

Néhány év előtt a tanács a kis gyermekek számára egy új szórakozást vezetett be tengeri fővennyel borított játszótér formájában. A kísérlet igen jó sikerrel vált be és ma már 10 ilyen fővenypálya van, amelyeknek átlagos nagysága félhold.

Látjuk tehát, hogy London városa nagy erőszíté-
téseket csinál, hogy a lakosság ebbeli szükségleteit kielégítse és e téren híven követik őt a vidéki városok is. Dublinban legkivált a pompás Phoenix-parkban, amely különben a legnagyobb városi park a világon, számtalan játéktér van és ezek közül a legszebb három az, amely a köztisztviselőknek, a katonaságnak és a munkásoknak van fenntartva. Ugyan-
itt a város által épített és fentartott munkásházak közt, amelyek mind nagy kiterjedésű blokkokat tesz-

nek ki, igen csinos játékterek vannak kihatva a kis gyermekek számára, sőt az egyik munkásblokknak még saját fedett uszodája is van. Glasgowban a legtöbb pályát szolgáltatja a Glasgow Green nevű park, amely egészen a város belsejében van, de a város többi 15 parkja is tele van jól gondozott pályákkal. E városban nemcsak a nyilvános parkokat használják fel játéktereknek, de a felhasználatlan üres telkeket is, ahol torna- és játszótérreket csinálnak főként a környék apró gyermekei számára, hogy ezzel a gyermekek kóborlását és utcái csavargását korlátozhassák. Liverpool, Manchester, Leeds, Birmingham, Edinburgh és Nagybritannia más nagy városai hasonlóképpen gondoskodnak a szabadtéri üdülési és sportolási eszközöiről és csak ismétlésekbe bocsátkoznánk, ha mindazokat az alkalmakat, amelyeket e városok a gyermekek és felnőttek testi szórakoztatására adnak, egyenként akarnók felsorolni.

Hogy mily nagy fontosságot tulajdonítanak az angolok a szabadtér és a játékpályák kérdésének, kitűnik abból a billből, amely most az angol parlament előtt fekszik és amely a városszabályozásról szól:

A billnek rendelkezései szerint minden nagyobb városszabályozási és fejlesztési terv végrehajtásánál gondoskodni kell megfelelő nagyságu nyilvános kertterület és játéktér kihasználásáról is.

E cikkben foglaltak eléggé megvilágítják az angol népnek azt a törekvését, hogy a munka dohos és egészségtelen légköréből a szabad és tiszta levegőre, a zöld mezőre, a lombos fák és illatos virágok áldásos környezetébe vigye az embert és megvilágítja az angol közhatalóságoknak azt a fáradságtalan tevékenységét, amelylyel lehetővé akarja tenni a nép összes rétegeinek, hogy a szabad természet körében testedző szórakozásokkal védekezzenek a nagyvárosi élet olyannyira káros hatásaival szemben.

TÁVIRATOK.

Angol rémlátás.

London, december 22. (Saját tudósítónktól.) A Morningpost azt a kalandos hírt közli, hogy az indiai lázadás lelke egy német asszony, aki egy hinduhoz ment férjhez és aki régebben a német kormány-nak kémiszolgálatokat teljesített.

Közgazdasági táviratok.

		decz. 23.	decz. 21.
Newyork.	Buza	locobuza 108 ¹ / ₂	107 ¹ / ₂
		decemberre 108 ¹ / ₂	108
		májusra 110 ¹ / ₂	110
Tengeri	decemberre	65 ³ / ₄	65 ³ / ₄
	májusra	67 ³ / ₄	66 ³ / ₄

Csikagó.

Buza	decemberre	100 ⁵ / ₈	100 ¹ / ₈
	májusra	105 ⁵ / ₈	105 ¹ / ₄
Tengeri	decemberre	56 ¹ / ₄	55 ³ / ₄

New-York, decz. 22. Gyapot New-Yorkban helyben 9.15 (9.20 tegnap), gyapot januárra 8.50 (8.55) gyapot márcziusra 8.62 (8.64), gyapot New-Orleansban helyb. 8¹¹/₁₆ (8¹¹/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, decz. 22. (Zárlat.) Zsir decemberre 9.30 (tegn. 9.12), zsír januárra 9.30 (tegnap 9.22), szar short clear, 8.43 (tegnap 8.43), sertészsír deczemberre 15.60 (tegnap 15.50)

A német kamatláb.

Berlin, december 22. A német birodalmi bank központi választmányát holnap délelőttre összehívták. A kamatláb leszállításáról a holnapi ülésen szósem lehet.

Amerikai népnevelés.

Budapest, december 22.

Lassan és méltóságosan közeledik New-York kéklő öble felé egy nagy óceánjáró hajó. Fent az első osztály fedélzetén még folyik a tréfa és a közböbs beszélgetés — gyorsan megkötött barátságokat pecsételnek meg, megbeszélnek a viszontlátás körülményeit és a jövő terveivel foglalkoznak. Odalenn azonban a fedélzet alatt egy ezerfejú néma tömeg áll meghatóttan és kétséggel telten és sóvárgó, vágyakozó, lázas szemekkel néz az új, a nagyszerű — az álomvilág felé. Végre a gőzös lomha teste megállapodik a kikötő-híd előtt. A kajütök előkelő utasai podgyászaikkal a vámházba mennek és csak amikor sok órányi sürgés-forgás után a vámtendőkkel elkészülnek és fogatokon, pöffögő automobilon elszélednek a négy tájék felé, akkor léphet az ezerfejú tömeg a szárazra vezető hajóhidra. Sajátos csoport ez: a világ minden rétegéből összevevődött emberekből; galicziaiak, románok, oroszok, magyarok, szökehadu germánok, hebegő olaszok nyúzsognak, tolongnak közöttük. És a podgyászuk, amit magukkal cipélnek: nagy, átkötözött ládák, matracok, nagy köteg ludtoll (ágyneműhöz való) kendőkbe kötözött konyhaszerszám. És ez a nagy Babelnyelvű sokadalom ellepi New-York északi részét, a „szegény várost” és legnagyobb részük nyomorog, sanyilódik, garason tengődik. Nagy feladat nehezedik a városra, ennek a műveletlen tömegnek öntudatosá tétele és hasznos polgárrá felnevelése. Kétségkívül már az is egy amerikai vonás, hogy egyáltalában kötelességüknek tartják ennek a nehéz feladatnak elvállalását. Bizonyos nemességet igényel, mely éppen csak az amerikaiak jellemvonása, mely élvezetet talál a lehetetlenségeknek lehetővé tételében. Oly tulajdonság, mely egyebek közt rendületlen önbizalommal tölti el az amerikaiakat.

Ez a bizalom és hit maga-magában — és a szándék a hazát és a nemzetet — beleértve a bevándoroltakat is — nagygyá tenni — képezi az amerikai népnevelés öntudatos alapját. Már a népiskolákban, ahol a gyermekek első és legelőnyösebb kiképzéseket nyerik, hozzászoktatják őket ahhoz a gondolathoz, hogy minden pálya, tisztség és hivatal nyitva áll előttük és csak egyéni képességeiktől és ambíciójuktól függ, hogy a legmagasabb polcra emelkedjenek. Szeretik ennek nyomtatékán a nagy Lincoln Ábrahám példáját felhozni, akit kétszer választottak meg elnöknek és aki erre a polcra a legalacsonyabb sorsból emelkedett fel edzetten egy nehéz és küzdelmes élet fáradságaitól és megpróbáltatásaitól. „Amire ő képes volt — hangzik a morál — azt ti is elérhetitek, csak legyen meg a kellő önbizalmatok”.

Világos, hogy ez a fokozott önbizalom sokszor finomabb és mélyrehatóbb tulajdonságokat elnyom. Például az embertársak iránti különös előzékenységet és bizonyos mértékben a szeretetet. Ilyenkor a családi nevelés simítja el az ellentéteket, hol jószágosan, hol utasítón, hol szigorúsággal, aszerint, amint azt a dolog természete vagy a felfogás megkívánja. Az alsóbb néposztálynál azonban, ahol ez a kiegyenlítés a család részéről nem történik meg, más kiegyenlítési módról kellett gondoskodni. Jellemző körunkra, hogy ezt a feladatot nem az egyház végzi. Fiatalabb és életerősebb testvére, a szociális mozgalom vette a vállaira ezt a feladatot. Már régen tudatára jutottak annak, hogy a szociális mozgalom nemcsak szappanbuborék, divatkérdés. Maradandóbb dolog, talán egyenesen arra hivatott, hogy sokaknak a templomot pótolja, mert alapjában véve nem más, mint modern alapon reformált vallás.

A szociális mozgalom és az önbizalom beoltása az ifjúságba képezi az amerikai népnevelés két karöltve járó alapját és ez teszi az amerikaiakat a legdemokratikusabb és legszociálisabb gondolkodó emberré.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. a. van.

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket d e j e k o r a n közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Szerda, december 23. — Róm. kat.: Viktória. — Prot.: Viktória. — Görög-orosz: decz. 10. Menna. — Zsidó: Kiszlev 29. — A nap két reggel 7 óra 48 perczkor, nyugszik délután 4 óra 10 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 45 perczkor, nyugszik délután 3 óra 12 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad 12 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 9—1-ig. Belépő-díj 1 kor. — Jótékonyági árverés a Könyves Kálmán-nál Nagymező-utczai 37—39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kigyóleri szalonjában a Műhely-kiállítás nyitva 9—1-ig. Belépő-díj 20 fillér. A tárlat nyitva. — A Nemzeti Szalon karácsonyi kiállítása nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása és a karácsonyi vásár nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Új művészeti szalonban (Kecskeméti-utca 3.) nyitva 9—1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—12 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig, d. u. 3—5-ig. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár zárva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva. — A pedagógiai könyvtár zárva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva.

— Személyi hír. Mezőssy Béla földművelésügyi államtitkár a karácsonyi ünnepekre ma elutazott a fővárosból.

— **Lobkovitz herceg meghalt.** Lobkovitz György herceg Prágában meghalt. A herceg elhunyt alkalmából gróf Paar főhadsegéd legfelsőbb megbízásból részvétáviratot intézett az elhunyt özvegyéhez, amelyben ő felsége benső részvétét fejezi ki az elhunyt családjának. A családhoz Ferencz Ferdinánd főhercegtől és nejétől, Károly Ferencz József főhercegtől, Mária Jozefa főhercegnőtől, Henrik bajor hercegtől, Liechtenstein Ferencz hercegtől és számos más előkelőségektől érkezett részvétávirat.

— **Kossuth Ferencz tiszteletbeli tagsága.** A m. kir. posta- és táviradaaltisztek és szolgák országos egyesülete október 20-án tartott diszközgyűlésén elhatározta, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert tiszteletbeli tagjává választja iránta érzett szeretete, ragaszkodása és nagyrabecsülése jeléül, valamint hálaaként azért a nagylelkű támogatásért, amelylyel a miniszter lehetővé tette az egyesületi ház felépítését. A tiszteletbeli tagságról szóló oklevelet ma délelőtt nyújtották át a miniszternek kiadottságilag. A kiadottság vezetői voltak Sebők János elnök, Kovács József titkár és Mituh András jegyző. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter meglepő szavakban mondott köszönetet és biztosította a kiadottságot, hogy érdekeiket továbbra is a legnagyobb jóakarattal fogja istápolni.

— **A kultuszminiszter audienciája.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter további rendelkezésig nem tart kihallgatást.

— **Az abruzzói herceg és az Elkins-család.** Hosszabb idő óta, nem hallatszott már semmi az abruzzói herceg házasságáról. Most arról érkezik tudósítás, Milanóból, hogy miért nem lett semmi az abruzzói herceg házasságából. A Milanóban megjelenő „Perseveranza” értesülése szerint az abruzzói herceg azért mondott le az Elkins Katalinnal kötendő házasság eszméjéről, mert a tudakozódások során kiderült, hogy az Elkins-család vagyonának eredete nem állja meg minden tekintetben a kritikát.

— **Elmaradt kihallgatás.** Günther Antal igazságügyi miniszter, mint a Magyar Tudósító jelenti, esütörtökön, december 24-én rendes kihallgatását nem tartja meg.

— **Frigyes főherceg vadászata.** Frigyes főherceg hétfőn Lóváron vadászatot rendezett, amelyen résztvettek a főhercegi család tagjai, továbbá Károly Ferencz és József főhercegek, ki vasárnap éjjel érkezett Pozsonyba. Ma Négyeshalmon volt udvari vadászat, melyre a pozsonyi arisztokrácia tagjai voltak hivatalosak.

— **Kitiintetés.** A király lovag Vest Edének, a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnökének, a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta.

— **A Steinhell-affaire.** Párisból érkezett tudósítások szerint André vizsgálóbíró tegnapelőtt Couillard komornyikot és Lecocq mérnököt arra nézve hallgatta ki, minő állapotban találták Steinhellét a büntényt követő reggelen. Egybehangzóan azt vallották, hogy azok a kötelékek, melyeket az ágyban fekvő Steinhellénél találtak, feltehetően gyengék, lazák voltak. Ezzel szemben Steinhellé megmaradt korábbi álláspontja mellett, hogy t. i. a gyilkosok madzaggal erősen megkötözték. Couillardot a fenti vallomás miatt hazugnak mondta s csodálkozott, hogy Lecocq is annyira téved. Lecocq erre kijelentette, hogy emlékszik, hogy a madzagokat, amelyekkel Steinhellét ágyában megkötözve találták, az előhívott rendőrbiztos felvágta, majd lepecsételve, magával vitte. A vizsgálóbíró rendeletére előkerítették a zsinórokat s ekkor kint, hogy az nem is volt elég hosszú, hogy Steinhellét azzal az ágyhoz kössék. Steinhellé tehát a zsinórokkal egy jól kieszelt komédiát játszott. Tegnapelőtt a Steinhell-villa szemégyűjtő helyén kutatást végeztek, de eredménytelenül.

— **Tüntető orvosok.** Példátlanul álló tüntetés híre érkezik Párisból. A párisi orvosi egyetemen tegnap délelőtt a fiatal francia orvosok és orvosnövendékek nagy tüntetést rendeztek egy újabb vizsgálati rendszer ellen. Az újabb vizsgálati rendszer szerint ugyanis mindazon orvosoknak, akik kórházi vagy közhatósági állomásokat óhajtanak elnyerni, ezen túl a mi tisztai orvosi vizsgálatunkhoz hasonló újabb képesítő vizsgálatot kell letenniük. Ez természetesen sehogysem tetszett az ilyen állomásokra törekvő fiatalabb orvosi generációnak és orvosnövendékeknek, akik tegnap, amikor az első ilyen vizsgálatot tartották az orvosi főiskolán, nagy tömegekben gyűltek össze a főiskola épülete előtt és zajongva tiltakoztak a vizsgálat ellen. Az előhívott rendőrség tehetetlen volt a tüntetőkkel szemben, akik ellen végül a nemzetőrséget is igénybe kellett venni. Az összeütközések során mindkét részről többen megsérültek. Minthogy pedig Qesenlap tüntető hívei az épületbe is behatoltak, a vizsgálóbizottság elnöke írásbellel elrendelte, hogy a hatóság közegek a vizsgateremben is őrséget állíttassanak. Ilyesmi emberemlékezet óta nem történt, úgy hogy a vizsgázók is tiltakozni kezdtek ezen intézkedés ellen, mire végül is fel kellett függeszteni a vizsgálatokat.

— **Kardpárba.** Nagybecskereken Vértessy Gyula tanfelügyelő, az ismert író, aki olvasóinknak szebbnél-szebb tárczáival és verseivel igen jó ismerőse, és Kemény pénzügyi tisztviselő között kardpárba volt. A súlyos feltételek mellett vívott mérkőzésben, amelyre hírlapi polemia szolgáltatott okot, Vértessy könnyebb sebet kapott.

— **Az elzüllött fiu vérengzése.** Waldon, london-kerületi városban kétszeres gyilkosságot követett el egy elvetemült ember s azután önmagával végzett, kioltván saját büns életét. Cole nevű földbirtokos már hosszabb ideje viszálykodásban élt Fred nevű elzüllött fiával, akit ki is tiltott házából. A fia elzült boszut esküdött. Pénteken éjszaka belopódzott az atyja házába és mikor Cole hajnaltan utána nézett gazdaságának, az elvetemedett fiu bottal végigverte a tehetetlen öreg embert. Cole segélykiáltásaira kirohant a házból Cole sógora, Kitchen őrnagy, aki félrelökte Fredet, mire ez revolvért rántott és először Kitchent, majd saját édesatyját lelőtte. A lövések zajára elősiettek a házbeli és üldözőbe vették a fiatal Colet, aki több lövést intézett üldözői felé, végre azonban látta, hogy nem menekülhet, mire a revolvért saját maga ellen fordította és föbelötte magát.

— **Botrány egy bécsi hangversenyen.** Tegnap este nyolcz és kilencz óra között a Rosé-vonós-negyeselek a bécsi Bösendorfer-teremben rendezett kamarazene-hangversenyén nagy botrány történt. Mikor a művészársaság az első tétel végére ért, az első sorokból taps tört ki és erre hatalmas lármák keletkeztek. Az ellenvéleményt kifejezők valóságos macskazenét csaptak. Rosé-ék nagy nehezen belekezdtek a második tételbe, de alig játszottak néhány ütemnyire, sokan kacajra fakadtak. A közreműködők óriási zsvaj kíséretében fejezték be a második tételt. Következett a szerzemény harmadik része, az ugynevezett boszorkánytánc, amit szintén füttyszó, nevetés, dörömbölés közepette adtak elő. Most a hallgatóság két pártra szakadt. Az egyik rész hangosan követelte az újdonság eljátszásának a félbeszakítását, a többiek hevesen elleneztek ezt. A czivakodásnak az lett a vége, hogy a szerzemény előadását mégis befejezték, noha az óriási lármában alig lehetett valamit hallani. Bösendorfer Lajost, aki kétségbeesetten járkált fel és alá a folyosón, egy csoport megrohanta és felszólította, hogy szellőztesse ki a hangversenytermet, mert még hátra van a Beethoven-kvartett előadása. Ilyen eseményre nem volt eddig példa az osztrák császárváros zenei életében.

— **Kórházak karácsonya.** A Szamaritanus Egyesület, mely egész éven át segélyezi a fővárosi kórházakból eltávozó szegény betegeket, most, karácsony előtt a kórházban fekvőket részesíti karácsonyi adományokban. Az egyesület hölgybizottsága, melynek élén Wenckheim Krisztina grófnő áll, ma a budai Erzsébet női kórházban, az Irgalmas-kórházban, a Margit- és Szent János-kórházakban rendezett karácsonyi ünnepeket. Ez ünnepen a hölgybizottság tagjai közül megjelentek: özv. Herich Károlyné, Adler Banalérl Hedvig, Böke Gyuláné, özv. Kacur Jánosné, Ángyán Béláné, Elischer Gyuláné, Váli Ernőné, Kraemer Gézané, Végh Albertné, Hállay Ferenczné, Francois Lajosné, Ruify Pálné, Sass Istvánné urhölgyek és a kórházak orvosi kara teljes számban.

— **Egy ezredes hirtelen halála.** Amon Endre ezredes, a 13. honvéd-gyalogezred parancsnoka ma este a pozsonyi mágnás-kaszinóban több tábornokkal kártyázott, miközben hirtelen rosszul lett és pár perc múlva szívizületét következtében meghalt. Az elhunyt ezredes egy katonai, mint polgári körökben egyaránt nagy népszerűségnek örvendett; Amon résztvett a milleniumi kiállítás haditörténelmi részének rendezésében és többször részesült királyi kitüntetésben.

— **A hiúság nyomorultja.** A mérhetetlen és arányaiból kinőtt hiúság tett bűnössé Kölnben egy fiatal embert. Eszeveszett indulatában megtámadta s halálosan megsebesítette anyja vőlegényét s kicsi hija, hogy édesanyját is meg nem gyilkolta. A szerencsétlen fiatal ember neve Pirkmayer Ernő. Selten Gusztáv nevű ember akarta nőül venni Pirkmayer édesanyját. Pirkmayer apja tizenkét esztendővel ezelőtt halt meg s a felesége nagyon fiatal volt még akkor. Sokáig nem gondolt rá az özvegy, hogy újra férjhez menjen, de néhány esztendővel ezelőtt megismerkedett Selten Gusztávval s mivel megszerették egymást, elhatározta, hogy hozzámegy. Selten ugyanabban a hivatalban van, ahol Pirkmayer, de tizenöt évvel idősebb. A fiu eleinte nem törődött anyja szándékával, csak akkor kezdett tiltakozni, a mikor megtudta, hogy anyja újabb házassága miatt elveszíti nemességét. Ettől fogva állandóan czivakodott a fiu az anyjával s többször összetűzött Seltennel is. A minap elhatározta, hogy bármiképpen végezt szakit az anyja jegyességének és megmentí a nemességét.

— Nem engedem, mondta Seltennek, hogy elvegye az anyámat. Én nemes ember fia vagyok s nem akarom, hogy az anyám az ön polgári nevét viselje. Ön nem fogja többet a lábát ebbe a házba betenni.

Selten ingerülten felelt, a fiu durván neki támadt s mikor látta, hogy Selten meg akarja ütni, revolvert vett ki a zsebéből és háromszor rálőtt. Az egyik lövés a mellén érte Seltent és veszedelmesen megsebeszte, a többi nem talált. A lövöldözéstől szinte megőrült a fiu, a kinek most volt először a kezében fegyver s csaknem rálőtt az anyjára is, aki rémülten rohant be a szobába. A merénylőt a rendőrök nyomban letartóztatták. Selten pedig a kórházba vitték.

— **A német császár takarékos.** Berlinből jelentik: A babelsbergi császári kastélyépítkezéseket, amelyekre már nagy előkészületeket tettek, takarékos-ságból abbahagyják. Egyáltalán a császári udvartartás a legmesszebbmenő takarékoskodást határozta el s évégből a császárnak költséges kirándulásait is korlátozni fogják.

— **A Sorompó közgyűlése.** Most tartotta a Budapesti Sorompó Országos Iparvédő Liga VIII. kerület József-körút 8. szám alatti rendes helyiségében dr. Téglás Géza elnöke alatt rendes gyűlést. Napirend előtt sajnálattal jelentette be az elnök, hogy Gyurkovits Ottmár, a liga alelnöke a közelmúltban elhunyt. Az elnök indítványára a gyűlés részvétének adott kifejezést és az alelnöki állásra Ridel Emilt választotta meg. Szász Béla ügyvezető-alelnök Pizny Aladárt, Raksányi Mariskát, Jellen Jolit, Pauer Margitot, Kozma Ilonát, Fi Máriát és Hiazlovsky Valért vezérő-bizottsági tagoknak ajánlja, amelyhez az ülés egyhangulag hozzájárult. Ezután a folyó-ügyeket és az ügyrendet tárgyalták és dr. Janda javaslatára a bizottság elhatározta, hogy gróf Batthyány Lajosnak a díszközgyűlésen való elnökléséért és közreműködéséért a liga köszönetét fejezi ki. Dr. Téglás Géza bejelenti, hogy a Tulipán-szövetség-Magyar Védőegyesület igazgató-tanácsa Ligart János ügyvezető-tanácsos előterjesztésére 1000 korona évi segélyt szavazott meg a ligának. A gyűlés ezt örömmel vette tudomásul és egy a védőegyesület igazgató-tanácsának, mint pedig különösen a liga érdekében közbenjárt Ligart János ügyvezető-igazgatónak köszönetet mondott. Az elnök a szépszámban megjelent tagoknak boldog ünnepeket kívánva, a gyűlést bezárta.

— **A Vorwaeris tüzkatasztrófia.** Az a tüzvész, amely e hó 19-én a fiunei kikötőben horgonyzó Vorwaerts osztrák Lloyd-hajón pusztított, sokkal nagyobb károkat okozott, mint ahogyan eleinte hitték. Megalapították, hogy 400 hordó liszt elégett és 800 hordó cement hasznavehetetlenné lett. A kár meghaladja a 20.000 koronát. A gözös is jelentékenyen megerősült. A kár azonban biztosítás révén megtérül, mert a hajót magát egy millió koronára és a rakomány nagy részét is biztosították. A tüzvésznél életét vesztett Sztanisics Konstantin városi tüzoltót vasárnap délben temették el a fiunei városi, vasuti és a sasúki tűzörség testületének részvétele mellett.

— **Hilinkát rehabilitáltak.** Cseh lapok római távirata szerint Hlinka András, akit Párvv Sándor szepesi püspök rózsashegyi lelkesítő állásától magyarellenés izgatásai miatt megfosztott és aki most üli le kétévi fogházbüntetését, a pápai kongregáció rehabilitálta.

— **Öngyilkos gyáros.** A bécsi nyugati pályaudvar egyik félreeső helyén tegnap pisztolydörgés hangzott el. Amint az utasok odafutottak, egy csinos, 40 év körüli embert találtak vérben ázva, kezében még füstölgött a revolver. Az élesztési kísérletek hiábavalók voltak, mert a sérülés feltétlenül halálos volt, rögtön megölte a szerencsétlen embert. Megjelentek a mentők, a rendőrség emberei és átkutatták az öngyilkos zsebeit. Egy 800 koronát tartalmazó pénzes tárczát, valamint több Fleisch Alfréd nevére szóló levelet találtak nála, amelyekből megállapították, hogy az öngyilkos Fleisch Alfréd brünni gyáros. Tetteinek okáról semmit sem sejtettek és a nála talált levelek csak kevés adatot szolgáltatnak szomorú tette indítékaihoz. Bécsben, ahol uri körökben nagyon jól ismerték, a rokonszenves, magas, javakorban lévő férfit, csak annyit tudnak felőle, hogy gyárát eladta és azóta privát passzióirak élt. Polyton-folyvást utazott, állandó lakást nem tartott fenn sehol és Bécsben is, ahol legszívesebben tartózkodott, szállodában lakott. A zsebében talált bucsulevelek közül egy valami Gusztai kisasszonyhoz van czimezve. Boldog karácsonyi ünnepeket kíván neki és bocsánatot kér, ha valaha fájdalmat okozott volna neki. Minden valószínűség szerint e szerlem volt végzetes tetteinek oka.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Seibert János csávolyi gazdát háza udvarán meggyilkolva találták. A tetteseket nyomozzák.

— **Házasságok.** Romfield János kereskedő és téglagyáros e hó 27-én tartja esküvőjét Strasser Irénkével Gyergyószentmiklóson.

Sárkány Jenő es. és kir. huszárkapitány eljegyezte Sztányai Ödön miniszteri tanácsos, a Hazai Bank Részvénytársaság vezérigazgatójának és néhai nejének, született Kövér Jolánnak leányát, Mariskát.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műlőrás ékszertelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhető be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A boszniai bakák karácsonya.** A boszniai bakák számára ujabban a következő adományok érkeztek a budapesti hadtestparancsnoksághoz: Pénz-adományok: M. kir. honvédióparancsnokság és honvédelemi minisztérium 137 K 50 fillér, dr. Zorn Vilmos 10 K, Kramzel-asztaltársaság 8 K, Katonai Kaszinó (Budapest) 1000 K, Beocsini czeimentgyár 200 K, Nemzeti Kaszinó (Budapest) 500 K, Vimmer A és I. 25 K, dr. Benedek József 5 K, Hilger Gáspár 5 K, Első Katonai Biztosító Intézet 50 K, Hutera Lénárd 6 K, Budapesti Hirlap 133 K 85 fillér, Neues Pester Journal 62 K 20 fillér, központi honvédfegyvertár legénysége 27 K 80 fillér, báró Baich Milán 50 K, Mezey és társa 20 K, Székesfővárosi gazdasági hivatal 885 K 90 fillér, s. bosnyák gyalogezred 100 K, Gürtler vezérőrnagy 20 K, a Déli-Vasut budapesti igazgatósága 33 K, Klingner Marci és Pali 14 K 29 fillér, gróf Wenckheim Frigyes 100 K, babarcai Schwarzer Ottó 100 K, Örök ifjak 20 K, Neumann és Ungerleider 50 K, Eötvös-kollégium 34 K 04 fill., István-nti állami gimnázium 26 K 80 fillér, lovag Ziegler altábornagy 20 K, Sonneck Karolina 2 K, gróf Esterházy Pál 100 K, gróf Esterházy Alajos 100 K, örgróf Pallavicini György 100 K, Athenaeum irodalmi részvénytársaság 50 K 10 fillér, Öcsi 70 K, Karg vezérőrnagy 20 K, Heffer Richárd (Ipolyság) 5 K, hadkiegészítő parancsnokság (Kecskemét) 48 K, Fülöp László plébános (Kolozs) 10 K, állomásparancsnokság (Zombor) 488 K 50 fillér, Gelszécsi takaré- és hitelpénztár 30 K, Wieland Gyula (Sarkad) 5 K, Péterréve község 200 K, Alpári előjáróság 40 K, állomásparancsnokság (Zombor) 16 K 40 fillér és 21 K 50 fillér, Kölber László (Tevel) 10 K, Baelman Antal (Pancsova) 100 K, a szabadkai hadkiegészítő parancsnokság gyűjtése révén: Vöröskereszt-egylet 80 K, Növegylet 259 K 80 fillér, Kiskereskedők Egyesülete 31 K 10 fillér, Izraelita Növegylet 84 K, Nemzeti Kaszinó 320 K, Krausz és Weisz 50 K, a tiszt-étkező szakácsnője 20 K, Vojnich Oszkár 30 K, Szabadka város tanácsa 500 K, Fehéskereszt Növegylet 369 K 30 fillér, a 26. gyalogezred tisztikara 44 K. — Adományok természetben: Hornyánszky V. 500 imakönyv, Frank Rezső egy szál tepertő, Kiss Gyuláné egy üveg rum, Bernauer Károly egy csomag tea, Kazár Adolf rum, tea és 51 darab szivar, Rainer és társa rum, tea és sütemény, Szigeti Anna kolbász és szalonna, Szalai István (Budapest) 72 kiló szalámi, 500 kubaszivar, Lange Illés (Budapest) sütemény, alma, szivarszipkák Ehrlich Manó és társa két láda rum és tea, Titsel Gyula és neje 1 csomag tea, N. N. egy láda élelmiszer, egri Tóth Lillike két üveg rum, Mergelle Ernő 25 liter bor, Singer testvérek 50 üveg rum, 50 csomag tea, Erdődy Ernő egy csomag tea, dr. Végf János 200 darab rövidszivar, Szárkány Dezső három gyapiunadrág, egy pár meleg harisny, Jánossy-család tea, rum és cukor, Weinberger Antal egy csomag szivar, Luria és Balogh egy csomag füstölt hus, Kappelmaier Frigyes egy csomag cukor, Grünfeld Miksa 40 üveg rum, 40 csomag tea, Weisz Herman két üveg rum, egy csomag tea, Tokaji konyakgyár 200 üveg konyak, Vekendi Mihály egy csomag sonka, dr. Naszay Károly egy csomag füstöltus özvegy Császár Jenőné egy csomag szalámi, Hoffmann és Rohonczy egy üveg rum, Müller I. K. 1000 mosdószappan, Szalai Izidor egy üveg rum, egy deka tea, Löwi Margit ¼ kiló szalonna, két kiló cukor, Kaufmann Jakab egy láda rum, Zomor Ferenc rum, tea, cukor, Mozsa Attila egy kosár élelmiszer, N. N. (Pancsova) 5 K, husnemű, Brenner testvérek (Selmezbánya) egy láda pipa, Radványi plébános (Zsámbék) 10 liter bor, szivar és disznó-hus, Gyerei Richárd 300 virzsínia-szivar, Első Magyar Részvény-Sörfőzde 2500 üveg sör, Szolner Lajosné (Karácsond) egy láda téstnemű, N. N. (Pancsova) egy doboz pogácsa, Jármay százados 591 liter bor, Baghy Béla 53 kiló szalonna, szivar, kolbász, tepertő és bor, N. N. (Laczháza) 3 liter pálinka N. N. (Rózsashegy) egy csomag szivar. — Lojék József szénásfalusi tanító az iskolásgyermekek között a Boszniában állomásozó 26-ik gyalogezred közlegényei részére gyűjtést rendezett és a gyűjtés eredményét, két koronát szerkesztőségünk czímére továbbítás végett beküldötte. A beküldött két koroná rendelkezési helyére továbbítottuk.

— **Veszedelem a színház próbán.** Szászrégenben Farkas Albert nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselő 7 éves Juczika nevű leányát, a „Hófehérke” című tündérrége főpróbáján csaknem végzetes baleset érte. A kis leányka egy törpét ábrázolt és hosszú gnómszakállra egy lámpától tüzet fogott, mire egy pillanat alatt lángba borult a ruhája; csak a közel levők lélekjelenlétének köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt, de a kis leány így is több kisebb égési sebet szenvedett.

— **Különös tréfa.** Ma délután három óra körül a Belvárosi Takarékpénztár eskü-uti fiókjába beállított egy fiatal ember és kétszáznyolcvanhét koronás csekket mutatott fel beváltás végett, melyen Elsner Oszkár fővárosi csipkekereskedő neve volt aláírva. A kezelő tisztviselő rögtön észrevette, hogy az aláírás hamis, de azért minden megütődés nélkül, a legnagyobb nyugodtsággal kijelentette, hogy a csekket rögtön kifizetik, csak egy kis türelmet kér. Közben a legnagyobb titokban rendőrt küldött. A fiatal ember úgy látszik észrevette, hogy mi készül ellene és azért sietve hagyta el a takarékpénztári helyiséget, anélkül, hogy a csekk kifizetését bevárta volna. Szerencsétlenségére azonban az éppen belépő rendőr letartóztatta és a főkapitányságra kísérte. Kihallgatása alkalmával elmondta, hogy Szemant Jánosnak hívják és Elsner Oszkárnál van főkönyvelői minőségben alkalmazva. Többször mondta gazdájának, ne hagyja az irodában a csekk-könyvet, mert valaki majd visszaél bizalmával. A folytonos figyelmeztetések dacára is Elsner a csekk-könyvet az irodában hagyta, hogy e rossz és könnyelmű szokásának helytelenségét bebizonyítsa, a fentebb leírt „tréfát” eszelte ki. A rendőrség e vallomás alapján szabadon bocsátotta, de holnap napra újabb kihallgatásra idézte be.

— **Karácsony előtt.** Fere Zenóbia aradmegyei, pernyesdi földműves az erdőszélen felhalmozott kivágott karácsonyfákból akart egyet lopni, azonban a fenyők mellett felhalmozott hasábfá a fenyő ránkigálása következtében összeomlott és Fere Zenóbiát agyonütötte.

— **Életunt asszony.** Schultheisz Rudolf hentesmester felesége a Német-utca 16. számú lakásán még eddig ismeretlen okból mellbe lötte magát. Súlyos sérüléssel a mentők a sebészeti klinikára szállították.

— **Végzetes szerelem.** Babocsa somogy megyei községben megrendítő tragédia játszódott le. Bari János nevű tizenhét éves legény az elmúlt éjjel meggyilkolta mostohatestvérét. Bari szerelemre lobbant a nála idősebb mostohatestvére iránt, aki igyekezett őt magától távol tartani. A folytonos üldözésekben kimerült leány végre ezzel fenyegette a legényt, hogy elmondja szüleinek a dolgot. A legényt ez elkeserítette és gyilkosságra határozta el magát. Éjfél után, amikor a háznál mindenki aludt, belopózott a leány hálószobájába és kését markolatáig a mostoha testvére mellébe dőlte; ezenkívül még tizenegy szurást ejtett rajta, aztán visszaosont az ágyba, ahol a véres kést elrejtve elaludt. A gyilkosságot csak hajnalban vették észre. Nyomban jelentést tettek a csendőrségnek, amely a gyilkost véres ruhájáról azonnal felismerte és felfedezve a kaposvári ügyészség fogházába kísérte.

— **Semmire nem emlékszik.** Peininger György jánosfalvi korcsmáros nyolcz év előtt nyomtalanul eltűnt s azóta hiába keresték. A napokban Zayugróczon véletlenül fölismerték és hazavitték. A kóborlás idejéről nem tud semmit, teljesen elfelejtette, egyébként normális. Kinyomozták, hogy Oroszországot járta be.

— **Szengáz mérgezés.** Brassóban történt az alábbi megindító eset. Nagy Gábor cizmadiamester tegnap este lefekvés előtt jól megrakta kályháját. Reggelre a szomszédok halva találtak rá és holtan fektet a másik ágyban felesége és öt éves kis leánykája. A rossz kályhából kitóduló szengáz megölte mindhármat.

— **Megszökött huszár.** Az aradi katonai bíróság táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Kuchta Alajos neutitscheni születésű 20 éves 12. huszárezredbeli tizedes, aki a katonai irodában volt alkalmazva, 580 koronát elcsikkasztott és megszökött. A sikkasztó huszárt nyomozza a rendőrség.

— **Lázítás miatt előállított szerkesztő.** Boros Brindus Mihály, a „Föld Népe” című lap szerkesztője és a földmivelőpárt titkára a napokban Békéscsabán járt s ott a Wenckheim-pusztán beszédet tartott, amelyben a hatóság lázítás és osztály ellen való izgatást látott. A rendőrség ma az ügyészség megkeresésére Borost előállította és átkísértette az ügyészségre. Az ügyészség ugyanis indítványt tesz a vizsgálóbírónak Boros letartóztatására.

— **Karácsonyfaünnep a fogházban.** A kőbányai gyűjtőfogházban holnap, szerdán délelőtt meghatározott ünnepség lesz. A rabok számára karácsonyfaünnepet rendeznek. Az ünnepségen, amelyet Dessewffy Emma urnő rendez, dr. Balogh Jenő egyetemi tanár vezetésével megjelennek az egyetemi büntetőjogi szemínárium növendékei.

— **Megostromolt vendéglő.** Daubner János korcsmáros Bérkocsis-utca 29. számú vendéglőjében nem tűrte meg a környék csavargóit és rovt multu suhanczeit. Ezért nagyon haragudtak rá és elhatározták, hogy kiirtják a családját, a korcsmáját pedig széjjelrombolják. Tegnap este tíz óra után beállították a korcsmába Wiszt János 28 éves és Krassovitz Gyula 28 éves butormunkások négy társukkal. Ezeket Daubner még nem ismerte, tehát kiszolgáltatta őket. Wiszték söröztek, aztán anélkül, hogy fizettek volna, el akartak menni. Daubner azonban az ajtóban utjukat állotta és kérte a pénzt. Erre Wiszték megtámadták Daubnert és ültgelni kezdtek. A szorongatott öreg ember segítségére sietett a fia, Daubner Imre automobilvezető. A hat ember erre bicskát rántott s a fiut összeszurkálta, majd megtámadták a korcsmáros feleségét és Irma nevű leányát, akiket botokkal addig ütöttek-verték, míg vértől elborítva összeestek. Ezután a korcsma helyiségében mindent össze törtek, zúztak, az ablakokat, ajtókat is elpusztították. Közben a több sebből vérző Daubner Imre eszméletre tért, előrántotta revolverét és többször rálőtt támadóira. Erre a haramiák elmenekültek. A rendőrök a támadók vezéreit, Wiszt Jánost és Krassovitz Gyulát még az éjjel letartóztatták egy Mátyás-téri kávéházban. Mind a kettő veszedelmes gonosztevő. Wiszt hetszer, Krassovitz háromszor volt már büntetve. Büntésüket nyomozza a rendőrség.

— **A XX. század varrógépe.** A világ legnagyobb varrógépgyára, a Singer Co. R.-T., amely több mint 50 évi tapasztalat eredményeként a családi varrógépek előállításában, egy epochális találmánnyal lépett a nyilvánosság elé, a XX. század varrógépevel, a legújabb „Singer 66”-al. Jogosan kell ezen új családi varrógépet a mechanika csodájának tekinteni, mivel az összes eddigi típusokat nemcsak egyszerűség, hanem hasznosság tekintetében is felülmúlja. Melyik háziasszony nem nélkülözte még a karikahajós és Central-Bobbin varrógépeknél az orsó kiszédésével járó kényelmet. Ki ne érezte volna helytelen hajtásnál e gépek egyenletlen gyorsaságát? S mely háziasszony nem boszankodott, ha szorgalmas munkájában a tű hirtelen eltört? Mindez most megváltozott! A XX. század varrógépe a „Singer 66” a kényelem tetőpontja. Egy egyszerű ujjnyomás elegendő, hogy az orsót fátárság nélkül kivesszük. A „Singer 66” gépnél a teljesen egyenlő gyorsaság biztosítva van, mert az egész szerkezet tudományos alapon lett előállítva. A „Singer 66” gépnél sokkal rövidebb és erősebb tűket használunk, ami által a tűtörés kizártnak tekinthető. Ezek nagyjában véve az új természetesen szabadalmazott „Singer 66” családi varrógépek különös előnyei. A jó hírnév, melynek az eredeti Singer varrógépek kitűnő szerkezetükkel fogva nálunk is örvendeznek, mindenütt ismeretes. Épp úgy ismeretes az is, hogy „Singer” varrógép, sőt „valódi” Singer varrógép elnevezés alatt, oly gyártmányokat ajánlanak, melyek a Singer Co. varrógép részv. társ. gyáraiból származó, közismert gyártmányával semmiféle azonossággal nem bírnak. Az összes üzletek, ahol az eredeti Singer varrógépek kaphatók, a Singer Co. varrógép részv. társ. ismert és törvényileg bejegyzett „S” czímmel vannak ellátva. Központ: IV., Semmelweis-utca 14. és minden nagyobb városban kapható.

— **Félév vége az egyetemen.** A budapesti tudományegyetemen véget ért az első félév és a mai napon befejeződtek úgy az előadások, mint a szigorlatok. A karácsonyi vakáció január 6-ig tart, amikor megkezdődnek az egyetemen a második félévi beiratások. A rendes beiratkozás január 18-án ér véget és a második félévi előadások január huszadika után megkezdődnek. A szünet után az első szigorlat

— **Felfüggesztett szakegyelet.** A Kávéfőzők Szakegyeletét ma este nyolcz órakor felfüggesztették. Több detektív egy tisztviselő kíséretében megjelentek a szakegyesületben, az iratokat lepecsételték és a helyiségből mindenkit kiküldtek, aztán pedig lezárták az ajtókat. A felfüggesztés egy feljelentés alapján történt, mely szerint a szakegyesületben titkos gyűlést tartottak volna.

— **Leületl zsaroló.** Wirth Mihálynének a Török-utca 12. számú ház tulajdonosujóének lakásán ma délelőtt egy barna magas fiatal ember járt, aki azzal fenyegette az asszonyt, hogy fel fogja jelenteni, mert lakását titkos találgatásra adja, de rögtön kijelentette azt is, hogy háromszáz koronáért hajlandó hallgatni. Ezek után az asszony észrevette, hogy csalóval van dolga, és ezért elhatározta, hogy kelepcezzé csalja. Alkudozni kezdett az emberével és hosszas rábeszélés után megegyeztek 160 koronában, melynek a kifizetését ma délutánra halasztották. Az ismeretlen távozása után Wirthné rögtön a rendőrségre sietett, hol elmondva az ügyet, egy detektívte küldtek ki a csaló lefűlélésére. Délután folyamán a zsaroló fiatal ember megjelent a pénzéért. Az asszony a detektívet és Sári Béla mérnök rokonát a szekrénybe bujtatta, hogy onnan hallgassák végig a csalóval való beszélgetést. Az asszony most már csak száz koronát akart adni a fiatal embernek, azt hozván fel okul, hogy több embert kell még pénzzel hallgatásra bírnia. Amikor a fiatal ember hajlandónak mutatkozott a már felajánlott száz koronát is elfogadni, kinyitott a szekrény ajtaja és a kilépő detektív lefűlelte a zsarolót. A rendőrségen kiderült, hogy Arovitz Aladár pénzügyminiszeri díjnok kínél a megmozdásnál több hamis díjnyugtát találtak egy önmagát kinevező hamis okirattal amelyben magát 2600 korona fizetéssel és 600 korona lakbérrel segédtitkárnak nevezi ki. A rendőrség letartóztatta.

— **Szervekedő eszperantisták.** Az eszperante nemzetközi segédnyelv magyarországi hívei magyarországi lapjuk, a La Verda Standardo szerkesztőségének segítségével érdekes szervezetet alakítottak. A lap ugyanis előfizetői részére országsszerte ingyenes eszperanto-tanfolyamokat rendez s olvasóiból országos szervezetet alakít. Ez a szervezet melynek diszelnökévé Schulek Frigyes udvari tanácsos, műgyetemi tanárt szemelték ki, hivatalos kiküldöttje után a jövő évben Barcelonában és Newyorkban ülésező ötödik nemzetközi eszperanto-kongresszust 1910-re Budapestre fogja meghívni, ami annál jelentősebb, mert e kongresszusokon több ezer tag szokott résztvenni a világ minden részéből s ezeknek budapesti látogatása nemzeti szempontból is felette fontos hazánkra. Érdeklődők újabb Marich Ágostonnál, a La Verda Standardo szerkesztőjénél (IX., Üllői-ut 59.) minden kérdésükre felvilágosítást kapnak.

— **Életuntak.** Bartolek János asztalos felesége, Krack Jolán tegnap Ferencz-tér 5. számú lakásán morfiomot ivott. Bevették az István-kórházba. Az asszony azt mondja, hogy a férje csapodársága miatt akart meghalni. — Balázs Béla 30 éves gallérszaló Konti-utca 16. számú lakásán mellbe szurta magát. Súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vitték.

— **Eltűntek.** A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: Fust Kornél budapesti születésű 19 éves magánhivatalnok (lakott Hajtsár-ut 24.), Lócsa Károly 19 éves címfestő-segéd (Alsó-erdősor-utca 18.), Polónyi József 30 éves állatorvos (István-ut 21.), Pozsonyi István budapesti születésű 13 éves cipész-inas (Ernö-utca 17.), Sztankai Ödön 38 éves hivatalnok (Rózsa-utca 87.), Schwarcz Juliska bácsiföldvári születésű 18 éves házileány (Rökk Szilárd-utca 29.), Tóth János 14 éves inas (Színház-utca 20.), Sterk Jakabné, született Rauscher Irma nagyatádi születésű 52 éves vaskereskedő felesége (Garay-u. 38.). Az eltűnteket keresi a rendőrség.

— **„Jóétvágyat.”** A boszniai katonáknak Balassa Ferencz likörgyáros a polgármesteri hivatal után 100 üveg „Jóétvágyat” (gyomorerősítő italt) küldött karácsonyi ajándékkul. Csakugyan szellemes ajándék. A magyar fiuknak nagy szükségük van jó étvágyra, részint a nehéz szolgálathoz, részint a tömérdék ünnepi ételkehez, amivel elhalmozza őket

Halálozások. Dr. Stefáncsik Károly életének harmincznegyedik évében, hosszas szenvedés után, folyó hó 18-án elhunyt Nagyröczen.

Özv. dr. Bogdánfy Miklósné, szül. Simay Mária, hosszas szenvedés után, e hó 20-án meghalt negyvennégy éves korában Szamosujvárott.

Id. Veress György cipészemester, egyházi tanácsos, a brassói unitárius egyház gondnoka, a Czipésztestület elnöke, a Brassói Magyar Polgári Kör alelnöke, Brassó megye és város képviselőtestületének, a Brassói Népbank Részvénytársaság igazgató-ságának, a Brassói Ipartestületnek tagja, stb. e hó 19-én életének ötvenkilencedik évében meghalt.

Hruska Alfréd főgimnáziumi értetség telt tanuló deczember 19-én életének tizenkilencedik évében, hosszas betegség után, elhunyt Budapesten.

Szilágyi Benőné, szül. Buza Margit életének huszonhatodik évében, folyó hó 21-én meghalt Sárospatakon.

Bosán Jakab, a Pesti Chevra Kadischa (Szent Egyet) volt elnöke, ma reggel meghalt. Az elhunyt számos jótékony és kulturális intézménynek gyámo-ltója volt. Holnap, szerdán délután három órakor temetik Hold-utcai házából.

Dr. Mártonfi Lajos állami főgimnáziumi igazgató, Szolnok-Doboka vármegye törvényhatósági bizottságának, Szamosujvár sz. kir. város képviselőtestületének, az Emke választmányának tagja, stb. deczember 20-án életének ötvenkettedik évében, rövid szenvedés után meghalt.

Ma délután temették el Budapesten a zágrábi magyarság egyik lelkes vezetőjét, Glembai Gyula máv. föllelőrt. A temetésen mindazoknak az egy-sületeknek kiküldöttjei megjelentek, melyeknek vezetéseben az elhunyt tevékeny részt vett. A koporsó felett a zágrábi magyarság nevében Nagy Jenő mondott megható bucsuszedet.

x Ha gyermekét egészségesben, vidáman és szel-lemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hom-mel-féle Haematogént. Ne vezesse magát félre az utánaotóktól.

x Fodor-léle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb fel-szerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Medgyaszay Vilma a Nemzeti Színházban.** Az a nagy siker, melyet Medgyaszay Vilma a Schnitzler „Szerelmeskedés”-ében aratott, arra indította a Nemzeti Színház igazgatóságát, hogy a művésznőt még egy darabban, „A fogadósné” (La Locandiera) czimszerepében is fellepesse.

(*) **Az Operaházban holnap, szerdán** a „Rajna kincse” kerül színre a következő, részben új szerep-psztaással: Freia—Ney Hermin (előszőr), Frika—Ambrusné (előszőr), Erda—Fodorné, Woglindé—Szilágyiné, Wolgunde—Berta, Flosshilde—N. Várent, Votan—Erdős (előszőr), Donner—Ney B., Fohr—Pichler, Alberich—Takács, Mime—Déry, Fafner—Venczel, Fasolt—Várady, Loge a megbetegedett Arányi Dezső helyett vendégképpen Gábor József, a Király-színház tagja adja, kinek Beöthy László igazgató megengedte, hogy az Operaházban szives-gebből fellépessen. Az előadást Márkus Dezső kar-mester vezényli, rendező Alszegey Kálmán főrendező. (Évi bérlet 145.) Mivel a dalművet egyfolytában, fel-vonás közötti szünet nélkül adják, az igazgatóság ezután kéri fel a színházlátogató közönséget, hogy az előadáson hét órára pontosan sziveskedjék meg-ielenni, mivel ezental az előadás egész folyama alatt a nézőtérre vezető ajtók zárva lesznek.

(*) **Nagybeteg színművész.** Matkowsky Adal-bert, a berliniek legnagyobb drámai színésze már hosszabb idő óta idegban szenved. A művész ál-lapota újabban annyira súlyosbodott, hogy szanató-riumba kellett szállíttatni.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** Holnap, szerdán ismét a „Szerelmeskedés”. Sthnitzler nagyhatású drámája kerül színre Medgyaszay Vilma-val a czim-szerepben. Csütörtökön nincs előadás, a három ün-neppon pedig délután és este is játszanak. Péntek délutánra a „Piros bugyelláris” van kitűzve Blaha Lujzával, estére pedig a „Szerelmeskedés”, melynek őszerepét Medgyaszay Vilma adja. Szombat délután „Constantin abbé”, este az „Urhatnám polgár” kerül színre. Az előbbiben Ujházy, az utóbbiban Horváth Jenő játszza a czimszerepet. Vasárnap délután a „Nagyváros”-t adják, Mihályfi-val, este pedig a „Mary Ann”-t, amelynek czimszerepében lép fel először josszu betegsége után D. Ligeti Juliska.

(*) **A Vigszínházban holnap, szerdán** a „Király”-t, Flers, Caillavet és Arene vigjátékát adják Hegedüs Gyulával a czimszerepben, amelyet nagy sikerrel kreált. Holnapután csütörtökön, gyermekelőadás lesz. Délután 3 órakor rendkívül mérsékelt helyárák mel-llett ismétlik a „Jóka ördögét”, Komor Gyula énekkel és tánczczal tarkított jókedvű mesejátékát. Jókát Vendrei Ferencz játszza, VII. Ametiszt királyt pedig Tanay Frigyes.

(*) **Rostand új darabja.** A „Chantecler” (Hajnali kakasszó) már nem is egészen új darab. Több év előtt írta Edmond Rostand és azóta különféle okok miatt nem kerülhetett színre. Most végre megtartották a Porte-Saint-Martin színházban az — olvasópróbáját. Még pedig zárt ajtók mögött, nagy titkolózással. Rostand darabját az öregebb Coquelin olvasta fel s tartalmát illetőleg mindössze az szivárgott ki, hogy a főszereplő egy kakas és egy fogolyhadár. A da-rabból három hónapig próbákat fognak tartani, úgy hogy csak márczius végén következhetik be a premi-ér. A darab körül úgy a színház, mint a szerző erősen titkolóznak. Rostand kijelentette, hogy aki a színház személynete közül bármit is elárul a darab tartalmából, (azt bírói uton fogja felelősségre vonni. A szerző különben Camboban tartózkodik s annyira félti a darabját, hogy az elkészült kéziratokat sem postán küldte Párisba, hanem egy bizalmi emberé-vel, aki személyesen adta át azokat Coquelinnek vagy a színház igazgatójának. Színházi körökben ez a titkolózás erős feltűnést okoz.

(*) **A népvándorlás korának művészete.** Az Er-zsébet Népakadémia ismeretterjesztő előadásainak során vasárnap délután Supka Géza nagytudományos készütségi műtörténész tartott felolvasást a keresz-tyénség kezdetéről és a népvándorlási kor művésze-téről. A rendkívül érdekes tárgynak különösen ma-gyar vonatkozású részét hallgatták feszült figyelem-mel. A magyar földön kikerült emlékek közül a turáni fensík művészi köréhez kell számítanunk például az eddig hunnak, görögnek, vagy görnek tartott ó-bolgár nagyszentmiklósi kincset, az ugynevezett Atilla-kin-cset. Az előadó a mezopotámiai kera szaraczen mű-vész körbe tartozónak tartja a Lehel-kürtöt. A ma-gyar honfoglalás emlékanysága szaszanida hatásokat mutat. A vetített képekkel kísért előadást nagy tet-széssel fogadta a nagyszámú közönség és zajos taps-sal jutalmazta a kitűnő előadást.

(*) **Suzanne Després legújabb sikere.** A párisi Vaudeville-ben Pierre Wolff „Le Lys” (A lilium) című darabja — amely a szabad szerelemnek csinál propagandát — nagy tetszéssel került bemutatóra. A női főszerepet Suzanne Després játszotta és a pártában maradt „lilium” néma vergődését gyönyör-riően rajzolta meg.

(*) **Öt szimfónikus est.** A Nemzeti Színház zene-karából szervezett mintegy nyolczvan tagu Országos Szimfóniai Zenekar a mostani szezon folyamán ösz-szesen öt esti hangversenyt rendez a Zeneakadémiai disztermében. Az első hangversenyt, amint már em-lítettük, Kun László karnagy vezetése alatt, e hó 27-én, vasárnap este tartják meg és ezen eljátszszák Beethoven ötödik szimfóniáját, Weber Euryanthe-nyitányát, Buttykay Ákos magyar szuitjét és Vincent d'Indy „Istar” című zenekölteményét. A többi négy hangverseny műsorát is a klasszikus irodalom remek-műveiből és a legmodernebb magyar és külföldi zene-szerzők szerzeményeiből állítják össze. Mind az öt hangversenyre bérelni is lehet, a legjobb helyekre már 20, 16, 12 és 8 korona kedvezményes áron a Bárd-czégénel.

(*) **Bonbonnière-kabaret.** A Teréz-köruti Bon-bonnière-kabaretnek ma este érdekes vendége volt. A vendégművészt Baron Ervinnek hívják és tagja a „Kölnische Stadttheater”-nek. Szimpatikus, kissé ro-busztus egyéniség, aki néhány Heine-verset intelli-gensen, talán egy kissé sok hanggal adott elő. Az est szenzációja Heyermanns egyfelvonásosa, a „Brand-stifter” volt, amelyben a vendég több erős karakter-szerepet játszott érdekes fölfogással és erős meg-figyeléssel. Kivülré Tarján Vilmos keltett érde-kelődést.

(*) **Nyugdíjazott színészek.** Az Országos Színész-egyesület nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tar-tott. Ezen az ülésen intézték el a nyugdíjazás iránt beadott kérvényeket. Az ideiglenesen nyugdíjazotta-kat, — számszerint hetet — végleges nyugdíjba he-

lyezték át, az új kérvényezők közül pedig tizenhét öreg színész és színésznő kérvényét intézték el ked-vezően, a jól megérdemelt nyugdíjba küldve őket.

(*) **Parasztnaptár.** A Magyarországi Parasz-t párt tagjait kedves meglepetésben részesíti. László Arnold, a párt titkárnak szerkesztésében csinosa kiállított naptárt adott ki, melybe irodalmunk jelese irtak szebbnél-szebb verset, novellát és értekezést Benedek János, Válfy Géza, Ady Endre, Peterdi An-dor, Haraszthy Lajos, Ábrányi Emil, Rónay István Tömörkény István, Simon Vilmos, Haraszthy Sze-derkényi Anikó, Rácz Gyula, dr. Pető Sándor, László Arnold, Horváth Gusztáv, dr. Várady Zsigmond, Bo-ros Mihály emelték dolgozataikkal a párt szellemé-vel megfelelőleg e kedves karácsonyi ajándékot maga-nívóra. A naptár ára 60 fillér.

Nyilt-tér

rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztéséért.

Dr. KALLAY ZOLTAN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

FŐVÁROS.

(*) **Választás.** A számvevőségnél megüresedett állásokat a tanács ma betöltötte. A választás ered-ménye ez:

Számtanácsos lett: Szirmay István; számvizs-gáló: Trösztler Béla; számtiszt: Piller Géza; szám-vevőségi számsegéd: Bischitz Károly, Kerecsén Ká-roly; statisztikai hivatali számvizsgáló: Csillag Gyula; számtiszt: Timár József; adószámveteli II. oszt. számtiszt: Pungigam Jenő, Auer Béla, Hoff-mann Rezső; számgyakornok: Sugár József, Nagy Zsigmond, Fleischer Tihamér; adószámveteli II. oszt. végrehajtó: Schleitz István, Theil Frigyes; közzvá-góhídi segéd: Toborffy Béla; közzvágoóhídi és vásár-nyakornok: Ivánffy Andor; kertész: Morbitzer Dezső.

(*) **A tanítók alapítványa.** Rókk Szilárd nagyobb alapítványt tett a fővárosi tanítók javára. Az ala-pítvány kamataiból tizennégy tanuló kap évi 1200 korona jutalmát s minden tanító két évre kapja meg. Tehát mindegyik 2400 korona jutalmat. A tanács ma a következő tanítóknak szavazta meg az ala-pítványt: Asztalos Gyula, Balla László, Bár-cza Albin, Barton Imre, Cavalloni Pál, Fal-ler Jenő, Havas Mihály, Huszár Zoltán, Kö-szeghy Endre, Kuthy János, Ladányi Miksa, Neményi Ödön, Tas József, Zsadányi Fe-rencz.

(*) **Új áramfejlesztő telep.** A kereskedelemi ni-niszter jóváhagyta a tanácsnak a budapesti Villa-mos Városi Vasut Részvénytársaság által az újpesti rakparton tervezett áramfejlesztő-telep, továbbá a X. ker. Kolozsvári-utczában és a ferencvárosi tele-pen tervezett állomások összes terveit megerősíté és a helyhatósági építési engedélyt megadó hatá-rozatát.

(*) **A vásárcsarnoki iparczikk-árusok árusító-bódéi.** Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amely-lyel a központi vásárcsarnokból kitelepítendő ipar-czikk-árusoknak elhelyezése céljából a Csarnok-tér egyik sarkában a mérnöki hivatal által bemu-tatott tervek szerint építendő árusító-bódé költségei-nek fedezésére szükséges 10.000 korona összeget en-gedélyezte.

(*) **A vállalatok adója.** A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok eddig az adófőpénztárnál fizet-ték az adójukat. A tanács ma elrendelte, hogy a vállalatok ezután adójukat a IV. kerületi előljáró-ságnál fizessék.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használata valódi étkezés gyomorbajosok-nak és az éhezorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel-jesen rendbe hozza

Kis üveg 40 fillér,

nagy üveg 60 fillér

(Adomány a bosnyák katonáknak. A Boszniában állomásozó katonák részére a fővárosi gazdasági hivatalba újabb a következő adományok érkeztek: Pénzadományok: Hraber Mihály 5 K, Szabó Armin 20 K, Mándi Ignác 20 K, dr. Groók Ernő 10 K. Természetbeni adományok: Mezei Antal hat csomag tea-sütemény, Karácsonyi Gyuláné (Pécska) egy láda élelmiszer, Dalaschek Sándor 5 kg. csokoládé.

Mulatságok.

** **Táncmultság.** A Budapesti Iparos és Kereskedőik Közművelődési Egyesülete tizenöt éves fennállása alkalmával a hó 26-án (szombaton) a „Füzén” vendéglő összes helyiségeiben (II. Medvetuza o. sz.) táncmultságot rendez.

** **Műkedvelő előadás.** A Fejérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egyesület és a Bicskei Izr. Leányegylet január 2-án Bicskén, a központi vendéglő összes termeiben táncvizsgálommal egybekötött zártkörű műkedvelő előadást rendez.

Óvakodjunk utánzatoktól.

COGNAC

vásárlásnál határozottan
Gróf Keglevich István utd.
hímeves gyártmányait kérjük,
Bel- és külföldön kizárólag díszkocleákkal kintüntetve

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Udvari bankja.** A büntető törvényszék Szepesi bíró elnöke alatt ma tárgyalta folytatólag Szevera Károly családi bűnügyét. A mai tárgyaláson a védő azt kérte, hogy a bíróság könyvszakértőket hallgasson meg arra nézve, hogy amikor Szevera a betéti könyvet kapta, még Udvari Néptakarékpénztára virágzó vállalat volt, s hogy Szeverának seitelme sem volt és nem is lehetett a Néptakarékpénztára bekövetkezett bukásról. Kérte továbbá kihallgatni Szeverának édesanyját is tanúként arra, hogy fia át volt hatva attól a tudattól, hogy a Néptakarékpénztár mint pénzügyi intézet arra szolgál, hogy a katolikus érdekeket megmentse a zsidó tökével szemben. A bíróság azonban mellőzte a bizonyítás kiegészítését s az elnök a tárgyalás folytatását szerda délutánra halasztotta el, amikor a perbeszédre kerül a sor.

§ **A „szerkesztő.”** Alig hogy kiszabadult Tóth Pál a fegyházból, ahol négy évig ült kauzioso-kasztás miatt, e mesterségét ismét megkezdte. Megalapította Budapesten a magyar, német és szerb nyelven megjelenő „Szabad Sajtót”, de mivel a hozzávaló pénze hiányzott, kauzioso alkalmazottakra vetette ki hálóját. Így csalta meg Gesztési János szabómestert 300 koronával, Klapper Gusztávot 200 és Koromy Jenőt 100 koronával. A „Szabad Sajtó” első száma meg is jelent csupa haszontalan szenzációs keltő tartalommal, de már a többi számok elmaradoztak és a szegény kauzioso letett alkalmazottak mindnyájan elvesztették pénzüket. Feljelentésükre a budapesti törvényszék Tóth Pált családi miatt 3 évi fegyházra ítélte. A kir. tábla 2 évi és 3 hónapi fegyházra szállította le a vádlott büntetését, amelyhez ma dr. Dushgyi Gyula védő felszólalása után a kir. Curia is hozzájárult.

§ **Kritika — nem ígatás.** A Budapesten megjelenő Slovenszki Tizdennik tót nyelvű lap a múlt évi március elseji számában a nemzetek gyilkolása címmel foglalkozott gróf Apponyi Albert kultuszminiszternek népiskolai törvényjavaslatával. A budapesti királyi ügyészség az ígató tartalmu közlemény miatt pörbe fogta a lap felelős szerkesztőjét, Hodzsa Milán országos képviselőt. Hodzsa kihallgatása folyamán megnevezte a cikk szerzőjét Lichárd Milán lapszerkesztő személyében, akit a büntetőtörvényszék ma vont felelősségre Zsitvay Leó elnöklésével ígatás sajtóvétségéért. A tárgyaláson, melyen a vádat dr. Balázs Elemér királyi ügyész

képviselte, a vádlott beismerte a cikk szerzőségét, azt azonban tagadta, hogy az ígató tartalmu. Ő csak kritika tárgyává tette a két törvénytervezetet. Védője, dr. Nadas László felvetette az elévülési kérdését, azt vitatva, hogy Lichárd szemben a vétség már elévült. A bíróság rövid tanácskozás után elvetette az elévülési kifogást. A perbeszéd után az esküdtek nem bűnösnek nyilvánították verditükben a vádlottat. Ezen felmentő verdit alapián a bíróság Lichárd Milán szerkesztőt felmentette az ígatás sajtóvétségének vádjá alól.

§ **A budapesti ítélőtábla tanácsa.** A budapesti kir. ítélőtábla tanácsainak 1909. évi besorozását a következő kimutatásban közli: Polgári szakosztály: I. polgári tanács: Elnök Vavrik Antal tanácselnök, bírák Koós Emil, Kaeskovics Jenő, dr. Kéler József, Frank Lajos, Ádám György, dr. Pityma Sándor, dr. Gaár Vilmos és Brezanóczy Sándor, jegyzők: dr. Sármar Antal kir. törvényszéki bíró és dr. Imling Alfonz jegyző. — II. polgári (egyszersmind urbéri) tanács: Elnök Zachár Enni tanácselnök, bírák: dr. Belus Győző, Csilléry Kálmán, dr. Gyurkovich László, Horváth Géza (urbéri előadó), Barthodeiszky Emil, dr. Izsák Gyula, dr. Schmor Gyula, Gaiger Miklós (urbéri előadó) és Szeless László, jegyzők: Stoikovits Tivadar fordító és Thót László dr. jegyző. — III. polgári (egyszersmind váltó-, kereskedelmi, esdő-) tanács: Elnök Bubla Ferenc tanácselnök, bírák: dr. Dedeon Albert, dr. Forrány Ferenc, dr. Bakó József, dr. Kuszka Miklós, dr. Perczel János, dr. Reichard Zsigmond, Fövényessy Lajos, dr. Schmidt Gusztáv és Hatvány László; jegyzők: Rósa Szilviusz fordító, illybb Rhéner Viktor jegyző és Thassy Ádám jegyző. — IV. polgári (felülvizsgálati) tanács: Elnök dr. Baumgarten Károly, kir. ítélőtáblai bíró, bírák: dr. Szüts István elnökhelyettes, dr. Lampel Hugó, Lauifer Gyula, dr. Le Feore Dezső és Csapó Ferenc; kiegészítő bírák: dr. Belus Győző, Barthodeiszky Emil, Fövényessy Lajos, dr. Schmidt Gusztáv és Ádám György; jegyzők: Bömches Gyula járásbíró, a jegyzői iroda vezetője és dr. Lányi Márton jegyző, a jegyzői iroda vezetőjének helyettese. — Büntető szakosztály: I. büntető tanács: Elnök Frenreisz István tanácselnök, bírák: Zubovich Román, dr. Istvánffy Lajos és Traeger Zsigmond pénzügyi kihágási ügyek előadó és Eördögh András; jegyzők: Gelletich Frigyes jegyző és dr. Neuberger Aladár jegyző. — II. büntető tanács: Elnök dr. Devich László tanácselnök, bírák: Csiky József kir. kuriai bírói ezimmet és jelleggel, Polyák Gábor, Lázár Aurél és Ringhofer Lajos; jegyzők: Gyarmathy Sándor járásbíró és dr. Karay Pál jegyző. — III. büntető tanács: Elnök Horváth Béla kir. kuriai bírói ezimmet és jelleggel, bírák: Balonyi Imre, Sziráky Barna, dr. Agoraszó Péter és Oláh András; jegyzők: Kistai János jegyző és dr. Istvánffy Sándor jegyző; kiegészítő bírák: Csilléry Kálmán, dr. Izsák Gyula és dr. Schmor Gyula. — A polgári tanácsokban az ülések minden héten rendszerint kedden kezdődnek. A büntető tanács üléseit és a felelbiteli főtárgyalásokat hetenkint kedden, szerdán és pénteken, ha pedig e napok valamelyike ünnepre esik, a következő köznapon és a szükséghez képest szombaton is tartják. A beérkező értéktárgyak és más értékes bűnlekek átvételével és kezelésével Lörinczy Ferenc segédhivatali főigazgató van megbízva.

§ **Látogatás a csendőrkaszárnyában.** Nagy Dobos Bertalan volt csendőr az idén január 19-én a csendőrségi főfelügyelőségél följelentést tett Nagy Sándor nagybányai járásörmester ellen, aki őt itt állapotban megverte és kilökte a csendőrkaszárnyából, hol volt baltársait akarta meglátogatni. A följelentésében azt is állította, hogy Nagy Sándor a legénységet folyton bántalmazza. A csendőrségi főfelügyelő vizsgálatot rendelt el, amely azonban nem igazolta Nagy Dobos Bertalan vádjait. A királyi ügyészség erre pörbe fogta Nagy Dobos Bertalant hatóság ellen való rágalmozás vétsége miatt. A mai tárgyaláson a tanúk megerősítették a vádlottnak azon panaszát, hogy őt Nagy Sándor járásörmester ittas fővel csakugyan durván kidobta a csendőrségi laktanyából. Egyik csendőr még azt is vallotta, hogy a panaszos járásörmester állandóan a legdurvábban bánik a legénységgel. A bíróság Nagy Dobos Bertalant felmentette a hatóság előtti rágalmozás vétségének vádjá alól. A felmentő ítélet ellen az ügyész felebbezéssel élt s kérte, hogy az ítélet közöltessék a panaszos járásörmester felettes parancsnokságával. A bíróság az ügyész kérelmének helyt adott.

§ **Agyonlőtte a sógorát.** Állandó volt a családi perpatvar Czukker Ferenc és sógora, Weiszberger Lipót vállalkozó között, akik egy arad-megyei erdőt értékesítő cég tulajdonosai voltak. Czukker rosszul bánt a feleségével s valahányszor sógora pártját fogta az asszonynak, revolverrel fenyegetőzött. A cég egyik telepe Talács oláh község erdejében volt, ahonnan egy viharos jelenet után Czukker kifiltotta a sógorát s alkalmazottainak meghagyta, hogy Weiszberger előtt csukják be a mihelyt és raktárt. Tavaly december 17-én Irtás János Kovács a parancs értelmében nem akarta Weiszbergeret a mihelybe bocsátani, mire ez lakattal a kezében berontott az írószobájában dolgozó sógorához. Czukker fölkapta a töltött revolvert s azt háromszor rácsütötte. Mind a három golyó talált s Weiszberger rövid idő múlva meghalt. Az aradi törvényszék előtt Czukker azzal védekezett, hogy jogos önvédelemből használta forgópisztolyát, mert különben sógora a lakattal őt ütötte volna agyon. A bíróság elfogadta a védekezést és a vádlottat fölmentette. A nagyváradi királyi tábla azonban megsemmisítette a fölmentő ítéletet és Czukker Ferencet erős földúlásban elkövetett szándékos emberölés büntetéseért hat hónapi börtönnre ítélte. A Kuria ma a vádlott semmisségi panaszát elutasította.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 22. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Szávi Sándor temesvári törvényszéki joggyakornok a temesvári temesvári törvényszékhez és nagybírói dr. Fekete Zoltán ügyvédjelöltet, enyingi lakost a szabaly járásbíróshoz jegyzőkké; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kuszy Gyula okleveles tanítót; nagybesztercei állami elemi iskolához rendes tanítót, Salmer Ferenc okleveles tanítót a királyi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Petk Traján okleveles tanítót a temesvári (vált határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítót, Szodoray Irén okleveles kisdudóvónót a piliscsaba állami kisdudóvóhoz kisdudóvónót; a honvédelmi miniszter Hidvéghy Antal igazolványos altisztet a XI. fizetési osztály utolsó fokozatába irodaségdúztító; a pénzügyminisztérium vezetéséve megbízott miniszterelnök Zalai Károly díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a marosújvári főbányahivatal mellé rendelt számvevőséghez; a kolozsvári ítélőtábla elnöke dr. Farkas Béla díjtalan joggyakornokot, dr. Möriz Sándor végzett joghallgatót és Dezső Gergely díjtalan joggyakornokot a kolozsvári ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká; a nagyváradi ítélőtábla elnöke a vezetés alatt álló ítélőtábla kerületébe dr. Menyher János nyiregyházi lakos, ügyvédjelöltet ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká; a kolozsvári pénzügyigazgatóság Richter Ferenc kolozsvári lakost a kolozsvári adóhivatalhoz díjas gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Prunyi Ottó székelyudvarhelyi állami elemi iskolai tanítót a nagyváradi állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Pályázatok. A sátoraljai helyi törvényszéknek jegyzői, Keresztesen (Temes várm.), Weitzenriede (Krassó-Szörény várm.), Palánkon (Temes várm.) és Rossian (Bihar várm.) postai ügynöki állásra hét; Nagybecskerekén (2. sz. postahivatal) posta mesteri állásra 5 hét; a budapesti tudományegyetemen egy gépészi és egy kapusi, az aranyosmaró és nagyszabonyi törvényszékeknek, valamint a gödöllői járásbírósnál és a devecseri adóhivatalnál szolgai állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázat kérvényeket.

6 UJ SZÓ...

„ALTVATER“

GESLER

BUDAPEST.

Raglán — — — — — 21—26 frt
Földön — — — — —
Tollakból — — — — —

Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruhászkodhatik minden ember finoman és elegánsan
az ország-elsősorú
ben ismert **Zélinger Samu** iri-szárónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 8—6 méteres legújabb divatu
mint a gypjuszövetekből mérték szerint készítik;
finom öltönyt — — — — — 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt — 26

KÖZGAZDASÁG.

A Pénzüntézet Tisztviselői elnökválsága. A Pénzüntézet Tisztviselői Egyesületének elnöksége, báró Madarassy Beck Gyula, dr. Éber Antal, Leitner Zsigmond és dr. Schöber Béla lemondott. A lemondás oka az, hogy a Pénzüntézet Tisztviselői Egyesületében az utóbbi időben túlsúlyra jutott az az irányzat, amely radikálisabb eszközökkel akarta a pénzüntézet tisztviselői helyzetének javítását eszközölni. Mivel az elnökség tagjai egyuttal — sőt első sorban — bankigazgatók is, lemondásuk, sajnos, azt jelenti, hogy a bankok igazgatósága mindenképpen ellenzi a tisztviselői többségének mozgalmát. Hát ez bizony szomorú dolog. Elvégre a tisztviselői életbevágó anyagi és erkölcsi érdekeik védelméért szállnak sikkra az azokkal szemben mindjárt a merev tagadás álláspontjára való helyezkedés éppenséggel nem alkalmas eszköz a tisztviselői munkakedvének fokozására.

Növekedik a kivándorlás! Ugy a felvidékről, mint a Dunántúlról napról-napra kedvezőtlen hírek érkeznek, melyek az Amerikába való kivándorlás újabb emelkedéséről szólnak. A határrendőrségnek nagy munkaszaporulatot okoz a kivándorlók pontos ellenőrzése, mert szigorúan figyelemmel kísérik a kivándorlókat. A csaczi határrendőrségi kirendeltség irodájában a legutóbbi napokban ezernél több kivándorló fordult meg. Zsolnáról írják, hogy újabb leginkább németországi hajóstársaságok ügynökségei működnek közre a kivándorlás mesterséges fokozásában. Sajátos jelenséget tapasztalt a rendőrség abban a tekintetben is, hogy alig van kivándorlási csoport, melyből egy utközben megőrült egyént vissza nem szállítanának s akiknek azután a tébolydában való elhelyezéséről a határrendőrségnek kell gondoskodni.

A pozsonyvármegyei gazdasági egyesület közgyűlése. A pozsonyvármegyei gazdasági egyesület tegnap tartotta gróf Pálffy Béla főrendiházi tag elnöklésével közgyűlést. A költségvetés megállapítása után a közgyűlés elhatározta, hogy a földmivélsügyi miniszter intencziójának megfelelően, a tél folyamán a megyében népies gazdasági előadásokat rendez. Erre a célra a miniszter 2000 korona segélyt helyezett kilátásba. Horváth Jenő egyesületi titkár ezután felolvasást tartott Anglia mezőgazdaságáról és állattenyésztéséről. A titkár a nyáron résztvett az O. M. G. E. által rendezett angolországi tanulmányuton.

Mezőgazdasági háziipar és a katonaság. Kajdacsy Endre, a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület ügyvezető-titkárának kezdeményezésére a múlt tél folyamán indult meg a mozgalom a katonaság mezőgazdasági oktatása tekintetében, mely kezdeményezés a katonai vezetőköröknél is tetszésre talált s ezt a szándékot Darányi földmivélsügyi miniszter is támogatásában részesítette. Kajdacsy Endre most a veszprémi honvédszázadok legénységére rendszeres mezőgazdasági tanfolyamot állított fel, sőt külön mezőgazdasági háziipari tanfolyamot is szervezett, melyen a kizgazdák fiai a kaszárnya falain belül rendszeresen tanulják a kasszárnyást, seprűkötést, szalma- és gyékényfonást, mely munkákat rendkívül gyorsan sajátítják el a fekvőmezett növények. Kajdacsy titkár ezenkívül előadásai során részletes felvilágosításokat nyújt a szövethetek, gazdakörök alakítására, úgy, hogy a katonai szolgálat alatt, így kiképzett katonák a civil-életben faluikban az elhínt nemes eszmék hasznos uttoróivé válhatnak. A nagyjelentőségű kezdeményezést a veszprémi állomásparancsnok, Turczér Imre honvédezésre tette lehetővé.

A hátszegi vasút megnyitása. A karánsebes—hátszegi helyi érdekű vasútnak hunyadmegyei szakaszát tegnap nyitották meg ünnepélyesen. A megnyitáson a kormányt báró Bornemissza Lipót képviselte.

A textilipari ösztöndíj új feltételei. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a magyar textiliparnak hazai munkaerővel való ellátására külföldi tanulmányi ösztöndíjakat engedélyezett. Minthogy a külföldi tanulmányi díjakra pályázók száma egyre fokozódik, másrészt pedig az eddig kiképzett ifjaknak hazai gyárakban való elhelyezése gyakran nehézségekbe ütközött, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi

miniszter elhatározta, hogy a textilipari ösztöndíjak adományozásánál jövőben a magyar textilgyárosok országos egyesületének közreműködésével fog eljárni. A miniszter ezentul az egyesület után évenként bizonyos számú ösztöndíjra pályázatot fog hirdetni, de a pályázaton csak olyanok vehetnek részt, akik valamely hazai textilgyárban már bizonyos időn át alkalmazva voltak és ezalatt az idő alatt a külföldön való továbbképzéshez szükséges gyakorlati ismereteket megszerezték és megfelelő nyelvismeretekkel is bírnak, föltéve, hogy az illetőket foglalkoztató gyár őket a külföldön való továbbképzésre alkalmasnak találja és kötelezi magát, hogy az ösztöndíjakat visszatérítik után fizetéssel legalább három éven át alkalmazza. Az ösztöndíjak odaitétele az egyesület javaslata alapján fog megtörténni. Ha olyan fiatal ember akar ösztöndíjban részesülni, aki még gyárban nem dolgozott, annak előbb az egyesülethez kell folyamodni, hogy valamely textilgyárban való elhelyezéséről gondoskodják. A miniszter elhatározása minden tekintetben helyes intencziókra vall.

Faiparosaink szervezkedése a Gyáriparosok Szövetségében. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének faiparos tagjai tegnap dr. Chorin Ferencz elnöklésével ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Szövetség kebelében érdekeik védelmére faipari szakosztályt alakítanak. Amíg a Fakeskedők Egyesülete természetesen első sorban a szakérdekeket helyezi előtérbe, addig a Szövetség kebelében tervezett faipari szakosztály célja ennek az iparágak érdekeit összhangba hozni az általános ipari érdekekkel és azokat a Szövetség egész erkölcsi súlyával képviselni a kormányval és a közvéleménnyel szemben egyaránt. A szakosztály elnökévé Scheiber Endrét, alelnökké Schanzer Ignácot és Kronberger Zsigmondot, a választmány tagjaivá pedig egyelőre Vuk Gyulát, Rosenberg Ármint, Ländler Aladárt, dr. Milkó Endrét, Nándor Pált, Spitz Márkust és Ehrmann Leót, titkárává pedig Fodor Ferenczet választotta. A horvát Szövetség részéről a vezetőségbe báró Guttmann Vilmost választották meg. Az egybegyűlt faiparosok nevében Scheiber Endre elnök fejtegette azokat az okokat, amelyek az utóbbi időben a Szövetség faiparos tagjainak külön szakosztályba való tömörülését kívánatosnak tüntették fel. Dr. Hegedüs Loránt, a Szövetség ügyvezető igazgatója vázolta azután azokat a gyakorlati célokat, amelyeknek előmozdítása és megvalósítása a munkásbiztosítás terén, vasuti tarifák terén stb. a szakosztályra hárulnak, mire Hatvany-Deutsch Sándor elnök az ülést berekesztette.

Kamarai teljes ülés. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ma délután Lányi Leó elnöklésével teljes ülést tartott. Az elnök mindenek előtt sajnálattal emlékezett meg Jungfer Gyula kamarai levelező tag elhalálzásáról. A kamara jegyzőkönyvében adott kifejezést részvétének. Jelentette továbbá az elnök, hogy az elnökség értesülvén arról, hogy a képviselőház a bortörvényjavaslatot a költségvetési tárgyalások megszakításával hirtelen szándékozik tárgyalás alá venni, sürgős felterjesztést intézett a kereskedelemügyi és a földmivélsügyi miniszterekhez és tízetesen kifejtette a törvénynek rendkívül káros hatását a szolid borkereskedelemre. A kamara felterjesztését, amelyben konkrét javaslatokat is terjesztett elő, nem vették figyelembe és a törvényjavaslatot a képviselőház változatlanul elfogadta. Dr. Schreyer Jakab azt az indítványt teszi, hogy a kamara tegyen sürgős előterjesztést abban az irányban, hogy a végrehajtási újítások kibocsátása előtt meghallgassák. Az indítványt a teljes ülés elfogadta. A kormányban a vasuti tarifareformra vonatkozólag a képviselőházban tett bejelentése az elnökséget arra indította, hogy sürgős felterjesztésben kifejtse aggodalmait a reformmal szemben és felkérje a kereskedelemügyi minisztert, hogy az előterjesztendő tarifareform-tervezetre nézve előzetesen hallgassa meg a kamarák véleményét. A napirend előtt Dán Léo kamarai tag vázolta a magyar kereskedelem és ipar sanyaru helyzetét. A kereskedelem és ipar érdekeit szerinte másképen megvédeni Magyarországon nem lehet, mint a politikán keresztül. Ezért oly kereskedelmi és ipari pártot kellene létesíteni, amely a vitális közgazdasági érdekeket általában felszűn tartaná és hathatósan megvédelmezné. Nem akar e tekintetben konkrét indítványt tenni, csupán az eszmét vetette fel és a kamarára bizza, hogy a kivitel módozatairól gondoskodják. A teljes ülés napirendre tért a kérdés felett.

Fritz Péter kamarai titkár bemutatta ezután az iroda előterjesztését a családi otthonról (Homestead) szóló törvényjavaslat dolgában. A két osztály a szakszerűen kidolgozott előterjesztés változatlanul elfogadását javasolja. A teljes ülés ehhez hozzájárult. Egy budapesti gyáros cég annak a kieszközölését kéri, hogy a vasuti utánvételes küldeményekért befolyó összegek közvetlenül a postatakarékpénztárhoz a feladó számlájára javára utaltassanak. A kereskedelmi osztály a javaslatot czélszerűtlennek és a gyakorlatban keresztülvihetetlennek tartja. A teljes ülés is. A magyar bányá- és kohóvállalatok egyesülete headvánnyal fordult a kamarához, amelyben közbenjárását kéri arra, hogy a tüzelésre szolgáló nafta viteldij-kedvezménye megszüntetessék. Az iparosztály teljes mértékben méltányolja a hazai szénbányászati jogos érdekeit, de figyelemmel óhajt lenni arra is, hogy a magyar ipar drága szénrel dolgozik s hogy a nafta olcsóbb és könnyebben szállítható. Ezért bár elvben helyesli a szükséges-tarifának hatályon kívül helyezését, de kívánatosnak tartja, hogy bizonyos átmeneti idő adassék a hatályon kívül helyezésig, hogy egyrészt a hazai szénbányák üzemeiket megfelelően kifejleszthessék, másrészt a már naftával dolgozó üzemek is megfelelően berendezkedhessenek. Bruck Arnold, Gelléri Mór, Róna Sándor felszólalása után a teljes ülés az osztály javaslatát elfogadta. Ezzel a napirend kimerült és Lányi Leó elnök köszönetet mondott a kamarai tagoknak a lefolyt esztendőben kifejtett működésükért. Sándor Pál pedig az egész kamara nevében köszönetet mond az elnökségnek.

Drágasági pótlék a Hitelbanknál. A Magyar Általános Hitelbank, mint értesülünk, tisztviselőinek 10%-os drágasági pótlékot engedélyezett. Bármilyen kicsi összeg is ez, mégis jól esik az ünnepekre a tisztviselőknak. Reméljük, a méltányos példát a több intézet is követni fogja.

A Honi Ipar a közgazdasági helyzetről. A Honi Ipar karácsonyi száma már ma megjelent. A szám új képét nyújtja az egész küzdelmes közgazdasági esztendőnek. Az általános irányu cikkekken kívül, amelyeket Székács Antal, Förster Nándor min. tanácsos, Kunz József, Bér Gyula, Cserháti Jenő, dr. Soltész Adolf és mások írtak, e lap körülbelül huszonöt cikkben ismerteti az egyes iparágak helyzetét a lefolyt esztendőben, még pedig az illető iparágak legkiválóbb művelői tollából. S így ez a szám nem máról holnapra való olvasmányt nyújt, hanem állandó értéket képviselő studiumként szolgálhat és amely ismét a magyar szakirodalom haladásáról tesz tanúságot.

A magyar-dalmát vasút közigazgatási bejárása. Ismeretes, hogy az osztrák kormányval kötött kiegyezésről szóló törvény alapján a magyar kormány kötelezettséget vállalt a magyar-dalmát összekötő vasut megépítésére. Ez a vasut a Károlyváros—országhatárszéli (Möttling-felé haladó) 28 km., továbbá az ogulin—jezero—országhatárszéli 220 km. hosszú fővonalakból, valamint a jezero—bihási és vrhovine—otocaci, összesen 77.6 km. hosszú szárnyvonalakból áll. A károlyváros—országhatárszéli vonalnak, valamint az ogulin—országhatárszéli vonal ogulin—saborskii szakaszainak közigazgatási bejárása már régebben megtartott, most pedig a saborskii—országhatárszéli szárnyvonalat járta be a közigazgatási bizottság.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Weiner Miczi férdfidvat-üzlet Pozsega; Grab Mór kereskedő Nagyszombat.

Az Országos Hajósszövetség gróf Batthyány Tivadar elnöklete mellett ma délután látogatott választmányi ülést tartott, amelyen első sorban az elnökség beszámolt a szövetség eddigi működéséről. Az elnöki jelentés egyhangu tudomásul vétele után a magyar hajósok nesztora, Szolcsányi Mihály hajóskapitány indítványára gróf Batthyány Tivadarnak önzetlen és önfeláldozó működéséért a választmány köszönetet szavazott. Tárgyalás alá kerültek azok a válaszok, amelyeket a hajósvállalatok igazgatóságai a szövetség részéről a fizetésrendezés tekintetében hozzájuk intézett memorandumra adtak. Bemutatták az Országos Hajósszövetség jelvényét és elhatározták, hogy az évi közgyűlést január hó 24-én tartják meg. A választmányi ülés berekesztése előtt gróf Batthyány Tivadar üdvözlő-beszédet inté-

PEST,
6 frt
melet.

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra
Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

zett Modrovits Lukács Dunagőzhajózási társasági géppalóhoz, akit negyven éves szolgálatának betöltése alkalmával az Országos Hajósszövetség kezdeményezésére díszreemmel tüntettek ki. Indítványok tárgyalásával ért véget a választmányi ülés.

Uj gazdasági tudósítók. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Alsófehérvármegye nagyenyedi járására Kis Elek miriszlói lakost, Borsod vármegye miskolczi járására Szűcs Lajos ónodi lakost, Kisküüllő vármegye radnóti járására Balogh Gergely radnóti lakost, Máramaros vármegye tiszavölgyi járására Rónay Sándor körösmezői lakost, a taracsvízi járásra pedig Gyenge Béla irhóczyi lakost, Pestpilisoltkiskun vármegye alsódabasi járására Beretvás Ferenc alsódabasi lakost, Somogy vármegye csurgói járására Csia Ferenc csurgói lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A Nemzeti Biztosító forgalma. A „Nemzeti” Baleset-Biztosító Részvénytársaság folyó év november havában 807 darab balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesetre 6,663.298 korona, rokkantság esetére 8,985.100 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 3185 korona napi kártalanításra biztosított összegről szólnak. Nevezett társaság a f. é. január hó 1-étől november hó végéig terjedő időszakban 8955 ajánlatot kötvényesített és pedig 66,983.639 korona halálesetre, 90,097.742 korona rokkantság estére és 31.587 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztosított összegekkel. Fennállása óta a társaság balesetekért 11,036.346 korona 67 fillér kártérítést fizetett ki.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. december 22-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt leginkább borult idő uralkodott, de lecsapódás csak a Délvidéken fordult elő csekély mennyiségben. A hőmérséklet lényegtelenül változott és maximuma Fiumében 13C°, minimuma Rajeczfürdőn -5C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható hűsüléssel.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius skálán, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér. skála max. min.

Felölös szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, december 22.

A készrúpiacra lanya volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malnok nagyon tartózkodók voltak, ugyszólván semmit sem akartak vásárolni, emellett pedig tegnapi árakat sem voltak hajlandók fizetni. Csak egészen jelentéktelen forgalom fellődött ki, melynek folyamán mindössze alig 5000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál 20-25 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 25.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.60 korona 75 kilós felsőmagyarországi, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20-25 fillérrel, takarmányárpa és zab 15-15 fillérrel, tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Forgalmába került: 200 mm. tengeri, 13.90-14 koronás áron és 700 mm. zab, 16.70-17.30 koronás áron. A határidőpiacra a tengerentuli tözsdéről ma reggelre egy czenntel magasabb jegyzések érkeztek, nálunk azonban olyan intenzív most a lanya, hogy ezt figyelembe se vették. Megnyitáskor a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg ugyan az üzlet, a forgalom folyamán azonban egyre jobban túlsúlyra jutott a kínálat, mire aztán megint alaposan lanyhult az irányzat és lényegesen tovább csökkentek az árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonhat fillérrel, az októberi buza huszonnyolc fillérrel, az áprilisi rozs huszonkét fillérrel, az októberi rozs huszonhat fillérrel, az áprilisi zab szintén huszonhat fillérrel, a májusi tengeri tíz fillérrel hanyatlott.

A készrúpiacra lanya volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malnok nagyon tartózkodók voltak, ugyszólván semmit sem akartak vásárolni, emellett pedig tegnapi árakat sem voltak hajlandók fizetni. Csak egészen jelentéktelen forgalom fellődött ki, melynek folyamán mindössze alig 5000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál 20-25 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 25.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.60 korona 75 kilós felsőmagyarországi, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20-25 fillérrel, takarmányárpa és zab 15-15 fillérrel, tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Forgalmába került: 200 mm. tengeri, 13.90-14 koronás áron és 700 mm. zab, 16.70-17.30 koronás áron. A határidőpiacra a tengerentuli tözsdéről ma reggelre egy czenntel magasabb jegyzések érkeztek, nálunk azonban olyan intenzív most a lanya, hogy ezt figyelembe se vették. Megnyitáskor a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg ugyan az üzlet, a forgalom folyamán azonban egyre jobban túlsúlyra jutott a kínálat, mire aztán megint alaposan lanyhult az irányzat és lényegesen tovább csökkentek az árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonhat fillérrel, az októberi buza huszonnyolc fillérrel, az áprilisi rozs huszonkét fillérrel, az októberi rozs huszonhat fillérrel, az áprilisi zab szintén huszonhat fillérrel, a májusi tengeri tíz fillérrel hanyatlott.

Table with columns: Búza, Tiszavidéki uj, Fejérmegyeri uj, Pestvidéki uj, Bácskai uj, Rozs I.-rendű uj, Arpa, Köles, Zab, Tengeri belöldi uj, Repce. Columns include kilós, Ára 100 kg., and prices.

A készrúpiacra lanya volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malnok nagyon tartózkodók voltak, ugyszólván semmit sem akartak vásárolni, emellett pedig tegnapi árakat sem voltak hajlandók fizetni. Csak egészen jelentéktelen forgalom fellődött ki, melynek folyamán mindössze alig 5000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál 20-25 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 25.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.60 korona 75 kilós felsőmagyarországi, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20-25 fillérrel, takarmányárpa és zab 15-15 fillérrel, tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Forgalmába került: 200 mm. tengeri, 13.90-14 koronás áron és 700 mm. zab, 16.70-17.30 koronás áron. A határidőpiacra a tengerentuli tözsdéről ma reggelre egy czenntel magasabb jegyzések érkeztek, nálunk azonban olyan intenzív most a lanya, hogy ezt figyelembe se vették. Megnyitáskor a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg ugyan az üzlet, a forgalom folyamán azonban egyre jobban túlsúlyra jutott a kínálat, mire aztán megint alaposan lanyhult az irányzat és lényegesen tovább csökkentek az árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonhat fillérrel, az októberi buza huszonnyolc fillérrel, az áprilisi rozs huszonkét fillérrel, az októberi rozs huszonhat fillérrel, az áprilisi zab szintén huszonhat fillérrel, a májusi tengeri tíz fillérrel hanyatlott.

A készrúpiacra lanya volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malnok nagyon tartózkodók voltak, ugyszólván semmit sem akartak vásárolni, emellett pedig tegnapi árakat sem voltak hajlandók fizetni. Csak egészen jelentéktelen forgalom fellődött ki, melynek folyamán mindössze alig 5000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál 20-25 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 25.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.60 korona 75 kilós felsőmagyarországi, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20-25 fillérrel, takarmányárpa és zab 15-15 fillérrel, tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Forgalmába került: 200 mm. tengeri, 13.90-14 koronás áron és 700 mm. zab, 16.70-17.30 koronás áron. A határidőpiacra a tengerentuli tözsdéről ma reggelre egy czenntel magasabb jegyzések érkeztek, nálunk azonban olyan intenzív most a lanya, hogy ezt figyelembe se vették. Megnyitáskor a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg ugyan az üzlet, a forgalom folyamán azonban egyre jobban túlsúlyra jutott a kínálat, mire aztán megint alaposan lanyhult az irányzat és lényegesen tovább csökkentek az árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonhat fillérrel, az októberi buza huszonnyolc fillérrel, az áprilisi rozs huszonkét fillérrel, az októberi rozs huszonhat fillérrel, az áprilisi zab szintén huszonhat fillérrel, a májusi tengeri tíz fillérrel hanyatlott.

rona, 300 mm. 78 kg. 25.30 korona, 100 mm. 77 kg. 25.— korona. Fejérmegyei: 100 mm. 78 kg. 25.35 korona, 200 mm. 78 kg. 25.30 korona. Felsőmagyarországi: 100 mm. 75.5 kg. 23.60 kor. Bácskai: 100 mm. 77 kg. 25.— korona. Tengeri: 100 mm. 14.— korona, 100 mm. 13.90 korona. Zab: 100 mm. 17.40 korona, 100 mm. 17.40 korona, 100 mm. 17.30 korona, 100 mm. 17.— korona, 100 mm. 17.20 korona, 100 mm. 16.80 korona, 100 mm. 16.70 korona. Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacra lanya volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malnok nagyon tartózkodók voltak, ugyszólván semmit sem akartak vásárolni, emellett pedig tegnapi árakat sem voltak hajlandók fizetni. Csak egészen jelentéktelen forgalom fellődött ki, melynek folyamán mindössze alig 5000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál 20-25 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 25.75 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.60 korona 75 kilós felsőmagyarországi, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20-25 fillérrel, takarmányárpa és zab 15-15 fillérrel, tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Forgalmába került: 200 mm. tengeri, 13.90-14 koronás áron és 700 mm. zab, 16.70-17.30 koronás áron. A határidőpiacra a tengerentuli tözsdéről ma reggelre egy czenntel magasabb jegyzések érkeztek, nálunk azonban olyan intenzív most a lanya, hogy ezt figyelembe se vették. Megnyitáskor a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg ugyan az üzlet, a forgalom folyamán azonban egyre jobban túlsúlyra jutott a kínálat, mire aztán megint alaposan lanyhult az irányzat és lényegesen tovább csökkentek az árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonhat fillérrel, az októberi buza huszonnyolc fillérrel, az áprilisi rozs huszonkét fillérrel, az októberi rozs huszonhat fillérrel, az áprilisi zab szintén huszonhat fillérrel, a májusi tengeri tíz fillérrel hanyatlott.

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-knt): Buza 1909 áprilisra 12.44, 12.47, 12.32, 12.35, 10.32 Buza 1909 októberre 11.96, 11.97, 11.82 11.85, 11.82 Rozs 1909 áprilisra 10.12, 10.14, 9.99, 10.05. Rozs 1909 októberre 9.18, 9.08, 9.06. Zab 1909 áprilisra 8.48, 8.40. Tengeri 1909 májusra 7.27, 7.28, 7.19, 7.20, 7.21.

1 óra 30 percig zárulnak:

Table with columns: 1909. áprilisi buza, 1909. októberi buza, 1909. áprilisi rozs, 1909. októberi rozs, 1909. áprilisi zab, 1909. májusi tengeri. Columns include prices.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 20-tól december 21-ig

Érkezett: Elszállított

Table with columns: Búza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Columns include quantities.

Értéktözsde.

Az értéktözsden alig van üzlet. Néhány tözsde tag mutatkozik a nagyteremben, ahol az egész tözsde forgalmat teljes üzleti csend váltotta fel. Az irányzat tartózkodó s az árfolyamok alig változtak. Egyedü a Budapesti közúti vasút részvényeiben van forgalom, amelyek élénk keresletre egészen 595 koronáig emelkedtek. Ezt a lényeges javulást az idézte elő hogy a Budapesti közúti vasút részvényei vételére további megbízásokat kaptak a tözsdén, viszont azonban a kereslettel szemben a kínálat nagyon gyenge. A helyi értékek piacán az Ujlaki téglagyár Polgári serfűző-részvényekben volt némi forgalom. A járadékpiac a teljes üzletlenség következtében tovább is gyengült. A koronajáradék 91.15 koronával zárult.

Előtözsde.

Előtözsde üzletlens. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 620.—620.75 Magyar hitelrészvény 718.—, Magyar leszámítolóbank 476.—, Közúti vaspálya 591.—594.75, Hazai bank 278.—.

Déli tözsde.

Déli tözsde változatlan. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 620.—620.25 Magyar hitelrészvény 718.—718.50, Közúti vaspálya 594.50-595.50, Magyar koronajáradék 91.22½, 5%-os orosz kölcsön 98.—, Lipótvárosi takarékpénztár 145.—, Ujlaki téglagyár 283.—, Kőbányai polgári serfűző 317.—.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— korona, 8 napra 8.—10.— korona, 1908. december hó végére 10.—12.— korona.

HETI MŰSOR.

Table with columns: December, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigaszínház, Király Színház, Magyar Színház, Urania, Várszínház. Rows include dates and plays like Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap.

mm. 77 kg.

krona, 200

g. 23.60 kor.

mm. 13.90

17.40 korona,

na, 100 mm.

0 mm. 16.70

értendők.

12.35, 10.32

11.85, 11.82

10.05.

7.20, 7.21

12.30

11.84

10.01

9.05

8.41

7.22

21-ig

ittatott

12.30

11.84

10.01

9.05

8.41

7.22

21-ig

ittatott

12.30

11.84

10.01

9.05

8.41

7.22

21-ig

ittatott

12.30

11.84

10.01

9.05

8.41

7.22

21-ig

ittatott

12.30

11.84

10.01

9.05

8.41

7.22

21-ig

ittatott

12.30

11.84

10.01

9.05

8.41

7.22

21-ig

Utótőzsde.

Utótőzsde nyugodt.

Köttetett: Osztrák hitelrészvény 620.50, Magyar hitelrészvény 718.25, Közuti vasút 595.50,

BECSI ERTEKTOZSDE.

Bécs, december 22. Az északamerikai piacokon az árak ma még valamivel megszilárdultak, de ennek hatását paralizálta a londoni piac lanyha irányzata és mivel az időjárás is enyhe, az itteni tőzsdén majdnem teljesen megakadt minden forgalom. Buza és rozs 10 fillérrel olcsóbb lett, de még ilyen alapon sem fejlődhetett ki üzlet, ugyancsak takarmányárakban is a képzeltetett legnagyobb üzletlenség uralkodott. Tengeri 10-15, zab 10 fillérrel hanyatlott. Árpában sem volt semmi forgalom, de az árak nem változtak.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.15 - 13.60 korona, marosi és bánáti 12.90 - 13.20 kor., mosoni 12.30 - 12.70, korona, tőtfelvidéki 12.15 - 12.70 korona, déli vasúti 12.30 - 12.70 korona, marchfeldi 12. - 12.40 korona.

Rozs: tőtfelvidéki 10.15 - 10.35 korona, csepeli 10.10 - 10.25 korona, pestmegyei 10.25 - 10.40 korona, déli vasúti 10.10 - 10.30 korona, különféle magyar 10.10 - 10.30 kor., osztrák 9.90 - 10.20 korona.

Arpa: morvaországi 9.20 - 10.35 kor., marchfeldi 8.50 - 9.10 korona, bécsvidéki 9. - 9.30 korona, tőtfelvidéki 8.10 - 9.80 korona, csepeli 7.80 - 8.40 korona, középduinai állomások 8.20 - 8.80 korona, déli vasúti 8.40 - 9.40 korona, északmagyarországi 7.60 - 9.10 korona, tiszavidéki 7.60 - 8.50 korona, sörárpa - - - - - korona, takarmányárpa - - - - - korona.

Magyar tengeri: régi - - - - - , új 7.30 - 7.65 korona, cinquantin - - - - - , új 9. - 9.50 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.30 - 9.15 kor., közepes - - - - - kor., elsőrendű - - - - - kor., válogatott 9.15 - 9.55 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.60 - 8.75 korona.

BECSI ERTEKTOZSDE

Bécs, december 22. A mai előtőzsde, még kedveltebb volt, mert az a hír, hogy az angol királyi pár berlini utazása előreláthatólag elmarad, a tőzsdét még jobban lehangolta. Az üzlet nagyon csendesen folyt, de az árfolyamok lemorzsolódása szűk körben mozgott. Az előtőzsde zárlatig kedvtelen maradt.

A déli tőzsde csendesen indult és később is tartózkodó maradt, dacára annak, hogy Berlinből szilárd irányzatot jelentettek.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 620.50, Magyar hitel. 719. - Länderbank - - - - - , Allamvasút 668.50 - - - - - Elbavölgyi vasút - - - - - , Déli vasút 102.25 - - - - - Alpesi bányatársulat 627.25, Rimamurányi 516. - Májusi járadék 94.30, Magyar koronájár. 91.15 Orosz érték 97.95, Török sorsjegy 176.50, Német márká 117.28.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 620.75, Magyar hitel 710. - Länderbank 421.50, Unio-bank 520. - , Allamvasút 669. - , Anglo-bank 290. - , Bankverein 503.50, Déli vasút 102.25, Gőzhajó - - - - - , Alpesi bányarészvény 628. - , Májusi járadék 94.30, Magyar koronájár 91.15, Török sorsjegy 176.50, Német márká 117.28, Elbavölgyi vasút - - - - - , Rimamurányi 516. - , Orosz járadék - - - - - , Keleti vasutak - - - - - , Skoda - - - - - , Magyar jelz. - - - - - , Kárpáti petroleum - - - - - .

Bécs, december 22. (Osztrák értékek zárata) 4-2 százalékos papír-járadék 94.35, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.75, 1860-as sorsjegy 151. - , Osztrák hitelsorsjegy 463. - , Angol osztrák bankrészvény 291. - , Bécsi Bankverein 503. - , Osztrák-magyar bank 1729. Déli vasút 104.10 Dunagőzhajózási társ. 905. - Dohány rész. 349. - Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.18 Osztr. Lloyd 408. - 4.2 sz. ezüst. jár 94.35 - 97.30, Osztr. koronájár 94.40, 1864-es sorsjegy 265. - , Osztrák hitelintézeti részvény 620. - , Union-Bank 520.50, Osztrák Landerbank 422.25, Osztrák-magyar államvasút 667.25, Elbavölgyi vasút 441.50, Alpesi részvény 626.10, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 412. - , Törökorsjegy 177. - . Csendes.

Bécs, december 22. (Magyar értékek zárata. 4 százalékos arany-járadék 109.90. Tiszai és szegedi kölcs. sorsjegy 140.25, Magyar hitelbank részvény 718. - , Magyar leszámítoló és váltó részvény Rimamurányi 516. - , Magyar csukoripar - - - - - Adria hajózási részvénytársaság 376. - , Magyar koronájár 91.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.35, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.50 Kassa-Oderbergi vasútrészvény - - - - - , Magyar jelz. átlóbank 406.50, Magyar keresk. bank 33.25

Syengeseget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor

a mely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadják. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálób, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

KÜLFÖLDI ERTEKTOZSDE

Berlin, december 22. (Értéktőzsde.) Tekintet nélkül a gyengítettlenül tartó kedvetlenségre, ma az árfolyamhullámszabban bizonyos ellentálló erő nyilvánult, különösen a bányáértékek piacán, ahol kohó-részvények az aczélszővetségnél feladott nagyobb rendelkezésekről szóló düsseldorfi hírekre szilárd magatartásban indultak. Gőzhajós részvények is jól voltak

Table with columns for Buza, Egyéb gabonaművek, Burgonya, Különféle termények, and various sub-categories like Tiszavidéki, Fehér, Rozsa, Sarga, etc.

Table with columns for Allamadósság közkölcsönök, Záloglevelek, Biztosító társaságok, Gőzmalmak, and Különféle vállalatok.

Table with columns for Bankok részvényei, Takarékpénztárak, and Sorsjegyek.

diszponálva. Német járadékok állandó irányzatot követtek, míg a külföldi járadékok közül 1902. évi proszok 15/100%-ot engedtek. Bankok közül a Handelsgesellschaft részjegyei a megnyitáskor jegyzett árfolyam mellett megnyilvánult kínálatra 15/100%-ot vesztettek. Vasutértek el voltak hanyagolva. Amerikaiak New-Yorkkal kapcsolatban gyengülésre hajlottak. A további folyamatban kohórézsvények ismét emelkedtek, míg a többi érték igen csendes üzlet mellett alig változott. Zárlat gyenge. Gummirészvények gyengék voltak. Magánleszámítási kamatláb 3 1/2%, napi pénz 2% és ezen felül, ultimópénz mintegy 4 1/2%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.20, osztrák hitelrészvény 195.70, Déli vasut 18.70, orosz bankjegyek 214.20, 4 százalékos új orosz kölcson —, Disconto Commandit 179.60, Dinamitrusz —, Harpeni 192.50, Unifikált török járadék 94.—, 4,2 százalékos ezüst-járdék 94.60, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.60, Magyar koronajárdék 91.50, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 85.20, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 218.40, Jelsenkircheni 188.50, Laurakohó 194.90. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) december 22. 4-2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.05, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.70, Osztrák hitelintézeti részvény 1955.0, Osztrák-magyar államvasut 143.60, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.45, Bécsi Bankverein 127.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcson —, 4,2 százalékos ezüstjárdék —, Osztrák koronajárdék 94.60, Magyar koronajárdék 91.35, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 18.60, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 853.30, Párisi váltóár 814.50, Union bankrészvény —, Alpisi bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) december 22. 4-2 százalékos ezüstjárdék 97.10, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 18.80, 4 százalékos aranyjárdék 97.40, Osztrák hitelrészvény 195.90, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.90, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92.55. Nyugodt.

London, december 22. Angol consol 83 3/4. **Páris, decz. 22. (Zárlat.)** 3 százalékos Francia járadék 96.77, Osztr. aranyjárdék 97.60, Magyar aranyjárdék 94.65, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 496.50, 3 százalékos Olasz járadék 104.95, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 94.25, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.50, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 515.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 97.05, 4 százalékos unifikált török jár. 94.17, Török sorsjegy 177.75, Török dohányrészvény 373.—, Osztrák földmíveléssel 1109.—, Osztr. Länderbank 460.—, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1556, Banque Ottomane 709.—, Osztr. magyar államvasut 724, Déli vasut 110.—, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 540.—, Rio Tinto 18.27, Sucrerie d'Égypte 35.—, Tula 269.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 153, Chartered 21.25, De Beers 281.—, East Rand 110.50, Jagersfontein —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 57.50, Váltó Amszterdamra (rövid) 208.12, Váltó német placzokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 204.15, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 257.25, Magánkamatláb 2 1/4. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, december 22. Felhajtott: 425 drb élő borju (közte 3 rugott), 51 drb leölt borju, — drb növendékmarcha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyések: Elsőrendű élő borjukért 90—98 fillér, kivételesen 100—fillér; középminőségű élő borjukért 80—88 fillér; leölt borjukért 88—96 fill.; silány és rugott borjukért 5700—fillér, növendékmarcháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat élénk volt, az árak 2—4 fillérrel gkgként emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, december 22. (Saját tudósítónk tejeionjelentése.) A mai sertésvásárra 21,040 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 9087 fiatal és 9804 hizott sertés.

Árak: elsőrendű 107—109 fillér, kivételesen — fillér; középnéhez 100—105; idős 96—102 fillér, könnyű 86—96 fillér: fiatal sertés 80—

106 fillér, kivételesen 110 fillér kilogrammonként élő sulyban levonás nélkül.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, december 22-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 120—122 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 122—123 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 122—123 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) 121—123 fillérig, Könnyű (páronként 240 kgr.) 121—123 fillérig.

Sertéslelészám 1908. évi december 20. napján volt készlet 23657 drb., 1908. december hó 21-én felhajtott 227 darab, 1908. december 21-én elszállított 640 darab, 1908. december 22. napjára maradt készletben 23244 drb. A hizott sertéslelészlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, decz. 22. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 508 darab sertés, 279 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1536 darab sertés, 308 darab süldő, — darab malacz, összesen 2044 darab sertés, 587 darab süldő — darab malacz. Eladott 1961 darab sertés, 301 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 143 drb sertés, 286 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 94—100 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 92—98 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 110—122 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 112—120 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 112—120 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 108—112 fillérig, külföldi süldő 94—112 fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendőek. A vásár irányzata közepes. Az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Vásárcsarnok.

— 1908. december 22. —

A küszöbön álló ünnepek következtében mindenemü élelmiszerek iránt igen élénk kereslet mutatkozik. Husneműek, vágott baromfi és vadlélék ára emelkedett, míg vaj, ugyszintén alma változatlan árak mellett nyer elhelyezést. Burgonya szilárd, hagyma valamivel olcsóbb. Tojás nagyobb mennyiségben érkezik s így a nagy kereslet dacára árban nem emelkedett.

Husneműek: Marhahus hátulja 1.20—1.40 K, eleje —.80—1.— K, vidéki borju, borbén hosszan mérve sulylevonás nélkül —.86—1.112 K, helybeli borjuhús 1.16—1.28 K, sertéshus szalonnával 1.10—1.16 K, lehozott sertés 1.16—1.20 K, szalonna friss 1.20—1.24 K, szalonna sózott 1.20—1.28 K, szalonna fiistölt 1.36—1.40 K, olvasztani való 1.24—1.32 K, háj 1.36—1.40 K, sertésszir 1.40—1.44 K, Fiistöltus (vidéki) 1.20—1.60 K, hazai sonka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3.20—3.60 K, szalámi nyári 1.20—1.40 K kg.-kint.

Vad: Öz 1.40—1.40 K, szarvas 1.20—1.40 K, dámvad —.80—1.— K, vaddisznó —.80—1.— K, kg.-kint egészben, nyul nagy 2.60—3.— K, nyul süldő 1.60—2.— K, fogoly 1.—1.20 K, fácán 2.80—3.20 K, darabonként, fenyvesmadár kötege 1.—1.20 K.

Baromfiélék: Élő: rántani való csirke 1.60—2.— K, sütni való 2.60—3.— K, kacsá sovány 3.40—3.80 K, kacsá hizott 4—5 K, lud hizott 18—16 K, tyuk 3.40—4.— K, pulyka 6—7 K, páronként. Vágott, szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.20—1.36 K, hizott rucza 1.30—1.40 K, hizott pulyka 1.—1.50 K, levestyuk 1.40—1.50 K, kg.-kint, pulard 1.80—2.— K, darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2.20—2.40 K, II. 1.90—2.— K, főzővaj (köpült) 1.50—1.90 K, tehénturó 10—16 K.

Zöltségfélék: Burgonya (waggonáru) sárga 7.60—8.— K, rózsá 8.—8.40 K, fehér 5.40—6.— K, kiili 12—16 K, sárgarépa 14—16 K, petrezselyem 16—18 K, vöröshagyma makói 22—24 K, vöröshagyma közönséges hazai 10—14 K, fokhagyma 40—44 K, káposzta 6—7 K 100 kg.-kint.

Gyümölcsfélék: Szőlő 70—80 fill. kg.-kint. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, rannett, Jonathan, Törökbálint, batul stb. 40É60 K, má-

sodrendű 30—40 K, harmadrendű apró áru 12—20 K, Körte elsőrendű 80—120 K, másodrendű 60—80 K, dió I. 40—60 K, dió II. 30—40 K, 100 kg.-kint. Vegyesárak: Méz 70—90 K kg.-kint. Tojás: Bácskai 126—128 K, erdélyi apróbb áru 124—126 K eredeti ládánként (1440 darab).

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e	
decz. 21. decz. 22.		decz. 21. decz. 22.	
Inn	Szárldng 0.58 0.15	Jász	M.-Szelmi 0.10 0.12
Duna	Passau 0.94 0.85		Tekoháza 0.10 0.02
	Linz 1.67 1.71		V.-Náméay 0.98 1.52
	Bécs 1.14 1.72		Tokai 1.14 1.74
	Pozsony 0.07 0.01		Tiszafüred 1.70 1.46
	Komárom 0.85 0.78		Szolnok 0.80 0.70
	Budapest 0.24 0.20		(Szonprád 1.58 1.93
	Paks 0.79 0.83		Szeged 0.23 1.—
	Mohács 0.10 0.15		T.-Becsé 0.74 1.14
	Gombos 0.54 0.58		Titel 0.18 0.23
	Ujvidék 0.20 0.09	Óndava	Hoór 0.80 0.90
	Pancsova 0.19 0.32	Tapoly	Bárta 0.29 0.26
	Orsova 1.08 0.94	Rodroz	Ladmócz 1.74 2.21
Horva	Morvafalu 0.29 0.12	Saló	Zsolozsa 1.31 1.30
Vág	Zsolna 0.28 0.28	Hornád	fi.-Némethi 0.10 0.13
	Trencsén 0.23 0.23	Berefttyó	Marjilla 0.14 0.24
	Szered 0.20 0.70		R.-Ulfalu 0.15 0.15
Itáa	Szt.-Gottbárd 0.60 0.60	Körös	Csécse 0.15 0.33
	Sárvár 0.15 0.16	N.-Várád	Balmény 0.26 0.82
	Vasvár 0.08 0.08	Tenke	0.16 0.10
Dráva	Győr 0.93 0.94	Gurahony	0.83 0.80
	Várasd 1.— 1.08	Horosjenő	0.32 0.33
	Zákány 0.70 0.70	Rákás	0.10 0.24
	Barcs 0.09 0.11	Gyoma	0.06 0.72
	Csák 0.10 0.08	Gy.-Fehérvár	0.20 0.28
Hura	M.-Szerdah. 0.— 0.16	Háros	Branyicska 0.— 0.—
Száva	Zárád 0.08 0.04		Soborsin 0.— 0.—
	Füzök 2.25 2.46		Arad 1.12 1.16
Szamos	Mitrovicza 0.88 0.50		Makó 0.10 0.12
	Dócs 0.14 0.25	Iemes	K.-Kostély 0.46 0.46
	Szatmár 0.06 0.12	Béga	Kiszoló 1.02 0.84
Kraszna	N.-Máltény 0.06 0.08		Temesvár 0.32 0.12
Latoros	Munkács 0.06 0.08		Bécskerék 0.32 0.12
Laborez	Homonna 0.06 0.08		
Ung	Porecseny 0.06 0.08		

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

KÉZIMUNKA

Gobelinek, himzónagyok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket és kiválasztási kár deményt TELEFON 109—08.

Bérczi D. Sándor

női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz.
(Váci-körtől sarokház mellett, villamos megálló)
saját árúházában.

MAGYARORSZÁGLEGNAGYOBB KÉZIMUNKAUZLETE.

Benzinnyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros csép-
fűkészetek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.
Dobry Ant. motor- és gépgyárainak
magyarországi egyedüri elöl:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Grasham-palota.)

Sérvben szenvedők!!

A KELETI-féle és Dr. szabadalmazott gummatikus sérvkötők...
Lányok sérvkötők.
Uj! Egyetemes haskötők.
Könnnyű és aallomas viselet.
A hólygoknak kúrusa és ké fogataan alakot biztosít.
Árak: 16, 20 és 24 korona.
Küldöksérvkötők.
Havibaj-övek. Diana-kötés. Néki-töszelvény minden hólygnek Ára 11 korona.
Uj! Görcsérharisnyák varrat nélkül! Uj!
Valamint a betegápoláshoz és betegnyelvényekhez szükséges összes kézzelírók a legjobb kivitelben, eredeti gyári árak mellett szállít.
KELETI J. orvossebészeti műszer-készítőgyárárnak Budapest, IV., Koronahozzeg utca 11.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Három kis szó.

Ha összetűz legény s lány,
Ki híven szeretett,
Két szívet mintha érne
Fagyasztó lehelet.

Borzongnak, mintha szélvész
Jár át a fenyvesen,
De egyikük se mondja:
Bocsáss meg kedvesem!

Büszkék, hogy ezt kiejtsék
S daczolazó lányszó a vér,
És szóttan két bohó szív,
Egymás elől kitér.

Bolyongnak a világban
S keresnek új szívet,
De sár csak, mit élübük
A sorshullám kivét.

Bolygnak csüggedve, búsan
S hajuk is már deres,
Két szív, egymáshoz illő,
Két új szívet keres.

Mindegyik érzi, késve,
Hogy akkor tévedett,
Hogy daczból összezúzott
Egy tiszta életet.

Könyes párnán nem egyszer,
Két tört szív felriad —
Szétfoszlott szép remények,
Három kis szó miatt!

Feleki Sándor.

(Keveset alszunk.) A londoni „Review of Reviews” számos emberhez körkérdest intézett annak megállapítása végett, hogy sokat alszunk. Ennek a

kérdésnek azonban teljesen ellentétes eredménye lett, mert a legtöbb ember azon panaszkodott, hogy keveset alszik, kijelentvén, hogy az embernek legalább is 6-8 órai alváshoz van szüksége. A kiadó, William Stead egy-két „élezes” választ is kapott, mint például Jan Hamilton tábornoktól, ki úgy felelt, hogy az álmatlanság ellen a legjobb szer, ha valaki a Review of Reviewst olvassa. M. Rossetti, az ismeretes angol festő és író testvére a Dante Poklának első két énekét szavalja magában, ha nem képes aludni s mielőtt a vers végére ér, már alszik. Hall Caine így felelt a körkérdésre: „Minden eszközt megpróbáltam s végre arra a meggyőződésre jutottam, hogy az álmatlanság ellen az a legjobb szer, ha valaki az álmatlanságot közönyösen türi. Bernhard Shaw azt mondja, hogy nyolcz órai alváshoz van szüksége, különben nem jól érzi magát. Sir Ramsay, a híres rádiumpertató az egyetlen, ki azt mondja, hogy három-négy órai alvás teljesen elegendő.

(A női festőiskolák mintaképe.) Amerikában különös női festőiskolát alapított Curtis Elizabetha kisasszony, a „Glad's Art Association” elnöke. A miss Newyork mellett, a Long Islandon cölibatussal egybekötött női festőiskolát nyitott, ahová csakis olyan nők iratkozhatnak be, akik kijelentik, hogy három éven át nem is gondolnak a házasságra. Tanítványa az lehet, aki legalább két éven át festőiskolába jár. Minden tanítványt hat heti próbaidőre vesznek fel, a próbaidő elteltével a tehetséges tanítvány a klub tagja lesz. Férfiről álmodozni persze tilos — de (és éppen ez a különös) mindez nem zárja ki azt, hogy a festőnők férfi-modellel ne használjanak. Három-három leány lakik együtt, hárman közös műteremben dolgoznak és a modellük is közös. Curtis-kisasszony férfi-gyűlölete tehát csakis a — férfiak ellen szól.

(Footballzó vakok.) Lousvilleből írják: Az iteni állami vakokházából igen érdekes football csapat került ki. A játékosok vakok s közülük csak legfeljebb kettő-három lát valamennyire, a többi teljesen vak. Az intézet tanárai tanították meg vak növendékeiket erre a játékra, melyet különösen alkalmasnak találtak arra, hogy a fogyatékoságuk miatt félszeg vakokat mozgálataikban kissé bátrabbakká tegye.

(Az ópium ellenszere.) Tudjuk, hogy az ópium élvezetének megakadályozására szigorú törvényeket kellett alkotni. Az eredmény azonban csak nem akar

mutatkozni s az ópiumszívás éppen úgy divik keleten mint az alkohol élvezete nyugaton. Aki rászokott az ópium élvezetére, az már ugyanis az ördögé, meri semmiféle földi hatalom nem tudja többé visszatartani. A tiltó törvények tehát éppen ezért vajmi keveset érnek; a felszított szenvedély csak fokozódik az elébe gördített akadályoktól. Az egyedüli módja a pusztulni indult élet megmentésének az volna, hogy az áldozatban az ópium iránt való undort kell felébreszteni, amint hogy már az alkohol iránt sikerült is. Most az a hír érkezik, hogy megtalálták volna ennek is a nyitját egy szerény növény révén, amely Malakka-félszigeten tenyészik. Ebből a növényből, amelynek tudományos neve combreton sundaicum, egy főzetet készítenek s ezt keverik az ópiumba, de olymódon, hogy naponként több jusson a keverékbe a combreton-kivonatból, míg az ópium mennyisége ennek arányában fogy. Malakkaiban már mintegy 400 ópiumszívó hagyta abba végzetes szokását s az ópium fogyasztása ott már érezhetően csökkent. Ezt az áldott növényt favágók fedezték fel, akik téa hiányában a növényből készítették italt s meglepődve tapasztalták, hogy nem izlik utána az ópium. Még azt is állítják, hogy ez a becses növény teljesen pótolja a kávét és a teát s mi több, nemcsak az ópium, hanem az alkohol iránt is undort ébreszt.

(Amire csak a német képes.) A müncheni Hofbräukellerbe a napokban egy öttagú angol család állított be, nem akarván az alkalmat elmulasztani, hogy közvetlenül forrásánál igyék a barna folyadékot. Amikor a kiszolgáló pincér asztalukhoz lépett, a család fő egyszerűen felemelte őt ujját. A pincér megértette s nem télt bele három perc és öt korszó sör habzott az ánglus asztalán. Az angol család fájának hidegvérével hozzálát a söriváshoz, de egy korszónál többet nem tudott elfogyasztani. Már-már távozni akarnak, amikor a családfőnek eszébe jut, hogy a német ember a legnagyobb sértésnek veszi, ha a sörét nem isszák ki. Végre mentőötlete támadt. Magához inti a Hofbräukeller portását és felszólította, hogy a négy korszó sört lehetőleg gyors egymásutánban igya ki. A portás nem kérte magát, hanem tizenkét perc múlva a negyedik korszó fenekét is meglátta. A rettenthetetlen sörívó erre megtörülte a bajuszát és egy kis horravallót kért a nagy munkáért. Amit megkapván, egy ötödik korszó tartalmát ürítette ki.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Irtja: RICHARD DALLAS.

26

Ebben tökéletesen igaza volt Milesnek — és ez a titok az, amit fel kell deríteni, ha Withe halálának rejtélyét meg akarjuk fejtetni és Winterst megmenteni.

Ennek a szükségességét beláttam és ezért magamhoz hívtam Bentont egy újabb megbeszélésre, amelyben a legesekélyebb körülményre is kikérdeztem, ami esetleg világosságot vetne Withe magánéletére. Eltekintve egyes adatokat, melyek csak Belle Stantonhoz való közelebbi viszonyait világították meg, nem tudtam jelenleg semmi dolgot vagy eseményt megtudni. Vajon Withe nek voltak-e ellenségei, vagy titkon, avagy tényleg nem tudta-e Benton; vagy talán csak nem akart róluk beszélni.

Időközben Miles felkereste Belle Stanton és kikérdezte őt. De ő sem járt nagyobb eredményre. Nagyon nyíltan beszélt Withehez való viszonyáról és alkalmasint mindent elmondott, amit tudott, de ez is nagyon csekély, jóformán semmi eredmény nem volt. Azt azonban elmondta, hogy Withe halála előtt az utóbbi időben szomorú, nyomott kedélyhangulatban volt és ez nála csak egyre rosszabbodott.

Azonkívül álmatlanság felől is panaszkodott, meg hogy gyötrő gondolatok bántják.

Miután sem Benton, sem Stanton kisaszony révén nem tudtunk meg semmit, akik pedig mondhattak volna valamit Withe magánélete felől, a detektiv tanácsára elhatároztuk tehát, hogy alaposan átkutatjuk Withe lakását. Persze, a rendőrség megtette már ezt egyszer, de hátha mégis akadunk valamilyen nyomra.

Ezt a tervet mindenesetre keresztül akaruk vinni, mindketten elmentünk tehát Withe la-

kására és alaposan átkutattunk mindent. Én elvégeztem Withe ruhazsebeinek kifordítását, mi alatt Miles minden fiókot, vázát és más tartókat is megnézett, amelyekben valamit el lehetett rejtetni, de mindez hasztalannak bizonyult és már éppen abba akartunk hagyni minden kutatást, amikor Miles egy darab papírt húzott elő az íróasztal alól, amelynek csak az egyik kis csücske látszott ki. Eleinte közömbösen nézte, azután mindinkább növekvő érdeklődéssel, végül az ablakhoz ment vele és a világosság mellett vizsgálta. Ezalatt én türelmetlenül, nem tudva bevárni az eredményt, a vállam keresztül néztem az írást.

Egy eltépett darab volt a talált papír. Valami levélnek töredéke cím és aláírás nélkül; az utóbbira különben nem volt szükségünk, mert azonnal felismertem Withe kezeírását. A papírnak tépett volt a formája és szakadozott szavak látszottak csak:

tovább a lelkiismeretem nem bírja, nekem meg kell mond...
vagy valamit tenni...
nem segít...
kell fordulnom.

Megfordítottuk a lapot, de a hátlapja teljesen üres volt; alkalmasint a levelet egy más lapon fejezte be, ha egyáltalán befejezte; mert további írást nem tudtunk találni.

Megismételtük niből vizsgálódásainkat, minden sarkot átkutattunk, minden bútortárgyat eloltunk helyéről, de semmit sem tudtunk találni. Valószínűleg a hiányzó darabok a papirkosárba kerültek, amely az íróasztal mellett állt, ez a foslány is csak valami véletlen szerencse folytán került ki sorsát.

A háziaszonyért küldtünk és megkérdeztük, ki szokta takarítani a szobát rendszeresen. Azonnal behívta a családleányt, aki visszaemlékezett, hogy ő Withe halála előtt való nap takarításkor kiürítette a papirkosarat; a szemetet pedig a személtárába töltötte, amit mint rendszeren, most is elvittek a fuvarozók.

Miután igen fontos dolog volt, hogy a levél

hiányzó darabjait megszereztem, Miles felkereste a kerület fuvarozó kocsisát és azt a helyet, ahol a szemetet rendszeren leöntik, alaposan átkutatta. Hasztalan volt. A levél hiányzó része elveszett.

Mindketten tudtuk azt, hogy a titok kulcsa ebben rejlik és ezért buzgón igyekeztünk kikutatni, de bele kellett nyugodnunk az elháríthatatlanba.

Most már csak arról volt szó, hogy azt, amit találtunk, alaposan kihasználjuk. Hiszen ez a töredék, amiből nagyon hiányos, mégis nagyon fontos és értékes volt nekünk.

Nem egy bizonyos személyt jelöl meg, vagy gyanúsít, de mindenesetre arra enged következtetni, hogy a meggyilkolt életében valami titok lappang, ami mélyen érintette őt. Továbbá azt is, hogy valakivel szoros viszonyban állott, akivel azonban nem jó viszonyban áll. Alkalmasint komoly vízályra vall ez a néhány sor; hogy mióta tart ez közöttük és mi volt az alapja, persze nem volt kivethető a levél-töredékből. Most tehát raitunk a sor, hogy közelebbit megtudjunk róla.

Megpróbáltam kiegészíteni a hiányzó sorokat, amennyire lehetett. Körülbelül ezekkel a szavakkal töltöttem ki a töredéket:

... nem bírja tovább a lelkiismeretem, meg kell mondanom, hogy tegyen valamit. Ha esetleg nem segíthet raitam, igazán máshoz kell fordulnom.

Ennyit tudtunk a megszakított sorokból olvasni.

Ez volt az egész eredmény, az idő pedig sürgetett. A törvényszéki tárgyalást már a másik hétre tűzték és még mindig nem találtam valami bizonyítékot, ami alkalmas lett volna a gyanút másra háritani, mint a letartóztatottra, de még csak alkalmas védőügyvédet sem tudtam találni.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK
Szerdán, 1908 december 23-án.

Nemzeti Színház
Szerelmeskedés.
Szinmű három felvonásban. Írta: Schnitzler Arthur, fordította Révész F.
Wehring Hans Újházy
Kristina Medgyaszay
Schlager Miczi Várvari M.
Fritz Mészáros
Theodor Desző
Katrín Keczer I.
A férj Gyenes
Lina Kiss A.
Kezdeté fél 8 órakor.

III. Kir. Operaház

A Rajna kinose.
A „Nielung gyűrűje” zenedráma trilogia előjátéka, 4 képpel. Zenéjét és szövegét írta: Wagner Richard fordította: Radó Antal.
Wotan Erdős
Donner istenek Ney
Fohr Pichler
Loge Caber
Alberich nibelungok Takács
Mime Déri
Fasolt óriások Várady
Fafner Venczel
Fricka Amrusná
Freia istennők Ney H.
Erda Fodorné
Woglinde Szilágyi
Walgunde rajnai Bertó M.
Flosshilde sellők Várent V.
Kezdeté 7 órakor

Királysínház

Mary Ann.
3 peretes 3 felvonásban. Írta: Ha-jós Sándor, zenéjét szerelte Kacsóh Pongrácz.
Lancelot Király
Péter barátja Paláthy
Mary Ann Petrás
Mr. Leadbetter Marosi A.
Kitti Loránt L.
Ladi Stewben Orley F.
Alice Kosári E.
Ford Leafles Csizsér
Larrot hadnagy Papir
Kezdeté 1/8 órakor.

Uraniaszínház

Hogyan mulatunk
Kezdeté fél 8 órakor.

Várszínház
Zárva

Vigaszínház
A király.

Vigjáték 4 felvonásban. Írták Flers, Cailavet és Aréno. Fordította Molnár Ferencz.
Személyek:
A király Hegedüs
Bowdler képviselő Góin
Martha, a leánya Varsányi I.
Lizette, a leánya Komlóssy I.
Marrix E. színész Gólné
Chamarrande Konyvosi E.
Firmin, a fia Tan'y
Léonrain miniszterelnök Tihanyi
Conreau ker. min. Vendrey
Rivetot, útkár Sarkadi
Blond, delektív Szerényi
A szenátus elnöke Balassa
Kezdeté fél 8 órakor

Magyar Színház

Forradalminász

Dráma 3 felvonásban. Írta Sophus Mihaelis. Ford. Homonnai Albert.
Személyek:
Alaine de l'Estolie Forgács R.
Ernest des Tressailles Tainai
Du Burtas László
Copin abbé Fenyvesi
Leonin Forrai R.
Jeromes mester Rétney
Prosper Rakay
Montaloup Garas
Daxoux Papp
Marc-Arnon Csontos
Jean Laspus Köröndy
Kezdeté fél 8 órakor

Apollo-Projectográf

Karácsonyi álm.
Kis hegedűművész. — Komoly kereskedőség. — Egy színelőadás következményei. — Madeira átképe. — Kis hős. — Tulbuzgó rendőrök. — Algir. — Furfangos delektív. — Normand monda.
XII. Lajos.
KEZDETE: 5 órakor, vasár- és tünnepnap 3 órakor.

STEINHARDT MULATÓ
Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Ma és mindennap: Kezdeté 1/2 órakor.
Ujdonsági **Zsiga nem akar!** Ujdonság!
Böhözát, Írták Glinger és Taussig. Fordította Steinhardt G.
Ezt követi
A nőtlen férj
Böhözát, Írták: Glinger és Taussig. Fordította: Szöke. Steinhardt, Gyárfás, Solti és Pápay teljesen új magánzámmal, valamint Vandro's tornászok. Les Angelotti's turbillion táncosok és Boston and Philadelphia centrikusok föllepje.
A remek tükörben zene és tánc reggelig, elsőrendű attrakciók. Boléptidő nincs. — Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és Orv. Konit Józsefné dohánykötőlegességi áruházában Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel mérsékelt helyére eladás. Szíre kerül; A Nőtlen Férj. Steinhardt föllepje magánzámmal

BUDAPESTI CABARET
BONBONIERE
VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.
Minden este 9 1/2 órakor **BARON EROVIN**, a költő Stadt theater művészenek rövid német vendégjátéka
DER BRANDSTIFTER
(a grujogató.)
Dráma 1 felvonásban. Írta H. Hoyermann. (Az összes szerepokat Baron Erwin játsza.) Berlinben, Kölnben szenzációs sikerrel adott elő. Azonkívül: Börze-anket. — Az első hó. Bizonyítványár és a teljes fényes műsor. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 kor. ért. — Bővebbet a plakátok.

FOLIES CAPRICE
Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.
Az előadás kezdete fél 9 órakor
„SZABADSÁGON“
(Cabaret). Betanította: Trebitsch Sándor. Előadja az egész személyzet.
Továbbá:
«Corpus Delicti»
és
»Scheiden thut weh.«
Nappali pónstár d. e. 9-1-ig és d. u. 2-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatrakciók.
— Kezdeté fél 12 órakor.

Saját érdekében
Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve a világ hírhedt legjobb **anatómiai rendszerű cipőkről.**
Fióküzletek:
Budapest: Rákóczi-ut 64
Nagyvárad: Kossuth-utca 5. szám és Rákóczi-ut,
Szarajevó: Rudolfgasse:
Pécs: Király-utca 7. sz.
Petrozseny: Kossuth-utca.
Központi gyártelep: Nagyvárad.
Fiókgyár-telep: **Moskovits Farkas és Társa**
es. és kir. kúszhadserög szállító!
Budapest, VII., Rákóczi-ut 64/0. szám.

Surányi szalonczukorkák
legfinomabb minőségben
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.
Finom friss teasütemény is kapható.
Surányi cukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

A legszebb karácsonyi ajándék

egy hangszer, melyet legjobban és leggyakrabban csakis WAGNER a „Hangszerkirály”-nál, Budapest, József-körút 16. szám a. vásárolhat. Oktató iskola minden hangszerhez mellékeve lesz. Ne küldjük pénzünket külföldre. — Kicserelés megengedve.
Telefon 67-85. szám.

Asztaltársaságok és felruházó-társaságok figyelmébe!
18000 pár fűs leány boxbőr cipőt mesésen olcsó áron eladok.
22-25 számig ... 3 korona
26-28 számig ... 4 korona
29-34 számig ... 5 korona
35-38 számig ... 6 korona
Vidéki megrendelések még aznap eszközöltetnek. Rendelés k 20 koronán felül bérmentve. — Meg nem felelő árut készségeggel becserelek. — 150 lényképpel ellátott remekül készített képes nagy árjegyzéket kívánata ingyen és bérmentve küldök.

Dóczi M.
Budapest, Rákóczi-ut 10 szám.

ORIASI GRAMOFONT
adok 16 forint készpénzért vagy szállítok utánvétellel melynek ára részletfizetéssel 75 forint Magyarországon legnagyobb fonograf áruháza — Rendkívüli nagyválaszték a világhírhedt párisi „Pathe” és londoni „KOLUMBIA” hangerekéből. Árjegyzékek gramofonokról, fonografokról, lemezek és hangerekről ingyen.
FRISS GYULA utoda
Havas Simon
Budapest, IV., Forozók-tér 3. (az udvarban jobbra.)

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Nemzetközi Artista-szemle.
különlegesség **18** különlegesség
Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pónstárnál
PÉNZTÁRI TELEFON: 93-36.
A téllkertben reggel 5 óráig **VÖRÖS ELEK** szingyszonkara hangverseny.

ROYAL ORFEUM
ERZSEBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22
Minden este 8 órakor. A decemberi új műsor.
„Fiu vagy leány?” „A primadonna” látványos operette.
Ujváry Károly új kupaékkal, Seymour Duett, Kovács Andor, Szigeti Aranka Giroflé-Girofla, Les Tongers, Little Paff, Les Figinis.
A téllkert nyitva reggel 5 óráig, internationális tánczok és cabarelelőadások.

A PARADICSOM KABARET
OLLÓI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.
Igazgató Widtschky Bezsű József. Karmester Nádor Mihály. Énekesek: Kóndor Ernő, Negrády Gigi, Csabai Károli, Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dalnokzy Imre, Balin: Béla, Tarján Vilmos, Báttasséky Lajos konferenciós.
RABLOK A BANKBAN
Aktuális trófia, előadja az egész személyzet.

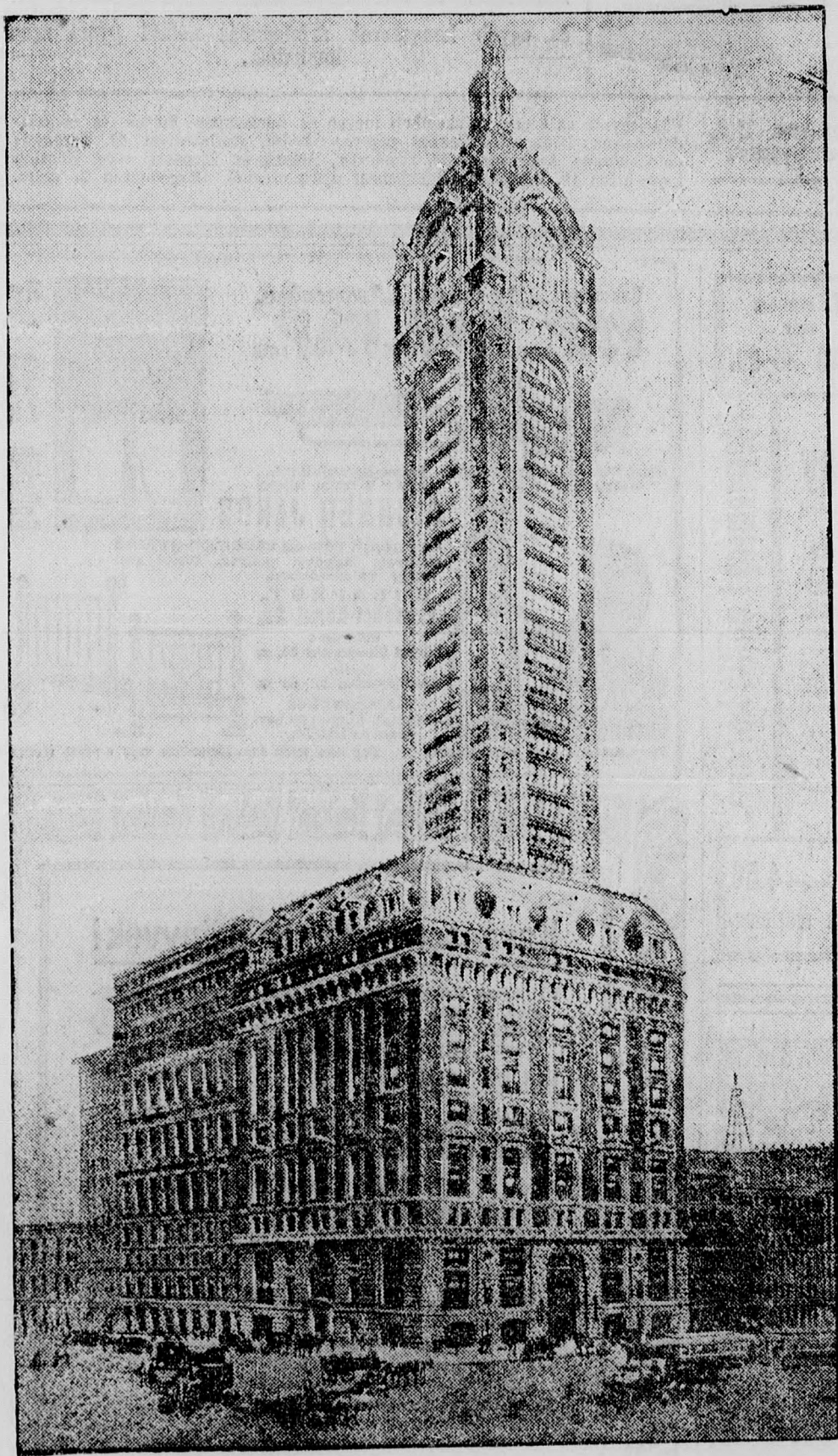
Ingyen
adunk egy gramofont legfinomabb kivittel hozzá, a ki nálunk lemezekre előírt Prospektus ingyen.
Grammofon-társaság
Budapest, VII., Vörösmarty-u. 17.

MARGIT GYÓGY FORRÁS
(Margittalaj Berzsegye)
A gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatása még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.
Megrendelések: Kőszeghy L.-nél Budapesten és a forrás közeliségénél Munkács.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintajelvényt megsebesztő Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PÁSZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRÚT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-86.

Szőnyeg-ujdonság!
200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 fnt 80 krért.
Rosenberg és Qitt
női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruháza
Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet
Alapítástól 1895.

A világ legnagyobb épülete.

Van-e háziasszony, ki ne ismerné a Singer varrógépet, amely nemcsak a külföldön, hanem egész Magyarországon is általános kedveltségnek és hírnévnek örvend. A Singer Manufacturing Company cég a híres eredeti Singer varrógépek gyártója hírnevességét újból oly nagyszerű alkotással örökítette meg, a mely bámulatba ejt mindannyiunkat. A világ csodájának nevezhető a Singer épület New-Yorkban, a melyet sikerült reprodukcióban olvasóinknak itt bemutatunk. Ezen épület 2—300 lábbal magasabb mint valamennyi eddigi felhőbontó és mindegy 40 lábbal magasabb, mint a Washington-émlék. A társaságnak a Broadway és Liberty Street északnyugati sarkán lévő épülete mellett a legnagyobbított ház középrésze fölé 40 emelethől álló tornyot emelt, amely 593 láb 10 $\frac{2}{3}$ magasságot ér el. A torony 36 emeleten keresztül négyzetében 65 láb széles és egy dom által van befedve, amely még további 4 emelethől áll. E felett emelkedik a kupola és még azontul a zászlórud. A torony előrészeinek díszítése agyag és mészkőből van előállítva, minden oldalon 4 sor ablakkal. Az egész épület több, mint 150,000 láb négyzetterületet foglal el és 4 felvonóval van felszerelve. A talajban, amelyen a torony épült, a furások alkalmával megfelelő erős sziklaalapra találtak, mely e rettenetes súlyt elviselni képes. Azt állítják, hogy az építészek összes feladatai kielégítő megoldásra találtak. Az építkezés összes költségei, beletudva a tornyot is, 1. 500.000 dollárra rügnak. Az épülettömb északi részén Broadway felé, Portland és Church Streetten kimenőleg épül a City Investing Company háza. Minthogy ennek középépülete 30 emeletre van tervezve, azt várták, hogy ezen épület által egy még magasabb épület iránti vágy, a város második részén fog teljesedésbe menni, most azonban ez az épület csak törpe lesz a Singer toronnyal szemben. Az Eiffel torony kivételével a

SINGER-épület, a világ legnagyobb épülete.

Hatvan lábbal magasabb mint a philadelphiai városcsarnok és 200 lábbal magasabb mint a Park Row épülete vagy a The Times újságé és magasabb mint a legtöbb híres toronycsucs Európában.

A Singer Manufacturing Company által gyártott **eredeti Singer** varrógépeket kizárólag a Singer Co varrógép részvénytársaság üzleteiben árúsítják. Az ország minden városában vannak e világcégnek üzletei, ahol a híressé vált **eredeti Singer** varrógépek bezerezhetők. A nevezett társaságnak budapesti központjában Semmelweis-utca 14 szám alatt egyúttal **állandó kiállítás** is van, amelyen az összes házi és ipari célokra szolgáló varrógépek az érdeklődőknek készségesen bemutatva lesznek.

Olvasóink figyelmét e kiállítás megtekintésére ezennel felhívjuk.

ében
órmentve a
endszerű
61.

Fiókküszöbek:

Budapest:

Rákóczi-ut 64

Agyvásos:

Kossuth-utca

5. szám és

Rákóczi-ut,

arajevó:

dolgasai:

Pécs:

utca 7. sz.

rozsény:

uth-utca.

.

s Társa

si

. szám.

=

ák

12 K.,

ató.

gyár

egye.

.

andék

er, melyet

levesésb-

WAGNER a

irály"-nál,

Jozsef-körút

vásárolhat.

oia minden

melékeive

z, pénzfüket

Kieserés

edve.

-55. szám.

.

felru-

mébe!

bőr ci-

ladok.

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

ona

Kedvező havi részlettörlesztésre

GRAMMOFONOK

CZIMBALMOK

FUVOLÁK

VADÁSZFEGYVEREK

REVOLVEREK

LÁTCSÖVEK

és egyéb hangszerek árfelemelés nélkül gyári áron kaphatók.

Iván és Vári IV., Váci-utca 22. áruházában, BUDAPEST, Ugyanitt állandó kiállítás.

Főárjegyzék az összes cikkeinkről ingyen és bérmentve: Fiókok és megrendelő-helyek: Budapesten **Tatács** papírkereskedés, Andrassy-ut 57. **Berkovits** dohánytözsde, Andrassy-ut 38. **Temesvár**, **Tauszig és Strasser** cég, Kossuth Lajos-utca 19. **Veszprém**: **Mannheimer Gyula** cégénél, Horgos-utca 2. szám.

Főnyeremény 1 millió korona.

Páratlan kedvezmény! Teljesen ingyen

Huzás már e hó 28-án.

engedjük át a játékjogot bárkinek

25 drb. Konv. Jelzalog sorsjegy
összes nagyobb nyereményeire (200 koronától 1 millió koronáig) ha vásárol náunk részlettörlesztés mellett

1 drb. Konvertált Jelzalog sorsjegyet,
melyet **25 havi 6 k.** vagy **36 havi 4.50 k** árszámra részletre

Már az első részletnek postautóval való beküldése elötteben ki szolgálja nek a sorozat és számmal ellátott törvényes részletlvet, melynek alapján a vevő már a f. hó 28-án uo. eljövendő húzashoz egyedül játékot nyer; egyidejűleg kap a fől egy nyereményrészesedést-ívet, melynek birtokában a részle íretes tartama alatt (25-36 hónapig) 25 drb. Konvertált Jelzalog sorsjegynek összes nagyobb nyereményeire 1/100 (Egyszázad rész) e céljig szintén azonnali játékjogot szerez.

Minden egyes részletre rendel sorsjegyért a részletlven kívül 1 nyereményrészesedési ívet kap a vevő, mely a sorsjegy sorozat és számait tartalmazza; 2 vagy több sorsjegy vételre esetén egy részletlvet és 2 vagy több nyereményrészesedési-ívet szolgáltatunk ki.

Az összes sorsjegyek pénztárainkban értékesítnek és a részletlve előmutatása mellett mindenkor megtekinthetők.

Utánvételes rendelések nem teljesíthetők.

Főnyeremény 1 millió korona.

25 havi 6.- K-ás részletre.

Budapest Erzsébetvárosi Bank R.-T.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 20. sz

36 havi 4.50 K-ás részletre.

6 huzás évenként.

MESÉS AJÁNDÉKOT AD A BAZÁR

A DIVATLAPOK KIRÁLYA KERJEN EGY MUTATVÁNYT A KIADÓBÓL

BUDAPEST, DOHÁNY-U 16.

Leeszed... Lejöss... Leolcsósod... PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GIGNER JÁNOS
ágyonmű réz- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban,
BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.

Fióküzlet:
Erdőud (Kerepesi) ut 68. sz.
Gyár:
Kertész-utca 7. és 8.

Árjegyzéket
bárkinek ingyen és bérmentve küldök,
Ha nem felel árut kicserélem vagy a pénzt visszavetem.

Gyermekkoszték nagy választékban.

**darabja 1 írt
ballisták 50 kr-tól-100-ig**

Karácsonyi ajándékkönyvek!

Filléres Könyvtár: Sebők Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferencz, Gárdonyi Géza, Bárony István, Benedek Elek, Lőrinczy György, Gaál Mózes stb. stb. munkái, Egy-egy kötet ára költve 60 fillér.

Most jelent meg!

Benedek Elek: Két gazdag ifju története. Elbeszélés a magyar ifjuság számára, Mühlbeck Károly rajzaival. Ára diszkötésben 7 korona.

A serdültebb ifjuság számára:

Gyarmathy Zsigmond: Kalotaszegi bokrétá. Elbeszélések fiatal leányok számára. Diszkötésben 3 K 20 fillér, Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tábori Róbert: Magyar vitézek Párisban. Mühlbeck Károly rajzaival. A magyar ifjuság számára. Diszkötésben 3 korona 20 fillér, Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Lőrinczy György: Aranykarikák. Elbeszélések a magyar ifjuság számára. Diszkötésben 3 kor. 20 fillér, Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tulsek Anna: Szélvészkiasszony. A kastély titka! Serdültebb lányok számára. Diszkötésben 2 korona 80 fillér, Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

6-8 éves gyermekeknek:

Ispiláng-ispiláng. Irta: Pósa Lajosné. Színes és színezetlen képekkel. Ára 3 korona.

Kert alatt. Irta: Sebők Zsigmond. Színes és színezetlen képekkel. Ára: 3 korona.

Menek-mendégéinek. Irta: Sebők Zsigmond. Színes és színezetlen képekkel. Ára: 3 korona.

Verseskönyv-Dalokkönyv. Irta: Kiss Aron, Peterfy Sándor, Pósa Lajos, Tihanyi Ágost. Színes és színezetlen képekkel. Ára: 3 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál

SINGER ÉS WOLFNERNEL,
Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 10. szám.

Amato - Lámpa

a világ legtokéletesebb lefélé égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
40.º gázmeztakarítás! Háromszoros fényhatás!

A teljes világosság lefelé!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.
Sürgőnyozim: »Exelstor.« TELEFON: 16-37. Ismertető prospektus ingyen és bérmentve.

BUTOR OUS VÁLASZTÉKBAN...
RÉSLEFIZETÉSRE
RÉNDKIVÜLI ÁLLÁSÁBAN
HÁRHATÓ
EHENTREU TESTVÉREK
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-DE-SAROK)
LISZT FERENC-TÉR 3. SZ. TELEFON 82-27.

Teljes közlömberendezések
valamint egyes alkatrészeik.
Gyűrűskendői valamint Seller-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sinek, kocsik, váltók, fordítók, kocsivaskatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-
számbeli cikkek használt és új állapotban kiválóan
elonyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltű-
nően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve
meg vannak fertőzve és a ki fiatalon könnyelműség és
rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét
lönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyó-
keresen segíteni, ha az illetők olyan lelkismeréses special-
lista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a
nem életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő baj-
jokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos be-
legségek létezése is.

Ezen magasztos hivatású Dr. Palócs v. kórházi orvos-
specialista országos híri intézete (Budapest, VII., Rákóczi)
(Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett
a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan
és gyorsan meggyógyítják már sok év óta még a legelha-
nyagoltabb esetekben is a bujácóros sebeket, húgycső-
bőlyag, ideg- és hátgerincbajokat, az énfertőzés és szűle-
utóbaajt, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát)
kezdődő elmezavart, aranyerőt, sérveket, vérbaajokat, böt-
betegségeket és a női nemű szervek minden betegségét
Nők részére külön váróterem és külön kójtár van. Ha
valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem juthatna el,
akkor szívesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe
csak válaszlehetőséget kell mellékelni). A gyógykezelés be-
fejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra min-
denki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges special-
alis gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e.
10 óráig d. u. 5 óráig (vasárnap délután 12-ig).

Cím: Dr. Palócs v. kórházi orvos, specialista Bu-
apest, VII., Rákóczi (Kerepesi) ut 10.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalata alapján

Dr. KAJDACS

v. es. és kir. orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt,
szobakt, bajakört (gyulladás), kórházi, elgyengült férfierőt,
idősebbeknél is, énfertőzést és annak utóhatait, ideg- és hát-
gerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-9-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

ÁLTALÁNOS BANK R.-T.

December 28-án

egy millió korona

fő. és számos melléknyereményre játszik, aki
1 drb Konvertált Jelzalog sorsjegyet

Havi befizetés darabonként:

24 havi törlesztésre	6.30 korona
30 " " " " " "	5.30 " "
36 " " " " " "	4.40 " "
40 " " " " " "	4. " "

Már az első részlet beküldése után kiadjuk a sorozat
és számmal ellátott részleivet, azonnali játékkal.
A Konvertált Jelzalog-sorsjegyek évente 6 huzása van
s minden köz- és állampénztárnál óvadékol elfogadjatik.

Belépési felhívás

Az általunk alakított 25 drb
évi 6 huzásban játszó
Konvertált Jelzalog sorsjegy-
csoportba.
Ezen sorsjegycsoport 25 tagból
áll és 32 havi időtartamra ala-
kult. Minden tag havonta 4-60
koronát fizet be. A sorsjegy-
csoport tartalma alatt a 25 drb
sorsjegyre
teljesen ingyen játszik,
a kihúzott nyeremények egy
huzasonkéntének része és a 32
hónap lejártá után minden tag
1 drb Konv. Jelzalog-sorsjegyet kap,
melyre még 50 évig játszik. Az
első részlet beküldése után
megküldjük a 25 drb Konvertált
Jelzalog-sorsjegyről szóló sor-
ozat és számmal ellátott rész-
leivét, azonnali játékkal.

Általános Bank R.-T., Budapest, Erzsébet-körút 39.

**ELEKTRO-
MOTOROK**
minden nagyságban, ál-
lándó vagy rakár.
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Magyar Biztosítási Hirlap

Díjmentesen szolgál bármely irányú fel-
világosítással biztosítási ügyben vagy
biztosítási peres kérdésben. Szerkesztő-
ség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Molnár-utca 11. sz.

Kitünő rum
és likörök ké szíthetők há-
zilag kivonataimmal. Ar-
jegyzéket küld Réthy Béla
gyógyszerész Békéscsabán

Feltétlenül helyesen jár el.
ha gyermekei számára egy Horgony- Köépitőszekrényt választ, mert ezen szekrény tény leg több mint
huszonöt év óta

a gyermekek kedvencz játéka

Ha minden egyéb gyakran sokkal drágább játékszerek már régen sutba kerültek, a Horgony
Köépitőszekrény nemcsak továbbá is szorgalmasan használtatik, hanem a gyermekek még be sem várhatják
azon időt, míg egy kiegészítőszekrényt kapnak, hogy meg nagyobb és szebb építményeket felállíthassanak.
Egy valódi Horgony-Köépitőszekrény tehát sohasem válik értéktelenné, hanem kiegészítőszekrények hozzá-
vásárlása által mindig nagyobb és élvezetesebb lesz és idővel ennél fogva a legvalószínűbb ajándék is. A

Richter-féle Horgony Köépitőszekrény

ezéri egy karácsonyi alatt se hiányozzon. Bővebbet találunk ezen
híres építési játékról és a kiegészítőszekrényekről Horgony-Hidépítő-
szekrényekről, valamint az új Richter-féle Rakási játékokról és a
„Meteor” Golyómozajjátékokról, stbről az új képes köépitőszekrény-
arjegyzékben, melyet minden anya, — a mely gyermekeinek nevelé-
sére szívet fektet — azonnal hozassa meg magának. Bérmentve és
ingyen beküldetik.
A Richter-féle Horgony-Köépitőszekrények minden finomabb
játékszerezletben K 0.85, 1.75, 2.—, 3.50, 5.—, 6.50 és azonfelül
kaphatók és a „Horgony” védjegy által felismerhetők.

Richter F. Ad. és Ta., kir. udv. és
kam. szállítók.
Iroda és rakár: Bécs, Gyár:
I. Operngasse 10. XIII (Eletzig).
Rudolstadt, Nürnberg, Olten (Svájc), Rotterdam,
Szt. Pétervár, New-York.

A ki zenekedvelő és egy mechanikai zené-ömvét beszerezni akar, az hozassa meg magának
a legújabb orgyegyeket a híressé vált Imper. zenekömvétől. Ezek acróhengemezekkel
ki egy beszélőgépet bir, vagy beszerezni akar, az kérje a beszélőgép-árlapot, abban a legjobb
beszélőgépek és hanglemezek vannak feltüntetve.

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Balvány-utca 6/C. 28.

Több mint 600
vagyonos hölgy óhajta hamarosan házasságot kötni. Komoly ajánlkozók, még vagyontalanok is (állás, vállas mellékes) jelentkezzenek A. Schlesinger-nél, Berlin 18.

Mézédes
csemegeszöveget, fagymenteseket postakosárként 350, csemege falmák és nemes birsalmák postakosárként 280, 50 kilónként 18 koronáért, papírhéjú csemegediót postakosárként 850. Fajborokat hektoliterként lefejtve 28 koronáért kölcsönhordóban szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Iordós
savanykaposztát hasábról és zöld babot a legkifűnőbb ízűeket postakosárvegekben 3 kor., ananász kajszinbarack-lekvárnak kilóját 2-20, mézédesszilvalekvárnak 1 kor., különleges birsalmalekvárnak vagy sajtnak 180. Fajborokat hektoliterként lefejtve kölcsönhordóban 28 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Vesszőkosarakat
minden nagyságban a legolcsóbb ár mellett szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk butori, kocsiakat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rakományokat, utólagos díj-fizetéssel és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkismeretesen előkészít «Magán»-tanulók előkészítése» Rottenbiller-utca 1. 9239

Zalogcédulát
ingokból is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget vesznek. Kérlek az ékszerész, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

12 drb. Makart-
fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 150 a legszebb kivitelben **HERZ fényképésznel,** Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

BUTOROK
háló-, ebéd-, szalonta-berendezések, továbbá utazók, iroda berendezések rész- és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök valódi angol bürgermesterek által készített eladás és vétel.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. sz. I. emelet 208
Belső-utca szék.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 15-60 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközölhető.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

Gyümölcsmotorok
25 legrégibb műhelyünkben gyártjuk kijavítva, valamint új motorok is, jóállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépjárműalkatrészek és befűtőanyagok is kaphatók.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan géprás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiánál által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1893-ban. Biztos állásbiztosítással. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől és más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át 28944

THE ROYAL
beszélőgépeket
a legújabb modelleket szigorúan az eredeti gyári áron
30% árszállítással
szállítunk havi 8-10 K. részletfizetésre is, vidékre is bárholra.
Láng Jakab és fia gramofon- és hangszerek Budapest, József-körút 41. Fiókteleink: VII., Baross-tér 4 és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vadászfegyver
Rika kedvező alkalmi vétel egyenként is pótlom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint, Grener-zárú, Bücksflinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélszóvegekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghhammerles, ugyanitt karaesonyi ajándék tárgyak szebbnél szebb dísz és használati tárgyak és gramofon beszélőgépek valamint Götz Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgépek, perissa szőnyegok és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. 49082

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államviszsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyazintén államviszsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminárium Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Magán építőiparos-
iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Váglózatok műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

500 koronát
fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használatát mellett - fivege 80 fillér - valaha ismét fogfájást kap vagy szája büziik, Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergeasse 1. Főraktár Budapest, Török J. Király-u. 12., Andrássy-ut 29. sz. Dr. Egger Václav körút 17. sz. - Kapható minden gyógyszerárban Csakis "Bartilla fogviz" kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmazatik.

15. év
A «Háztartás- és magyargazdasszonyok» nével, külön a közönséges Kúrthy Emilné szerkesztésében, 1909. január 1-én kezd meg 15. évfolyamát. A «Háztartás» havonként 3-szor szépen illusztrált füzetben jelenik meg és a háztartás minden ágára kiterjed. Előfizetési ára negyedévre 3 K, félévre 6 K, egész évre 12 korona. Mutaiványzamatok kiváratra küld a kiadóhivatal (Budapest, VIII., József-körút 31/B).

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aránját és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27835

30 forint. Varrógépek
egy új valódi csatlós Singer varrógép részszekrényvel 5 évi jóállással és oszákis **SINGER A.** műgépszénel Budapest, 15. utca Akácia-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállaloz. Árjegyzék ingyen.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Részeg - - - 45.- frt
Vaságy matracsosál 8.50
Gyermekágy - - - 11.50
Sodronyágy-betét 8.50
Vas- és rézbutorok árát árban. 28048
WEISZ LIPÓT
Király-utca 09. szám
TELEFON 17 91.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökégségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személysok, lakások üzemek feltűnés nélkül megfigyelést a elűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 109-52. 28887

Jogtudományi
és Államtudományi szigorlatokra, alapviszsgákra, államviszsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szeminárium. Budapest, Vesselőny-utca 18 szám.

Zalogcédulákat
vesznek. Elzalogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetnek.
Singer Jakab
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

zongorát,
pianinót,
czím balmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bank hitel útján kizárólag csakis Reményi és magyar bank részletpén. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 82. szám.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A «Stenográfia» Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosított tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosított és másoló iródaja elvállal mindennemű írás és diszmutkák elkészítését és sokszorosítását. A «Kalligrafia» szépirás oktatásban fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szépirásoktatás. Mersékeit tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60 l. em Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Körjén tájékoztató.

Vigyázzon,
ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle czukorkát 60 fillérért. sz.

Legszebb és legértékesebb KARÁCSENYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az

Erzsébet királyné asszony emlékére

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 59 nagy fejezetben megdícsőült Erzsébet királyné életéért szűletéséről haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével **ára 20 korona.**

Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költők emlékére a «Petőfi társaság» megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikertült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.

Megrendelhető az **Erzsébet Királyné Album** kiadóhivatalában Budapest, Erzsébet-körút 50. Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes beutódése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvtárak, iskolák helyben és vidéken felvételnek.

Soványsság.
Az egyedüli eredménytől kisért háziasor a dr. William Hartley tanár amerikai erőtlap-pora. Sovány nyak tartós, szép telt testidomokat nyerne. - Hölgyek remek keblöt. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vöröszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbaajosoknak különösen hatékony tápszor. Kijuttatva: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országából. - Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utastással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebéd-, szalonta-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktári szőnyegok, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz butorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-08.

Zalogcédulákat
vesznek. Elzalogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetnek.

SCHILLER ISZIDOR
ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

INGYEN!
DRAGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTÁRSOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍZES PASZPARTUVAL 55-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSONAGOLVA. SZINES
OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENNYI PELVÉTEKNEK.
SZAVADSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN RÁFACEL FÉNYKÉPHAJTÓ ÉS BUDAPEST, VII. ROTTENBILLER-UTCA 40. NYITNYTVE AZ 1903. ÉVI PÁRSI NEKEMZETI KIVÁLTÁSTÓL. ÖSSZEKÖLVE: KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEI.